PODOABA NOASTRA CAPILARA

PĂRUL nostru are şansă anul acesta; — moda i-a fost foarte favorabilă. Ea reclamă supleţă şi strălucire; au dispărut acele coafuri sbârlite, atât de nefaste prin abuzul de shampooinguri, ce aveau darul de-a usca părul, pentru a realiza o vaporoasă aureolă. Buclele de astăzi, mătăsoase şi bine conturate, nu pot reuşi decât într'un păr de-o perfectă sănătate, nici prea gras şi nici prea uscat.

Ţin să vă semnalez însă un pericol: coaforul dvs. vă va spune poate: *„Vă voi face o coafură admirabilă, care va dura opt zile, dar n'o atingeţi. N'o desfaceţi. Puneţi seara o voaletă pe cap, pentruca părul să nu se ciufulească în timpul somnului, iar dimineaţa mulţumiţi-vă să vă aranjaţi fiecare buclă în parte"*. Veţi răspunde însă la această ispititoare propunere cu un: *„Foarte mulţumesc, n'aş putea trăi, fără să-mi perii părul"*. De această operaţiune depinde sănătatea podoabei dvs. capilare şi chiar puţin din luminozitatea tenului dvs.

Frumoasa Janet Chandler, o tânără vedetă a Hollywoodului, a lucrat o frizură nouă: părul în bucle aşa cum vedem în fotografia alăturată.

Un păr frumos reclamă îngrijiri foarte simple, dar zilnice; prea multe sunt femeile care cred că un coafor bun este suficient. Acesta vă aduce de două sau trei ori pe lună servicii indispensabile; institutele de frumuseţe îngrijesc şi vindecă toate afecţiunile pielei capului, dar asta nu înseamnă că părul nu reclamă atenţiunea zilnică a posesoarei. Prea sunt multe acelea dintre dvs. care cred că s'au achitat, trecându-şi în grabă peria, odată sau de două ori prin păr.

Trebue să ştiţi că dacă îngrijirile tenului sunt amuzante, nimic nu e mai odihnitor, după o zi de activitate febrilă, decât îngrijirea pielei capului; există chiar dureri de cap, datorite crispărei nervoase, pe care aceste îngrijiri le risipesc. Iată cum trebue să procedaţi:

Masaţi zilnic pielea capului. Când? Seara, aceasta vă va ajuta să aveţi un somn calm. Dimineaţa înaintea gimnasticei, masarea capului este unul din mijloacele de a risipi toropeala somnului, şi o excelentă pregătire pentru exerciţiile fizice.

Masagiul convine atât perilor graşi cât şi celor uscaţi şi se face în mai multe feluri.

MOBILIZAREA PIELEI CAPULUI, care constă în a apăsa degetele pe piele, sprijinindu-vă solid în cele două degete mari şi trăgând pielea pe craniu cu cele patru degete, înainte, înapoi şi în părţi.

FRICŢIUNEA. Se face cu vârful degetelor o mişcare rapidă înainte şi înapoi pe pielea capului. Această mişcare e înviorătoare şi tonică pentru păr. Dacă urmăriţi însă o decongestionare, o calmare, în cazul că aveţi dureri de cap, veţi trece degetele paralele, mereu în acelaş sens. Insfârşit, obţineţi un efect excelent apucând părul cu ambele mâini şi trăgându-l fără brutalitate, cu mici smuceli regulate — aceasta favorizează circulaţia.

Executând aceste masagii, insistaţi asupra părţii care încoronează figura, deoarece tind să fortifice pielea capului şi toţi muşchii feţei cari vin în atingere cu această regiune vor profita.

PERIATUL PĂRULUI. Această operaţiune trebue făcută în toate sensurile: spre spate, aruncând părul spre obraz, apoi pe urechea dreaptă şi însfârşit pe cea stângă. Faceţi apoi o cărare la mijloc dela frunte până la ceafă şi periaţi părul în bandouri. Această cărare se va repeta de câteva ori pe părţi, periind mereu. In afară de o perfectă curăţare a părului, vă mai asiguraţi astfel şi o aerare deplină, o adevărată gimnastică a pielei capului.

Cele mai bune perii sunt montate în cauciuc. Ele trebue să fie aspre. E bine să aveţi două perii şi să lucraţi cu ambele deodată, deoarece în felul acesta veţi câştiga timp şi căutaţi să aveţi întotdeauna la îndemână o sticlă cu următorul amestec: 40 gr. de amoniac în 300 cm^3 apă, din care veţi turna într'o ceaşcă, atât cât trebue pentru a înmuia perii periei în urma operaţiunilor de dimineaţă şi seară. E nevoe ca cel puţin odată pe zi, înainte sau după periere, să vă pieptănaţi cu pieptenele des, aceasta desăvârşind curăţirea unui păr sănătos.

Un păr îngrijit în felul acesta nu are nevoe de prea frecvente spălări;

In acelaş timp, tot la Los Angeles celebrul coafor Lawrene Spengen, lansează „coafura-...", care se obţine prin un- ...părului cu un fel de lac.

specialiştii sunt toţi de părere că shampooingurile frecvente nu sunt de nici un folos părului uscat, căruia-i răpesc strălucirea, făcând firele să se fărâme şi nici unui păr gras, pentrucă are acţiunea unui stimulent asupra glandelor, care secretă prea multă grăsime.

DESPRE SHAMPOOINGURI. Nu e nevoe să vi se mai spună că se impune să vă încredinţaţi îngrijirea părului dvs. unui foarte bun coafor, absolut conştiincios, la care vă veţi duce regulat, pentruca să-şi poată da seama ce fel de shampooing vă convine. Dacă vă aflaţi în călătorie sau în vilegiatură, e preferabil să faceţi singure această operaţiune, dar trebue să ştiţi să vă alegeţi ce vă trebue.

In primul rând apa: cea mai bună pentru spălatul părului este cea de ploaie, sau în lipsa acesteia, apa distilată. Puteţi obţine o apă dulce, punând să fiarbă multă vreme o apă calcaroasă, cu un vârf de bicarbonat de sodiu la un litru.

Care sunt shampooingurile pe care le puteţi întrebuinţa fără pericol? Femeile din America de Sud, chiar cele din popor, au un păr superb şi spun că datoresc această frumuseţe întrebuinţării unui decoct de lemn de panama, cu care se spală pe cap. E excelent pentru părul brun.

Intrebuinţarea săpunurilor speciale, cu bază de untdelemn de măsline, este deasemeni recomandabilă, dar dacă nu aveţi certitudinea că acest săpun nu conţine nici un element caustic, e preferabil să întrebuinţaţi un săpun alb simplu, de cea mai bună calitate.

Unul din cele mai bune mijloace de spălare a părului este întrebuinţarea shampooingului de ouă, care se prepară din gălbenuşul a cinci sau şase ouă, după desimea părului, la care se adaugă una sau două linguriţe de rom şi un vârf de cuţit de borax. Se freacă bine părul cu acest amestec, făcându-l să intre prin masaj în pielea capului şi se clăteşte apoi bine în mai multe ape.

Există case specializate care vând shampooing-uri foarte bune — nu le luaţi însă decât sub formă lichidă, sau în săpun. Şi pentru a vă orienta alegerea, aflaţi că preparatele cu bază de gudron de cedru sunt excelente în contra mătreţei şi preferabile celor cu gudron de cărbune, dat fiind mirosul lor agreabil.

Limpezirea e foarte importantă în spălarea părului. Ea trebue să se facă cu multă apă, până când aceasta rămâne absolut curată. Puteţi pune câteva picături de oţet în apa de limpezit, în afară de cazul când aţi făcut uz de un shampooing de ouă. Dacă mirosul de oţet vă displace, întrebuinţaţi zeamă de lămâie, care va avea avantagiul de-a vă apreta puţin părul, fără a-l sburli.

ONDULAŢII PERMANENTE

Desigur că multe dintre dvs. îşi fac odată sau de două ori pe an o ondulaţie permanentă, care actualmente nu mai prezintă nici un risc. Dacă această ondulaţie v'a uscat părul, ceeace se poate datori tot atât de bine şi vântului şi mării, faceţi părului o bae de ulei, fricţionând pielea capului cu un ulei de migdale şi vă veţi mira singure de supleţea şi docilitatea părului dvs. Pentru părul uscat se impune o fricţiune cu ulei, odată pe lună. Dacă puteţi face aceasta la dvs. acasă, înainte de culcare, dormind apoi bine legate la cap şi alergând a doua zi la coafor, ce binefacere pentru păr! Oferiţi-i din când în când această mică plăcere...

DELA EXPOZITIA CANINĂ
Un dog german premiat.

Puteţi fi frumoasă!

Nimeni nu poate contesta frumuseţea şi farmecul vedetelor americane.
Miss Virginia Vincent, o mare expertă în materie de îmbrăcăminte şi fard, s'a dus la Hollywood special pentru a se iniţia în secretele vedetelor. Ea ne dă acum, prin această corespondenţă, o serie de recomandaţii, care urmate au de rezultat acele tenuri ireproşabile şi aceleaşi trupuri admirabil proporţionate, ce fac faima Hollywoodului.

Publicăm astăzi al cincilea articol din această serie.

PUTEŢI FI FRUMOASĂ

Ne spune ANN HARDING, de VIRGINIA VINCENT

Nu există frumuseţe fizică fără o frumuseţe interioară, spirituală, ce se răsfrânge asupra exteriorului", spune Ann Harding, sau *„Blonda Madonă"* cum i se mai zice.

„Natural", continuă ea, îmbrăcând un peignoir *„fiecare generaţie îşi are tipul său de frumuseţe. De acum în treizeci de ani, femeea de astăzi va părea tot atât de ciudată, ca şi moda dela patruzecişiopt."*

Părul de un blond cenuşiu, pieptănat cu extremă simplicitate, tenul foarte alb şi ochii albaştri ai acestei actriţe, constituesc o frumuseţe personală, care-a reuşit să se singularizeze chiar la Hollywood, unde domină spiritul imitaţiei şi unde arta aceasta a atins desăvârşirea.

„Sănătatea fizică şi frumuseţea spiritului par să fie cei mai importanţi factori, în impresia pe care o face o înfăţişare", reia actriţa.

„Nu credeţi în cosmetice?" o întreb eu.

„Cred că femeile ar arăta mai bine fără farduri", răspunde ea cu hotărîre. *„Nimic mai absurd decât un obraz tânăr, vopsit. Iar femeile mai mature, care întrebuinţează prea multă culoare, nu fac decât să-şi accentueze vârsta. Nu sunt însă împotriva celor care întrebuinţează cosmetice, dar efectul depinde în întregime de delicateţea şi de gustul cu care sunt întrebuinţate. Adevărata artă a fardului constă în a-l aplica cu atâta discreţie încât culorile să pară naturale."*

Acesta e răspunsul tipic al femeei sportive.

In privinţa părului, care e principala sa podoabă, ea e de părere că trebue îngrijit ştiinţificeşte, şi cât mai rar spălat. Nu caută să-l facă mai închis sau mai deschis şi nu permite întrebuinţarea maşinei de uscat, deoarece e convinsă că aceasta face ca pielea dela rădăcină să se cojască.

Ann Harding are un tip de camee. O frumuseţe spirituală îi luminează trăsăturile delicate. Iată ce ne spune maquilleur-ul despre ea: *„nu o fardez decât din punct de vedere tehnic, pentru obiectiv. Mă feresc însă de a-i schimba trăsăturile. Gura pe care o vedeţi pe ecran, e a ei, nici mai mică şi nici mai mare. Farmecul ei e naturaleţea.*

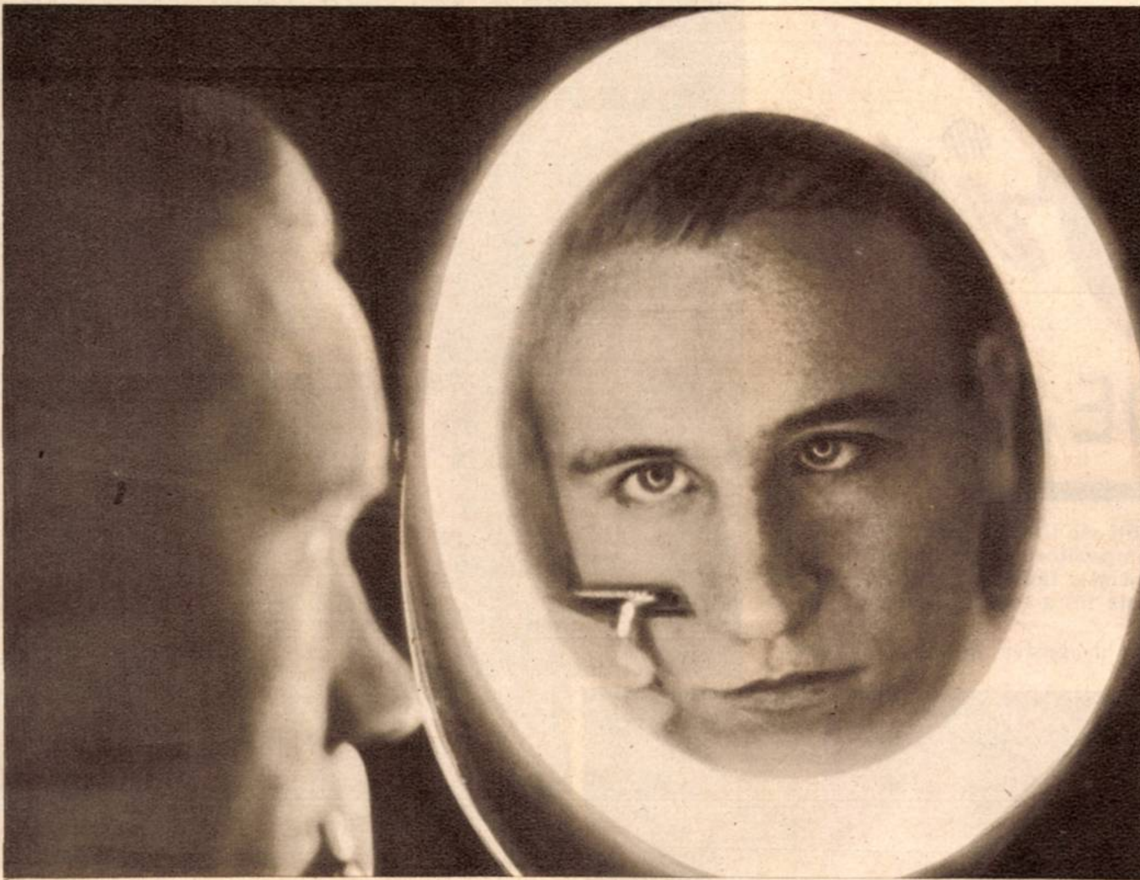
„Imi plac parfumurile extrem de delicate" spune actriţa mai departe. *„Prefer mireasma subtilă ca o sugestie, parfumului puternic, pe care-l recunoaşte oricine"*. Şi într'adevăr, Miss Harding îţi dă impresia că exală un parfum de floare sălbatecă.

DOAMNA MARIOARA CHOLET ROMANOVSKY

prima balerină clasică a Operei Române din Bucureşti, s'a evidenţiat in ultima vreme prin câteva succese remarcabile.

Ne bucură să relevăm succesele acestui element autohton care datorită talentului innăscut şi muncii asidue depuse la şcoala de balet a Operei Române din Bucureşti de sub conducerea neîntrecutului maestru Anton Romanovski, s'a ridicat la un loc de frunte.

Doamna Marioara Cholet Romanowski este o balerină pur clasică în adevărata accepţiune a cuvântului, cu o tehnică rară şi cu o preciziune rar întâlnită pe scena Operei noastre. Recentele-i apariţii, i-au cules aplauzele entuziaste şi pe deplin meritate ale publicului nostru. R.

BĂRBIERIT PE INTUNERIC

„Oglinda care luminează" este o invenţie recentă care facilitează bărbieritul pe întuneric.

VIAȚA LUI Chopin IN FILMUL „VALSUL DE ADIO"

Una din cele mai discutate personalități ale timpului este fără îndoială, aceia a lui Frederic Chopin, compozitorul care a pornit dela Varșovia, a trecut apoi pe la Viena și și-a făurit în urmă la Paris un renume de nemuritoare glorie. Viața lui a fost ca a oricărui artist: agitată, pasionată, zbuciumată.

A trebuit să-și împartă sufletul între dragostea pătimașă a două femei care l-au iubit deopotrivă de pasionat.

Una a fost scriitoarea George Sand, care l-a întâlnit pentru prima oară la o serată muzicală a ducelui Orleans, unde Chopin a avut prilejul să-și evidențieze genialele-i însușiri de compozitor.

Cealaltă a fost celebra cântăreață Constanția Gladiowska.

Marele regisor Geza von Bolvary a exploatat acest episod din viața compozitorului Chopin în filmul „Valsul de adio" (Abschiedwalzer) despre care se poate spune fără îndoială că este un imn închinat dragostei și melodiei.

Fotografiile din această pagină reprezintă câteva tipuri și scene din marele film al lui Geza von Bolvary „Valsul de adio" (Chopin). Sus: Sybille Schmitz interpreta lui George Sand; mijloc : *cântăreața Constanția Gladiowska*

Utilizând pentru rolurile principale elemente tinere care nu avuseseră încă prilejul să se evidenţieze până astăzi, Geza von Bolvary a creat o nouă pepinieră de vedete pentru filmul european. Dintre acestea trebuesc citate în primul rând Sybille Schmitz (George Sand), Anna Waag (Constanţia Gładiowska) şi Wolfgang Liebeneiner, neîntrecutul interpret al lui Chopin.

Dealungul întregului film, care a fost înscenat într'un cadru de mare fast şi de somptuoasă eleganţă, răsună valsurile superbe ale lui Chopin, care vor rămâne nemuritoare dealungul veacurilor.

In această pagină: câteva scene sugestive din filmul lui Bolvary „Valsul de adio" (Chopin).

FOTO MANASSÉ SCHOSTAL

FRUMOASĂ..

TOTUȘI O FOTOGRAFIE NU POATE SĂ REDEA TOATĂ FRUMUSEȚEA EI, TOATĂ

puterea ei de atracție

Farmecul unei femei nu se mărgineşte numai la liniile feţei şi la silueta ei. Acest farmec reese şi dintr'un gest, dintr'o vorbă sau dintr'un zâmbet. Dar mai cu seamă el reese din parfumul pe care îl întrebuinţează. Deaceea, atâtea femei cer pretutindeni să li se dea apa de Colonia „Jockey Club" un produs parfumat al casei „Lady". Jockey Club" are nuanţe delicate, aristocratice şi este foarte persistent. Jockey Club se întrebuinţează de către toate femeile cari ştiu că distincţiunea este mult mai preţioasă decât dorinţa de a atrage cu orice preţ.

JOCKEY CLUB lady

REALITATEA ilustrată

ANUL VIII No. 410
28 NOEMBRIE 1934

Viața lui
HITLER

10 LEI

Celebra aviatoare franceză Maryse Hiltz, a aterizat săptămina trecută pe aerodromul Băneasa. Ea a venit la Bucureşti cu mecanicul Marsot, pentru a prezenta un avion Breguet de recunoaştere îndepărtată. Distanţa dela Belgrad până la Bucureşti a fost parcursă cu o medie de 300 km. pe oră.

Pe aeroport aviatoarea a fost întâmpinată de d-nii Al. Cantacuzino-Paşcanu, directorul aviaţiei civile, general Henţiescu, de l'Hermite, ataşatul aeronautic al Franţei, comandor Beroniade, comandor Băncilulescu, Gerbault, directorul societăţii „Air France", avocat Costăceanu, căpitan dr. Beroş, Simion, comandantul aeroportului Băneasa, Mănescu, şeful traficului etc.
Fotografiile noastre o reprezintă după aterizare.

Săptămina trecută s'a inaugurat şcoala „I. Brătianu" în cartierul Rahovei. Fotografia noastră îl reprezintă pe d. dr. Anghelescu vorbind la inaugurare.

Săptămâna trecută a sosit în Capitală d. prof. Charlety, rectorul Sorbonnei în fotografia noastră îl vedem la sosirea în Gara de Nord unde a fost primit de d. dr. Anghelescu, ministrul instrucţiunii, şi prof. Iorga.

ACTUALITĂŢI DIN ŢARĂ

REALITATEA ILUSTRATĂ
Director: N. C. CONSTANTIN
Apare săptămânal în 32 pagini mari, cu un supliment gratuit de 48 pagini. Un exemplar 10 Lei

PREŢUL ABONAMENTULUI:
PE UN AN . . . . . 400 LEI
PE ŞASE LUNI . . . . 200 „
PE TREI LUNI . . . . 100 „
REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA
Bucureşti Str. CONST. MILLE 5-7-9
TELEFON 3-84-30
Imprimată la foto-rotogravura în atelierele „Adevarul" S. A.

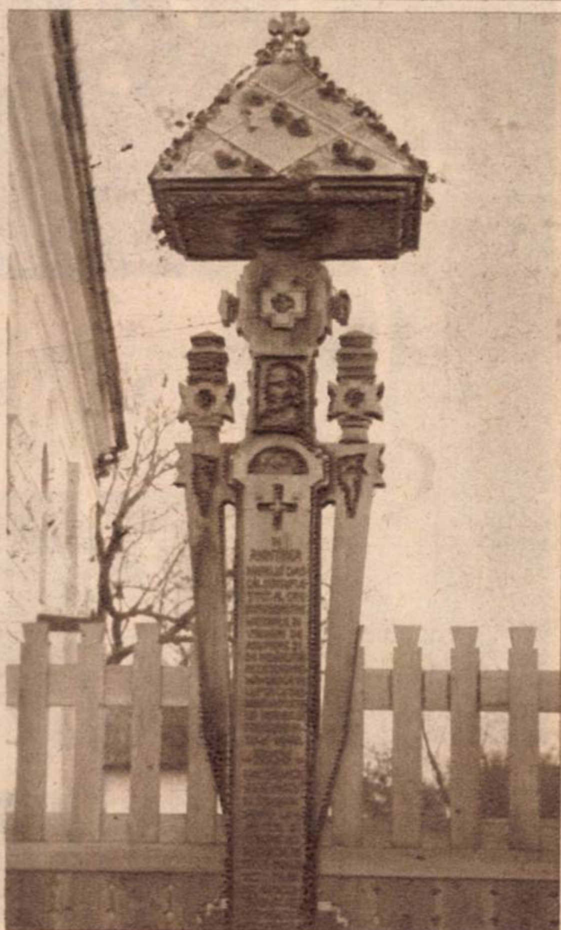
Jurământul elevilor dela școala militară

Noii elevi ai școlii militare au depus jurământul de credință săptămâna trecută în prezența Suveranului și a primului ministru.
Fotografiile noastre reprezintă pe noii elevi depunând jurământul; Suveranul primind defilarea; Regele, primul ministru, ministrul armatei și mareșalul palatului, părăsind curtea școlii militare.

Troița din comuna Jadani - Banat, ridicată în amintirea lui Mihail Roșu Martinovici, (lucrată de sculptorul Gajo din Timișoara).

Săptămâna trecută a avut loc la Timișoara solemnitatea desvelirii bustului marelui luptător bănățean Vicențiu Babeș. Bustul lui Vicențiu Babeș pe care-l vedem în fotografia alăturată a fost lucrat în bronz de sculptorul Pop din Satu-Mare. El a fost instalat în piața Scudier din Cetate.

Hitler PUMNUL GERMANIEI

de F. ADERCA

Infrângerea Germaniei în ultimul războiu n'a fost o simplă bătae militară, ca doborîrea Franței lui Napoleon al III-lea în 1871. Germania pierdea un ideal de heghemonie, pe care Franța nu-l avusese, și care intrase în sângele poporului, adânc. Ce se putea face pentru lecuirea acestui popor de 65 de milioane de inși, creatorii unei industrii f o r m i d a b i l e și ostași cu virtuți neîntrecute?... In primul rând o revoluție morală, adică o schimbare totală de atitudine în fața vieții, care ar fi anulat vechile idealuri desamăgite și ar fi dat poporului alte valori, demne de a fi susținute. Și au creat, în panica înfrângerii catastrofale, un fel de revoluție socială, destul de inegală și — precum s'a văzut mai târziu — destul de ipocrită. Conducătorii muncitorimii au pactizat cu foștii imperialiști, și-au pus repede frac și ghete de lac, iar acei dintre luptătorii pentru un nou ideal, cari n'au înțeles să se oprească la mijlocul drumului, au fost împușcați pe stradă și aruncați la canal, ca dulăii turbați. In ultimii cincisprezece ani viața politică a Germaniei arăta tot mai multă înrudire cu vechea mentalitate a lui **Wilhelm al II-lea**, refugiat în vecinătate, la **Doorn**, în Olanda, ca un zeu tutelar al „republicii". In al doilea rând Germania avea nevoe de o îndulcire treptată a clauzelor Tratatului dela V e r s a i l l e s. S'au făcut Germaniei numeroase înlesniri, cele mai multe de natură economică și care au mers până la anularea definitivă a datoriilor de războí, fenomen unic în istorie, generozitate pe care un Wilhelm al II-lea, în caz de biruință, împotriva Aliaților — cu siguranță! — n'ar fi avut-o. Apariția lui ***Hitler*** n'a dat Germaniei o înfățișare nouă, cum se crede încă; el a sintetizat numai, într'un răstimp prea scurt, ca să nu fim uimiți, forțele poporului german desbinat de câteva ideologii contradictorii și s'a ridicat în Europa ca un pumn de fer, gata să cadă asupra nouii orânduiri mondiale. Ciudat nu pare, pentru cei cari cunoșteau împrejurările politice și sociale din „republica" germană, faptul că Hitler a putut birui forța potrivnică, ***ci că a biruit atât de repede.*** Aci e misterul: Cum a fost cu putință ca un ins, venit la München din Austria, de unde dezertase, sărind peste zidurile cazărmii, să creeze un partid muncitoresc și într'un deceniu să ocupe scaunul fostului Împărat, dăruindu-și p u t e r i superioare celor de care se bucurase fostul suveran?... Voința massivă a lui ***Hitler***, spiritul lui de logică politică, oricât de reale, n'ar fi putut duce la o izbândă atât de miraculoasă, dacă n'ar fi fost ajutat și ridicat de forțe sociale existente, care la rândul lor, l-au ațâțat și l-au purtat ca pe un vas încărcat de bombe, pe valurile unui ocean în furtună. Nu e locul să facem o analiză a însușirilor poporului german; va trebui să ne oprim însă asupra unei trăsături caracteristice, fără de care poporul german rămâne de neînțeles, iar victoria lui Hitler, o minune. Germanii, deși alcătuiți din numeroase seminții, cu puternice însușiri locale, sunt un popor gregar; indivizii sunt sociabili până la anularea personalității, până la totală sclavie. De-aci, din acest spirit de corp reies cele mai prețioase calități militare și soldații germani, cu vitejia, subordinea și răbdarea lor, au fost prețuiți de când li se cunoaște numele. Ei au fost folosiți ca mercenari, perfect organizați, de marile imperii din antichitatea europeană, de macedoneni și de romani. In ***Tacit*** găsim amănunte prețioase, nu numai asupra înfățișării și moravurilor germane, dela începutul erei creștine, dar și asupra ***„statutului"*** lor militar: Cum erau recrutați în legiunile romane, cât erau plătiți, de ce drepturi se bucurau și cum s'au răzvrătit uneori, pentru a li se recunoaște ***„drepturile câștigate"***. Supunerea oarbă, spiritul de c o r p al germanului — la care se adaogă, în chip firesc, supunerea la spiritul

La începutul domniei, salutul lui Hitler, energic și totuși cu aparență de nesiguranță.

La microfon ascultat de zeci de mii de oameni hipnotizați, Hitler încearcă atitudine de apostol în priviri.

familiar, procrearea numeroasă — sunt atât de organice, încât chiar la începutul **veacului** al 15-lea, găsim un trafic internaţional intens de soldaţi germani. ***Landgraful de Hessa*** îşi selecţiona supuşii după statură şi vigoare, îi punea la instrucţie, alcătuia regimente şi neavând însuş ce face cu ele, le vindea. Cel mai de seamă cumpărător, înainte de marile războaie napoleoniene, era Anglia, care avea nevoe mare de soldaţi, pentru luptele din America de Nord şi din celelalte colonii. 24.000 de soldaţi făceau un regiment, şi un regiment făcea un lingou de aur, pe care landgraful îl primea, sub formă de cecuri, dela sucursala casei ***Rotschild*** din Londra. Acasă, mamele durdulii năşteau în fiecare an câte un pui blond, menit să devină carne de tun, pentru marea glorie a imperiului britanic. (Napoleon va încălca mai târziu teritoriul landgrafului de Hessa, tocmai spre a-l pedepsi că a furnizat decenii întregi Angliei, soldaţi admirabili). Cu astfel de oameni, e de mirare oare că un şef politic poate cere adepţilor lui să-l numească ***„Führer"*** — adică şef şi călăuză, păstor de turmă ?... O astfel de mentalitate presupune abdicare totală, de la orice veleitate de independenţă, de la orice critică, de la orice credinţă personală — adică exact ceeace oferă, cu cea mai mare uşurinţă, marea majoritate a poporului german. Ceeace n'ar fi fost cu putinţă la nici o naţiune din lume, afară poate de triburile de primitivi, care intr'adevăr nu trăesc decât în magia tiranică a valorilor de clan, a fost, este, va fi posibil în Germania. Intâia datorie a tuturor conducătorilor de rasse, în toate ţările Europei, a fost o identificare cu ascultătorii **lor**, printr'o punere de acord a simţimintelor, printr'o împăcare a tuturor raţiunilor. Un

Ce isbitoare deosebire între salutul din prima pagină — tot în automobil — şi cel de mai sus, sigur, hotărât, neclintit.

şef politic englez — fie el aristocrat de sânge — se va sili în primul rând să dobândească adeziunea cetăţeanului, punându-se la nivelul lui, câştigându-l prin egalitate, şi recunoaşterea raţiunii lui... In Franţa, oratorul politic, care-ar începe prin a cere ascultătorilor să renunţe la ceeace au mai scump şi mai personal — dreptul lor la raţiune şi la critică — declarându-se prin drept divin ***„Führer"***, ***„Conducător"*** absolut, n'ar putea să mai vorbească o singură frază, atât de repede ar fi huiduit şi alungat depe ***stradă***.

In Germania, dimpotrivă, omul care a avut curajul cumplit şi de necrezut să interzică ascultătorilor lui, orice drept la raţiune şi la critică, orice veleitate de personalism, nu numai că n'a fost luat în bătae de joc, dar a fost ridicat pe braţe, în urale, ca un adevărat ***„Führer"***. Ii elibera însfârşit de marea povară a răspunderii personale, îi uşura de sarcina judecăţii şi spiritului critic, îi supunea unui principiu, care nu mai avea nevoe de control, îi reducea în viaţa socială la rangul natural de soldaţi în pluton, aşa cum fuseseră de mii de ani.

Din acest punct de vedere, gânditorii germani, cari au căutat să creeze o filosofie, o critică, o poezie, o muzică, originale, desminţiau cu efortul personalităţii lor, însuşirea dominantă a poporului, care recunoscându-se turmă, suferă, ca viermii pe cărbuni, oridecâteori i se cere să fie individualist, şi scoate chiote de bucurie, când găseşte — însfârşit — câte un „Führer" care să-l mişte, ca pe escadroane şi regimente, pe câmp de luptă.

Democraţia, care nu e reală decât atunci când individul, înzestrat cu spirit critic, face parte, conştient de drepturile lui în-

dividuale, dintr'o societate, se potriveşte poporului german ca nuca în perete. Aşa se şi explică formele mai mult decât caraghioase ale democraţiei germane, care au urmat imperiului şi celor câtorva încercări de socialism local.
Hitler a avut norocul să apară tocmai în acest răstimp, favorabil desvoltării unui temperament proletarian de nuanţă tipic germană, teroristă şi satrapică — când locul de **„Führer"**, din graţie divină, era tocmai vacant. Pare de necrezut dar nu e mai puţin adevărat, că **Hitler** este o creaţie a democraţiei, pe care a combătut-o cu vehemenţă şi pe care, de'ndată ce a pus mâna pe putere, a zdrobit-o, îngăduind-o numai în forma populară, de turmă, a **„plebiscitului"**, fără contracandidaţi.
De la fuga lui **Wilhelm al II-lea**, germanii tânjiau după un **„Führer"**, şi dacă nu s'ar fi ivit un **Hitler** — dacă tânărul **Adolf** ar fi pierit de mizerie la Viena, sau ar fi căzut pe frontul Flandrei, intoxicat definitiv de gaze — e mai mult ca sigur că fostul Kaiser, sau unul din fiii lui, s'ar fi urcat pe tron, înainte chiar de moartea „preşedintelui" Reichului, mareşalul **Hindenburg**.
Democraţia germană îngăduia lupta politică a lui Hitler, o îngăduia chiar în stradă, cu braţul înarmat împotriva ei, tocmai din lipsa conştiinţei de sine, precum din aceeaş absenţă eliberează din puşcărie, şi nu expulzează pe agitatorul Hitler care, pe faţă, jurase moarte tuturor republicanilor, inclusiv evreilor, singurele capete individualiste din Germania. Dacă **Wilhelm al II-lea** n'ar fi fugit în Olanda şi dacă ar fi putut încheea în 1918 o pace onorabilă, soarta lui **Hitler** ar fi fost pecetluită: El ar fi rămas — în cazul cel mai fericit — un feldwebel energic, stimat în regimentul lui, până la adânci bătrâneţi.
Democraţia germană — atât cât era — şi-a crescut şarpele în sân. Singurul care a beneficiat intr'adevăr de ea, a fost **Hitler**, care — în memoriile lui cel puţin! — ar trebui să-i fie profund recunoscător, pentru libertăţile cetăţeneşti pe care, în chip absurd, i le-a dăruit.

* * *

Dar **Hitler** „a ajuns".
Ce vrea **Hitler** ?...
Să nimicească tratatele de pace în vigoare, care au înlănţuit industria şi au distrus, sau mai bine încearcă să distrugă, instinctul militar al seminţiilor germane. Dar a desfiinţa tratatele cu violenţa armelor nu e lucru prea uşor. Meritul lui **Hitler** — merit sinistru — e de a fi avut curajul să afirme în faţa poporului german şi a lumii întregi, că el vrea **„îndreptăţirea"** la înarmare — tocmai în vremea când celelalte popoare caută o modalitate de desarmare — şi redobândirea „onoarei" germane, adică a întâietăţii militare pe continent.
Dar acestui curaj i se adaogă — ni se pare — o mare slăbiciune intelectuală. Căci a duce mai departe, cu aceleaşi metode, un războ, care-a dat Germaniei şi înfrângeri şi victorii, nu înseamnă salvarea, ci mai curând torturarea, masacrarea, pulverizarea poporului german. Ferice de seminţiile germane independente încăpute sub teroarea „idealismului" imperial, şi n'au putut fi duse la măcelărie de **Wilhelm al II-lea** eri, şi nu vor fi duse nici de **Hitler** mâine. Căci întâetatea forţei brutale, care a alcătuit principiul de evoluţie al omului, din ceasul în care a ieşit cu ghioaga nestrujită pe umăr, din grota umedă, s'a cam alterat. Forţe mult mai puternice, din ordinea conştiinţei morale, însufleţesc azi naţiunile cele mai de seamă ale globului, care aşteaptă un singur semn de pericol, ca să se unească iar, împotriva omului primitiv. Metoda războiului — fie şi victorios — care aduce alt războ, e mai mult decât banală; a devenit absurdă şi inutilă, căci nu duce la niciun rezultat durabil.
Poate că situaţia actuală a Germaniei nu este de invidiat. Poate că un popor de 65 milioane de indivizi activi, energici, nu pot fi siliţi să adopte absenteismul în căsătorie, abstinenţa stomacului de-alungul zilei. In Germania omul care moare de foame, e o realitate. Politicianii Reichului, travestiţi în republicani, conduşi de un mareşal mare latifundiar în Răsărit, n'au făcut prea mult pentru înlăturarea mizeriei claselor populare.
Ar fi putut **Hitler** face mai mult?
Da. Cu siguranţă. In locul batalioanelor de cerşit, pornite pe uliţele oraşelor cu trompete jalnice, pentru a aduna în ajunul iernei petecele, zdrenţele şi fărămiturile din casele altora, **Hitler** ar fi putut să dea poporului german întâia dintre libertăţi şi cea mai de seamă, adevărata lui libertate între hotarele actuale. Celelalte libertăţi — relaţii de egalitate cu popoarele fruntaşe, dreptul de-a coloniza teritorii pustii în celelalte continente — ar fi venit de la sine.
Cum ar fi putut ajunge **Hitler** aici, fără să ridice împotriva lui strigătul de groază al lumii, fără să distrugă unele din elementele cele mai preţioase ale poporului german, fără să proscrie artele, fără să transforme viaţa publică într'o tabără militară? E ceeace vom vedea în povestea vieţii lui, în povestea vieţii partidului naţional-socialist, care a pus stăpânire pe totalitatea poporului german.

CAP. I.

COPILUL DE HOTAR

A căuta originea cuiva dincolo de părinţii cunoscuţi, e totdeauna o întreprindere hazardată. **Adolf Hitler** este fiul din a treia căsătorie a unui cizmar, **Aloys Hitler** din Austria de Sus, nu departe de frontiera Bavariei. Tatăl avea la naşterea lui **Adolf** cincizeci şi doi de ani şi dobândise, cu mari sforţări, o slujbă de mic funcţionar de stat. Adolf este şi el o mlădiţă vânjoasă, ca a tatălui, care fusese în stare, cu a treia femee să întemeeze o căsnicie, ca un flăcău de douăzeci şi doi de ani.
Ascensiunea fulgerătoare în politica Germaniei şi deci în politica lumii, a acelui copil de mic funcţionar, a dus la unele cercetări destul de curioase şi chiar amuzante. S'a putut publica sub iscălitură, că bunicul lui **Adolf**, tatăl lui **Aloys**, era un anume **Leopold Hitler**, evreu din **Polna**, trecut la catolicism. S'au găsit acte cu numele acestui evreu creştinat, prin câteva localităţi din Austria de Sus, pe unde trăise ca muncitor agricol. O aventură cu o mică ţărăncuţă, **Schikelhuber**, dă naştere lui **Aloys**, tatăl lui **Adolf**. Mai târziu evreul botezat se căsătoreşte cu ţăranca şi legitimează copilul.
Intâmplarea, chiar dac'ar fi absolut adevărată, poate alcătui o glumă tristă pentru evreii, cari au suferit persecuţiile crunte ale naţional-socialiştilor germani, dar nu poate constitui dovada hotărîtoare — precum reiese din încercarea unui publicist francez **Jean Mazerette**, — că **Hitler** ar fi evreu!... Intre el şi bunicul botezat s'au intercalat două femei de sânge german, iar toată înfăţişarea fizică şi mai cu seamă mentalitatea lui **Adolf Hitler** purced mai curând din pământul aspru dela hotarele Bavariei, decât din subtilităţile talmudului.
Născut în primăvara anului 1889, la **Braunau pe Inn**, **Adolf** şi-a petrecut copilăria când de-oparte, când de alta a frontierei, care desparte Bavaria de Austria. E un fapt mărunt în aparenţă, dar hotăritor pentru mentalitatea localnicilor. Temperamentul de hotar este caracteristic războinic şi pretutindeni în toate epocile istoriei, seminţiile de hotar se bucurau de privilegii speciale, pentru apărarea frontierelor. **Adolf Hitler**, aşa cum s'a desfăşurat în viaţa lui, arată cazul tipic al unui **„om de hotar"**, strâmt la raţionamente, viguros la trup şi cu oarecari aplecări când spre o vulgaritate extrem de desfrânată, când spre un ascetism intolerant.
Avem foarte puţine amănunte asupra copilăriei lui Hitler, din pricină că el-însuşi n'a socotit demn de interes să-şi povestească amintirile din vremea aceea, iar cei cari i-au fost camarazi, au rămas oameni obscuri, departe de idei şi de cărţi.
Din documentele adunate şi publicate până acum de diferiţi publicişti, cari au urmărit mai curând un scop de surpriză, uneori pornografică, alteori grosolan polemică, prea puţine merită să ne reţie atenţia.
Par a cuprinde mult adevăr, căci concordă cu evoluţia ulterioară a dictatorului german, mărturisirile unui muncitor austriac, care locueşte azi în **Marsilia**, fost camarad de clasă cu **Hitler**, la **Linz**, pe la 1900. **Adolf Hitler** era un copil ursuz **(ein wildling)**, retras şi tăcut, care arareori lua parte la jocurile camarazilor. E întâia expresie a forţei care se izolează, pentru a-şi da mai bine seama de autenticitatea ei. Desenează. Dar în locul observaţiei directe, care cere supunere la obiect, **Adolf Hitler** foloseşte această însuşire a mâinii drepte de a cuceri, punând pe hârtie propriile-i viziuni: parade militare, parade de îngeri, peisagii apocaliptice din cer şi din infern. Pentru un profesor, astfel de smângăliri nu puteau fi decât **„stupidităţi"**. Când aude acest cuvânt, copilul jignit în misterul cel mai adânc al fiinţei lui, e cuprins de una din acele furii nebune, de care nu se va vindeca niciodată, pe care le vom regăsi în momentele hotărîtoare de-alungul întregii lui vieţi; se repede cu ghiarele şi dinţii, geme şi muşcă pe profesor! Cu mare greutate a rămas în şcoala de unde era vorba să fie dat afară. Directorul şcolii s'a lăsat înduplecat de rugăminţile bătrânului vameş de la **Braunau-pe-Inn**, care venise repede speriat la Linz, nebănuind că zămislise un atât de ascuns pui de jaguar.
Multe ceasuri libere, copilul atras de forţa mistică a bisericilor din Linz, le petrecea în răcoarea şi tăcerea lor, unde rămâne până dincolo de timpul slujbei — singur, copleşit, pătruns şi înălţat de dumnezeire.
La şcoală era firesc să-l impresioneze mai cu seamă acel profesor, care-i înfăţişa istoria sub formă legendară şi punea spiţa

germană în centrul universului. Când a întâlnit la un spectacol de operă, pe eroul lui **Wagner, Lohengrin,** prototipul cavalerului german, războinic și mistic, imaginea lui viitoare, copilul a trăit-o muzical. Celelalte amănunte ale copilăriei lui, alcătuirea de tabere băiețești cu lupte, căpitan fiind pururi **Adolf**, o boală grea de piept și câțiva ani fără nici o ocupație în casa părintească, după moartea tatălui, sunt întâmplări mai mult sau mai puțin obicinuite.

Copilul începe să-și dea seama de adevăratele chemări ale firii lui când cugetă să se facă preot — personagiu solemn, ascet, înzestrat cu dar divin și având o putere absolută, asupra tuturor celorlalți oameni — sau să devie pictor, însușire care cere deasemenea o izolare, de caracter dumnezeesc.

De la o vreme, băiatul își dă seama că la casa părintească, alături de o mamă bătrână și de două surori banale, nu mai are ce căuta. Se rupe de familie — odată pentru totdeauna după moartea mamei și pleacă la Viena, singur, precum singur va rămâne de-aci înainte.

Din ceasul în care a plecat de acasă, cu un geamantan în mână în lumea largă, băiatul își împlinea cea dintâi mare nevoe a caracterului lui, care-l făcuse să dorească preoția și să se socoată artist, izolarea de atmosfera moleșitoare, nivelatoare a familiei, independența, singurătatea — condiția indispensabilă a celor cari urmăresc instinctiv dobândirea forței și dominației.

Greutatea lui de a-și face prieteni, ușurința de a-și apropia oamenii de cari va avea nevoe, precum și ușurința și mai mare de a se despărți de cei cari se socotiseră prietenii lui cei mai apropiați — mergând, la nevoe, precum vom vedea, până la asasinarea lor — se aflau, în germene, în nevoia copilului de-a pleca de acasă, singur, în Capitala unde nu cunoștea pe nimeni, unde-l așteptau toate pericolele, dar și toate posibilitățile uneia din cele mai mari metropole ale Europei.

Muncitor de pământ ca bunicii lui, meseriaș sau mic funcționar ca tatăl lui, nu voia să devină. Preot s'au artist!... Soarta lui adevărată nu putea fi în nici un caz la **Passau**, s'au la **Linz**, ci numai la **Viena**, cu riscul de a-și pierde viața în mizerie și de-a fi cărat, într'o noapte de disperare, de apele turburi, ale așa zisei **Dunăre** Albastre.

Lipsa de pregătire a copilului din provincie, se vădește numaidecât. La școala de bellearte i se spune că n'are talent, iar la școala de arhitectură e respins, din lipsă de pregătire științifică. Această pregătire, la **Linz** sau la **Viena**, sau în orice alt colț al pământului, se dobândește cu bani. Și băiatul n'are nici un ban. Există o meserie înrudită cu pictura și un maestru înrudit cu artistul pictor, zugravul, care zugrăvește casele mari. Tânărul **Hitler**, care n'avea cu el decât o speranță întunecată și temperamentul dârz, vânjos, al țăranilor dela hotarul bavarez, la care se adăoga un grăunte de exaltare mistică, intră ucenic zugrav. Va avea cel puțin un adăpost, o chiflă — și, renunțând la ele, câteodată un spectacol de operă, o carte și câteva ziare. Intrase în tagma proletarilor, își câștiga existența ca milioane de oameni, cu sudoarea frunței, în vreme ce câteva sute de mii de fericiți ai soartei adăsteau să intre în camerile frumos zugrăvite de sclavi, să-și adăpostească huzurul și progenitura trandafirie.

Dar se putea socoti tânărul **Hitler** proletar ?... El era un artist, un preot special al unei credințe înalte, nu un muncitor de rând. Întâlnirea cu armata numeroasă a proletarilor flămânzi era întâmplătoare — căci chiar muritor de foame, copilul de hotar se socotea, în felul lui, un stăpân și un nobil, care-și va impune, mai curând sau mai târziu, dreptul lui divin. Dacă la șaptesprezece ani, Hitler nu s'a lăsat molipsit de acea religie, a cărei forță a știut să-și dobândească milioane și milioane de adepți, în toate continentele, în toate rassele, pesemne că fusese zămislit dintr'un material perfect imun. Cei cari-au nădăjduit vreodată în caracterul social al mișcării politice hitleriste s'au dovedit mai orbi ca sobolul, mai lipsiți de intuiție ca fetițele care știau că privighetorile n'au ghiare de panteră, iar panterele nu pot niciodată, chiar când se urcă în copac, să cânte artistic.

Tânărul **Hitler** se dovedia la șaptesprezece ani, animal de pradă. Cântecul iubirii de oameni n'a ieșit, nu va ieși niciodată din gâtlejul lui robust, făcut să ragă.

Preot și pictor nu s'a putut face. Pentru școala de architectură n'avea studiile necesare. Luptător în rândurile proletarilor, alături de cari, pe schele, își câștiga existența, nu voia să stea, idealul lor fiindu-i cu desăvârșire străin.

De ce se agăța atunci tânărul **Hitler**, ca să-și găsească un rost vieții, ca să nu se sinucidă ?..

Trăind cu un puternic instinct de noblețe, izolat, mai cu seamă prin misterioasele lui pretenții la privilegii de natură divină, de ceilalți camarazi de muncă, ei cari cereau egalitate la viață, la muncă și la belșug, **Hitler** s'a legat instinctiv de acele simțiri obștești care tindeau la recunoașterea și susținerea unor privilegiați. Niciodată privilegiul individual nu se simte mai justificat, decât atunci când își zice că luptă pentru privilegiile altora. Austria era patrie germană; imperiul austro-ungar era însă un conglomerat de naționalități, sub conducerea seminției germane. Tânărul **Hitler** suferă de la început, cumplit, de această diversitate a populațiilor și de faptul că, în afară de rasa germană, aleasă de **Dumnezeu**, cer drepturi politice egale și un sistem politic federativ, celelalte seminții, mult **„inferioare"**, ca românii, cehii, sârbii, croații, slovenii și italienii, din imperiu.

Din această pricină tânărul, pe-atunci mare cititor de ziare, urăște pe **Habsburgi**, cari țineau mai mult la unitatea imperiului decât la sfintele prerogative ale germanilor, urăște parlamentul, în care veniau deputați din toate unghiurile țării, cu acelaș drept de vot cași divinul deputat german; urăște mai cu seamă pe evrei — nu pentrucă s'ar socoti **„neam ales"**, ca și germanii — ci pentrucă neavând tradiția pământului, ei reprezentau valori sigure, prețuiau numai valori de curs universal, dela moneta de aur la ideea de justiție, și se opuneau, cu un prestigiu de două ori milenar (și uneori prin acțiunea câtorva personalități de geniu) instinctelor de dominație și privilegiilor de castă, sau de rasă, fără de care temperamentele de soiul tânărului **Hitler** simțiau că n'ar putea exista.

Teroarea împotriva muncitorilor cu concepție de egalitate și dreptate socială, tânărul **Hitler** o justifică mai târziu, printr'o experiență personală. Fiind chemat de tovarășii depe șantier să intre în sindicat, adică să ajute și altora, ajutându-se pe sine, **Hitler** refuză; camarazii l-au amenințat atunci că-l vor arunca depe șantier, ceeace n'ar fi fost nedrept, deoarece muncitorul **Hitler** care beneficia de condiții de muncă favorabile, mulțumită acțiunii sindicale, nu înțelegea să contribue și personal, la riscul solidar al camarazilor cari, indirect, îl susțineau.

Astfel își începe viața tânărul Adolf Hitler, cu acest parazitism de fapt — atât de necesar!

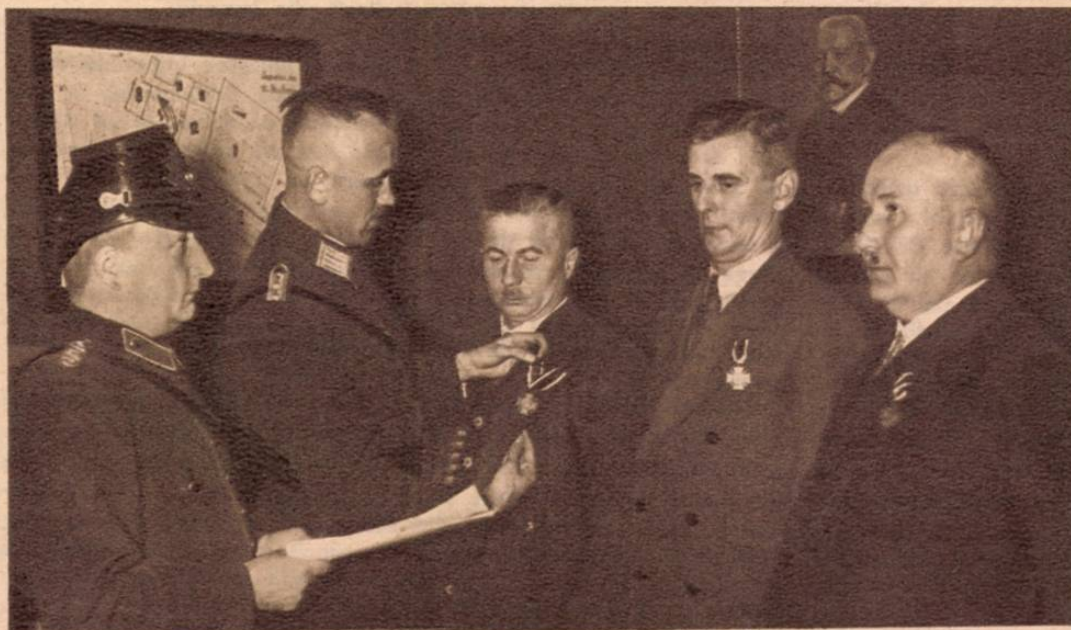
(Va urma)

DELA O săptămână LA ALTA

de F. DIMA

In redacția „Realității". Pe masa redactorului — un maldăr de fotografii. Câteva sute. Ilustrarea realității din toate colțurile lumii. S'au adunat în cursul unei săptămâni.
N'am curajul să le răsfoesc: sunt prea multe. O contitate apăsătoare. Evocă deodată ceeace a creat Dumnezeu în șapte zile. Si ce n'a făurit într'o săptămână meșterul universului?...
In jocul de umbră și lumină de pe aceste hârtii patrate zăresc corabia lui Noe și corăbiile lu Hamburg-America-Linie. In luciul lor se oglindește toată străduința omenirii, și toată zădărnicia ei, dela facerea lumii până la crearea imperiului brun. Un singur lucru nu le-a reușit până'n prezent fotografilor americani: să-l fotografieze pe Creatorul Lumii în persoană. In schimb, nu scapă nici-un semi-zeu de tirania fotografică. O tiranie, de altfel, suportabilă și întru câtva gâdilătoare. Căci și profeții au slăbiciunile lor și nu le displace să pozeze puțin, la diverse ocazii solemne.

Joi

Bieții luptători germani! Au îmbătrinit, — au făcut gușe și burtă, — asteptând să li se dea crucea de onoare, în semn că s'au bătut și au flămânzit patru ani de zile în zadar. A trebuit să treacă 16 ani, să vie Hitler la putere, ca să li se atârne în sfârșit, de către niște polițiști subalterni și în prezența imaginei lui Hindenburg, tinicheaua de reverul hainei civile. Fotografia ilustrează un moment de solemnă încordare sufletească. Se simte suflul patriei recunoscătoare. Neamțul din flancul stâng, foarte asemănător cu Matușka, pare cufundat într'o adâncă reverie mistică. Ochii lui pioși privesc dincolo de cimitirele răsboiului.

Miercuri

Iată-l bunăoară, pe profetul Adolf, în frac, în fața unei companii de soldați de plumb. El stă numai cu un picior pe pământ. Celalt picior e îndoit puțin din genunchi și talpa ghetei de lac s'a desprins ușurel de pe scoarța globului terestru. Palma mâinii drepte arată cerului trăsăturile ei norocoase; iar cu pumnul stâng se ține de burtă.
Nu există fericire integrală pe acest pământ: Fuehrerul suferă adesea de dureri de măsele și de indigestii.

Vineri

Mai însorite, mai vesele, mai mediteraniene sunt imaginile dela curtea albaneză. Ochiul transmite urechii cântec de flaut din melodii agreabile de operetă. Culise veritabile cu miros de iarbă verde şi fân proaspăt cosit. Din crâng răspunde pitpalacul corului graţios din jurul suveranului albanez, care stă într'o rână şi meditează...

Sâmbătă

In clişeul de mai jos se oglindeşte şi mai bine pitorescul albanez. Ahmed Zogu în sânul familiei sale. Nostim buchet de verişoare!... Si totuş, figura mândră a suveranului în fustanelă le întrece în frumuseţe. Ce n'ar da Elveţia să aibă un rege atât de simpatic!...

Duminică

Statul major albanez, în frunte cu regele Ahmed Zogu şi nepoţelul său prinţul Essad, ne prezintă naţiunea albaneză subt un alt aspect: sub aspectul ei militar. E desigur un stat major ideal, fiindcă nu e compus decât din patru ofiţeri. Dacă am şti că nu sunt mai mulţi, am invidia din tot sufletul această ţară fericită. Afară de asta, avem impresia că din acest quartet numai generalul cu cioc e mai milităros, pe când cel cu ochelarii de baga ni se pare că nutreşte în taină convingeri pacifiste...

Cititorul se va mira poate că am sărit dela Berlin tocmai la Tirana. Să nu se mire. Căci căile Domnului sunt foarte întortochiate. Si fotografia modernă pare destinată de providenţă ca să confirme acest adevăr biblic...

EPOPEEA Australiană

Centenarul orașului Melbourne și ascensiunea triumfală a unui Continent

Numai prin contrast, între prezent și trecut, se poate prețui cu exactitate propășirea de care se bucură astăzi continentul îndepărtat al Australiei. Aducându-ne bine aminte, vedem că începuturile ei, n'au fost deloc promițătoare. America se născuse într'o epocă de entuziasm fără pereche și îndrăzneli sublime. Pionierii ei au fost împinși pe drumul spinos al marilor înfăptuiri de dorul libertății și de pasiunea pentru necunoscut pe care, în fantezia lor și-l închipuiau grandios; de aceea și activitatea lor întreagă a dat roade atât de surprinzătoare, tocmai fiindcă era însuflețită de această credință. In alți termeni, ei au fost oameni curagioși.

Insă Australia s'a născut sub auspicii cu mult mai vitrege. Entuziasmul de odinioară al mulțimii se potolise, iar visurile romantice erau de multă vreme spulberate, astfel că dela început — așa cum scria un mare cotidian englez — menirea ei a fost să fie ***„spitalul unei Anglii îmbolnăvite"***, a cărei viață era adânc sbuciumată de repercusiunile revoluției franceze, de răsboaiele napoleoniene, de pustiirile crizei economice și de neajunsurile care au însoțit ivirea civilizației mecanice.....

PRIMII COLONIȘTI

Prin anul 1795, condițiunile clasei de jos, în Anglia, erau atât de desperate, încât dădeau serios de gândit cârmuitorilor de atunci; totuș aceste condițiuni jalnice s'au prelungit vreme de aproape patruzeci de ani, în scurgerea cărora nu s'a putut face nimic temeinic pentru îmbunătățirea soartei muncitorilor. Foametea, mai ales după ***Waterloo***, lipsurile de tot felul și legile asupritoare, întărîtau poporul la culme, în vreme ce forurile diriguitoare, ca să înăbușe nemulțumirile, se mărginiau să recurgă la deportări în massă.

Tocmai în epoca aceea de restriște începu Anglia să-și trimită primii coloniști în Australia. Oameni din toate păturile sociale îngroșau grupurile de emigranți. Bine'nțeles, nu lipsia lumea plecată de bună voe, întemeetoarea de mai târziu a celor dintâi ferme, care în scurtă vreme aveau să devină caracteristica principală a vieții australiene. Mulți dintre aceștia erau ofițeri din rândurile marinei sau ale armatei de uscat, emigrați după răsboaiele napoleonice, fiindcă în patrie nu mai puteau găsi nici o întrebuințare. Insă cei mai mulți erau oamenii flămânzi, pe cari disperarea îi imboldise să-și părăsească pământul natal, aducând pe acele meleaguri îndepărtate otrava desamăgirii și a urii. In sfârșit, erau deportații și exilații, victimele turburărilor de atunci ale Angliei. Intrucâtva, aceștia duceau o viață liberă și erau închiși în casele de corecțiune numai când se făceau vinovați de nesupuneri grave.

Două indigene, ținând în brațe canguri (animalele domestice ale Australiei).

Harta Australiei.

Duminică la prânz, în parcul comunal din Sidney, oamenii se odihnesc pe iarbă și mănâncă acolo. Poliția nu intervine.

VIAȚA DEPORTAȚILOR

Despre viața deportaților în Australia există o întreagă literatură și din aceste descrieri s'ar putea conchide că nenorociții nu se bucurau de un tratament mai bun decât acela la care erau ursiți

tovarăşii lor de năpastă, în Siberia. Unul din aceşti scriitori, vizitând Australia prin 1820, povesteşte cât de înfiorătoare era priveliştea acelor lungi convoiuri de deportaţi cari, cu lanţuri la picioare, abia se mai târau sub biciul nemilos al soldaţilor din escortă, spre fermele îndepărtate unde, pentru un codru de pâine, trebuiau să depună o muncă supraomenească.

Precum arătam mai sus, emigrarea în Australia a început să ia avânt după răsboaiele napoleoniene, iar la un moment dat, căpătă asemenea proporţii, încât lumea care sosia după peripeţiile unei călătorii de patru luni, pe mare şi în pustietatea de pe uscat, nu reuşia să-şi găsească un adăpost cât de mic şi mai puţin mijlocul de a-şi potoli foamea, rămânând astfel sub cerul liber, ca să îndure suferinţi nemaiauzite. Acei cari izbutiau să birue întâile piedici şi să-şi înfiripeze o situaţie oarecum prielnică deveniau, de nevoe, egoişti, exploatând pe cei mai slabi, în mod ruşinos. Autorităţile nu se încumetau să intervină pentru a pune capăt abuzurilor, deoarece amintirea revoluţiei americane era încă proaspătă în Anglia, unde toţi socotiau că spre a evita alte nenorociri noui era mai cuminte să se acorde coloniei libertate deplină şi autonomie. Aşa s'a şi făcut. Numai că această libertate s'a transformat curând în bun plac şi anarhie.

Un grup de australieni cari-şi vopsesc părul într'un blond-platin.

Un mare strand în Australia.

Un alt explorator englez, care a vizitat Australia în 1830, vorbind despre situaţia din ***Sidney***, scria: ***„E cu neputinţă să-ţi faci o idee despre viaţa micilor agricultori. Pretutindeni, acolo, înfloreşte concubinajul, adulterul şi beţia.... Si mulţi îmi spuneau că de câţiva ani lucrurile s'au îmbunătăţit!"***

DELA O FERMA MODESTA LA METROPOLA DE ASTAZI

La drept vorbind, o îmbunătăţire propriu zisă a fost realizată, căci guvernul englez, după primele experienţe dureroase, a luat măsuri pentru o cât mai strictă supraveghere a emigrărilor în Australia, refuzând permisiunea, de-a se stabili acolo, persoanelor care nu dădeau garanţii suficiente de seriozitate şi spirit împăciuitor. Până şi coloniile deportaţilor au fost desfiinţate.

Melbourne, oraşul care sărbătoreşte acum primul centenar al întemeierii sale, priveşte cu mândrie spre trecutul învins; în 1834, era o mică moşioară, proprietatea fraţilor ***Henty***, iar după patru ani, număra şase sute de locuitori, adăpostiţi în barăci de lemn; într'una din ele se adunau credincioşii, în fiece Duminică să asculte predica şi citirea Evangheliei. In 1843, ea devenise adevărata metropolă a Australiei, având 8000 locuitori şi fiind înzestrată cu o biserică — ***Sf. Jacob*** — construită numai din piatră, iar un călător, vizitând-o în anul acela, ne istoriseşte astfel impresiunile lui: ***„Acum se găsesc aci locuinţe prevăzute cu toate înlesnirile. Unele din ele au chiar şi grajduri pentru cai. Acum, se poate spune, cu drept cuvânt, că Melbourne a devenit un ţinut civilizat...."***

Pe urmă descoperirea minelor de aur a contribuit de-abinelea la prosperitatea oraşului ***Melbourne*** şi a altor regiuni colonizate din Australia; din clipele acelea barăcile de lemn se preschimbară, treptat-treptat, în clădiri impunătoare de piatră; ici-colo, începură să răsară şcoale, instituţii de binefacere şi jalea ce rodea până atunci sufletele tuturor, deosebit de natura însăş a lucrurilor, dispăru cu desăvîrşire. Această transformare de necrezut se săvârşi într'un timp relativ scurt şi ***Melbourne***, numără în ziua de astăzi, aproape un milion de locuitori....

EPISCOPUL BROUGHTON

Dar, cu prilejul acestui centenar, Australienii îşi mai amintesc cu drag şi figura impunătoare a episcopului ***Broughton***. El fusese numit arhidiacon al Australiei, în 1829, activitatea lui desfăşurându-se sub oblăduirea Episcopiei din ***Calcutta***, iar în anul 1836 fu înscăunat episcop, pentru întregul continent australian. ***Broughton*** era un călător neostenit, curagios ca nimeni altul şi gata să înfrunte, cu sânge rece, toate problemele, oricât de grele ar fi fost. Ani şi ani de-arândul el cutreeră în lung şi'n lat regiunile colonizate, îmbărbătând pe cei umiliţi, ajutând pe nevoiaşi, sufletul adevărat al tuturor iniţiativelor de binefacere şi adeseori intrând în conflict cu guvernatorii cari, din interese pur egoiste, căutau să zădărnicească opera lui de împăciuire şi progres. Muri în 1858, când Australia pornise spre ascensiunea ei triumfală, ascensiune dorită şi pusă la cale de el, cu încrederea nestrămutată a unui adevărat apostol şi cu vederile largi ale unui colonizator de mâna întâia.

Astăzi, ca şi odinioară, resursa de căpetenie a Australiei o constitue exportul lânei care, de pildă, în anii 1932-33 a fost de 3.000.075 baloturi în valoare totală de 34½ milioane de lire sterline. Deşi câştigul e însemnat, e totuş neîndestulător pentru acoperirea cheltuelilor de producţie care au ajuns să fie astăzi considerabile de pe urma scumpirii mânii de lucru. Situaţia generală însă se îmbunătăţeşte tot mai mult şi la ea contribue în primul rând reluarea activităţii fabricilor englezeşti de ţesătorie, care sunt principalele consumatoare de lână australiană. Faptul acesta nu putea fi decât îmbucurător pentru cele câteva zeci de mii de europeni: francezi, englezi, italieni şi germani, întrebuinţaţi la munca câmpului în Australia.

LUPOAICA ROMANA LA MELBOURNE

In anii din urmă, emigrările europenilor au descrescut, din pricina crizei economice; dar se poate spera că lucrurile se vor îndrepta şi în această privinţă. Nu trebue uitat că Australia este un ţinut în mare parte încă neexploatat şi că avuţiile ei naţionale îi asigură

o desvoltare cu mult mai însemnată decât aceea din ultimii cincizeci de ani. De asemenea, merită să ținem în seamă faptul că la propășirea de astăzi a Australiei o contribuție de căpetenie a adus mâna de lucru a europenilor. De aceea, o mențiune lăudabilă se cuvine guvernului de la Roma care, pentru serbările ce se desfășoară acum la Melbourne a trimis un crucișător, alături de Franța și Anglia; Vasul acesta mai este și aducătorul unui dar, o lupoaică din **Capitoliu** pe care populația depe malurile Tibrului o oferă metropolei australiene, în semn de recunoștință pentru ospitalitatea acordată până acum, atâtor coloniști de obârșie latină....

Serbările au început în ziua de 16 Noembrie, în prezența ***ducelui de Gloucester,*** venit la Melbourne, ca reprezentant al regelui **George V** și care va asista în primul rând la inaugurarea monumentului eroilor din războiul mondial. Australia și-a dat sângele pentru cauza aliaților; fiii ei au luptat vitejește în peninsula ***Galipoli,*** în ***Palestina*** și în ***Franța,*** dar faptul că memoriei luptătorilor australieni, li se aduce omagiu la Melbourne, de către marinarii anglo-franco-italieni, e un bun augur pentru viitoarele relațiuni dintre Europa și continentul modest, dela capătul Pământului.

G. R.

O agapă camaraderească a „Adevĕrului" și „Dimineții"

Sâmbătă seara a avut loc la restaurantul Iliescu-Toboc, o agapă camaraderească a prietenilor, colaboratorilor, redactorilor și administratorilor „Adeverului", „Dimineții" și celorlalte publicații editate de „Adeverul". — Atmosfera intimă și cordială a corespuns în totul intențiilor care au prezidat această agapă. Faptul că se grupau, laolaltă, câteva sărbători profesionale a dat prilej celor de față să arunce în treacăt, o privire retrospectivă spre munca depusă și să traseze, în puține cuvinte, drumul viitorului. — Fotografiile noastre au fost luate în timpul agapei.

Un simulacru de bombardament aerian deasupra Capitalei

Prima demonstrație din Capitală pentru apărarea pasivă în eventualitatea unui bombardament aerian a avut loc săptămâna trecută în Piața Romană, Scopul acestei demonstrații a fost să se arate publicului ceeace trebue să facă fiecare cetățean nemobilizat, în cazul unui atac aerian și să-și dea seama de tot ceeace se petrece într'o asemenea eventualitate.
Fotografiile noastre reprezintă diferite aspecte luate în timpul demonstrației.

SPRE CUCERIREA AERULUI

— Dela tromba lui Lucian din Samosate până la racheta intersiderală —

Ştiinţa modernă întrece limitele imaginaţiei. Va trebui într'o zi, cu sau fără voie, să impunem spiritelor noastre o gimnastică de imaginare puţin obicinuită, dacă vrem s'o urmărim în goana ei furioasă, dacă vrem să fim demni de minunile pe care ni le aduce. Căci în zilele noastre nimic nu-i mai este interzis.

Omul neobosit, se străduește, de secole, să pătrundă tainele cerului. In faţa unui viitor atât de surprinzător nu ne putem opri să nu aruncăm o ultimă privire asupra trecutului.

Ce s'o fi petrecut oare în creerul acelor oameni cari având cunoştiinţe destul de slabe de astronomie şi mijloace materiale aproape inexistente, s'au avântat cu îndrăzneală la asaltul cerului ? Toţi s'au prăpădit în aceste acte de nebunie şi cu dânşii a dispărut taina gândurilor şi a visurilor lor.

Dimpotrivă, acei fantazişti nesuferiţi cari sunt poeţii, au ajuns şi chiar au întrecut în multe puncte pe astronomii neputincioşi.

AŞ VOI SA PLEC IN LUNA, DAR...

Scrierea cea mai veche pe care o avem, e acea a lui Lucian din Samosate. O poveste fantastică, care a îngăduit unor navigatori luaţi de o trombă, să fie duşi până'n cer (pentru un spirit primitiv povestea nu este atât de rea) şi să aterizeze apoi pe o insulă lucitoare şi rotundă, pe care o socot la început drept satelitul nostru.

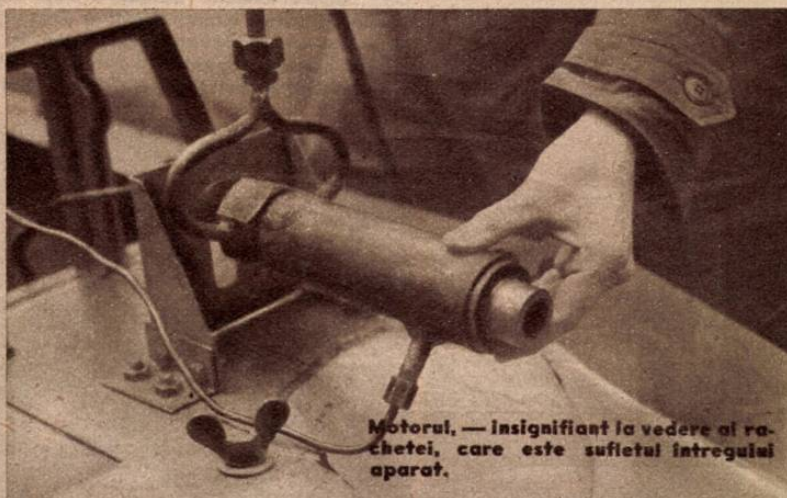
Dealungul veacurilor se nasc călători imaginari lipsiţi de orice seriozitate.

Luna e aceeaş după care se îndreaptă mereu privirile, dar cei cari doresc s'o ajungă, rămân strâns legaţi de pământ.

In 1619, ilustrul Kepler nu socoate că este o coborîre pentru dânsul să scrie o poveste despre o călătorie în lună, sau să ne împărtăşească — la fel cu predecesorii săi — năzuinţele sale către visul de nerealizat.

Bineînţeles că la fel ca şi lui Lucian din Samosate, lui Kepler îi lipsesc mijloacele materiale, dar ipotezele lui înseamnă un progres considerabil către realitate.

Omul modern nu poate să se oprească de a zâmbi citind povestea de călătorie a venerabilului Goudwyn (1638), care a izbutit să stabilească o legătură regulată între Teneriffe şi lună şi din lună în China, cu ajutorul unei trăsuri de... 25 de păsărele.

Motorul, — insignifiant la vedere al rachetei, care este sufletul întregului aparat.

PRECURSORUL

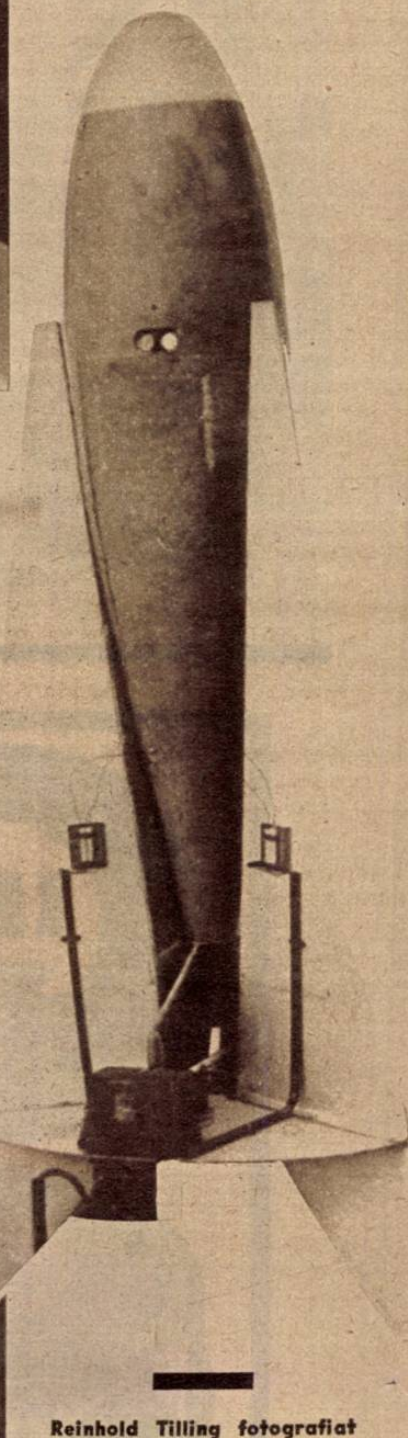
Dar şi mai mult încă, admirabilul Cyrano de Bergerac, cel care nu poate fi descris, spirit oarecum curios, a arătat odinioară un şir de mijloace ingenioase care ne permit să ajungem până la Phebe. Dar acest om uimitor ne-a păstrat şi o surpriză uimitoare. Intr'adevăr, dânsul, cu mijloace de transport interastrale, pe cât de neverosimile, pe atât de ridicule, ne dă **ideea unei trăsuri prevăzută cu rachete: strămoşul foarte real al navigaţiei viitoare dela un astru la altul.**

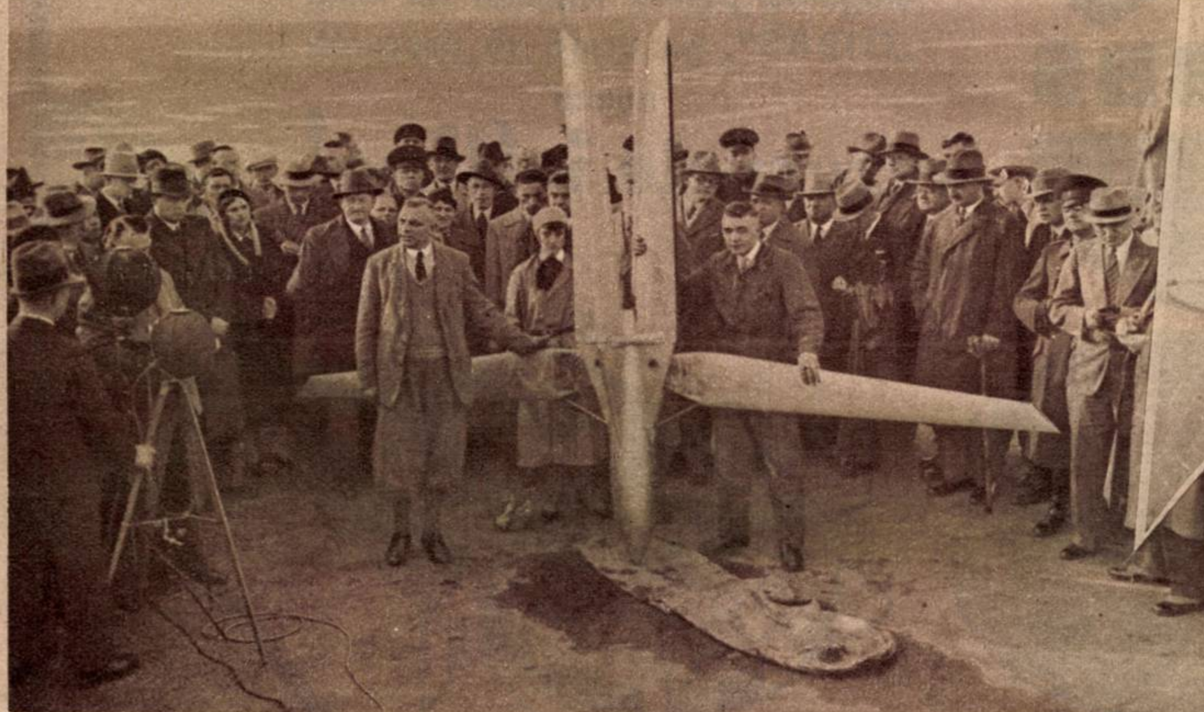
Poate că într'o zi se va ridica pe prima planetă vizitată, un monument spre gloria lui Cyrano, precursorul...

Dar suntem încă departe de acea ştiinţă a viitorului, care se cheamă **astronautică.**

Deabia începeau primele şoapte.

Inginerul Winkler şi racheta lui care ţâşneşte cu o viteză de 265 metri într'o secundă

Reinhold Tilling fotografiat lângă racheta construită de el, la aerodromul Tempelhof din Berlin.

LEGATURA PRIN SEMNALE LUMINOASE

Pentru prima dată în 1845 se naşte ideea unor semnale luminoase în mintea unui om, un geometru german cu numele Gauss. Pe vremea aceea nici odată nu s'ar fi gândit cineva că se poate vorbi serios de un aparat sortit să facă o explorare cerească. Dimpotrivă, semnalizarea părea mult mai sigură, căci îngăduia oamenilor ca rămânând pe loc, şi fără nici un risc, să stabilească o legătură cu celelalte astre. La aceste lucrări a colaborat astronomul Gruthuisen, apărătorul convins al existenţei unor locuitori în lună. Acesta credea că s'ar putea folosi contrastele între ţinuturile întunecate ale pădurilor şi suprafeţele luminoase ale lanurilor de grâu. Dânsul propunea, fără îndoială dintr'o deformare profesională, să se desemneze o figură geometrică imensă, în acest fel, şi anume: pătratul ipotenuzei. După dânsul o asemenea formă clasică trebuia neapărat să isbească inteligenţa acelor corespondenţi hipotetici din lună.

Pentru motive care se pot uşor ghici, acest mare proect n'a fost niciodată realizat.

A urmat apoi formidabilul Jules Verne, om de ştiinţă mai mult decât am putea crede. Intuiţiile sale romanţate au adus progresului technic o încurajare şi o contribuţie pe care nu se cuvine s'o dispreţuim. Trebue să arătăm dealtminteri, că din opera lui literară, numai călătoriile interplanetare au mai rămas de domeniul utopiei. Totuş se poate ca într'o zi să se împlinească şi ele, bineînţeles în condiţiuni cu totul diferite de acele prevăzute de dânsul.

CATRE POSIBIL

Ideea lui Gauss e punctul de plecare în epoca modernă. Se va încerca azi, cu mijloacele pe care le avem, să ajungem în orice chip la un rezultat practic. De aci încolo nu mai e vorba de romane şi de fantazii. Cu înfrigurare se trec în revistă oglinzile parabolice care urmează să retransmită lumina solară sau electrică, figurile însufleţite care înfăţişează chipuri omeneşti sau animale, dispuse pe un continent întreg, precum şi emisiunile de radio (despre care se va mai vorbi încă multă vreme). Nimic din toate acestea nu ne mulţumeşte.

Desigur că se pot naşte polemici nesfârşite asupra problemei dacă domnii Branly şi Marconi au sau nu confraţi în Marte. Dar singurul mijloc de a lămuri această chestiune, e totuş acela de a merge să ne convingem la faţa locului. De aci până la a privi cu seriozitate problema astronauticei, nu e decât un pas. Desigur racheta va îngădui, în curând, să-l facem. La prima vedere ar părea îndrăzneţ să se vorbească despre o navigaţie interplanetară. Dar astronautica a costat destule vieţi omeneşti, ca să nu ne mai tocmim asupra termenilor, căci există, vai, o serie de martiri ai astronauticei.

Dar aceşti morţi glorioşi, fiindcă au fost atât de desinteresaţi, n'au făcut decât să stârnească şi mai mult curiozitatea şi entuziasmul cercetătorilor. Lucrări importante prin precizie şi grija calculelor, ilustrează epoca noastră.

ASTRONAUTICA IN DRUM SPRE INFAPTUIRE

Printre aceştia, lucrările profesorului Oberth merită o menţiune specială. E singurul care susţine că o călătorie interplanetară e de aci încolo posibilă cu mijloacele actuale. Bineînţeles că racheta este singurul vehicul pe care-l concepe. In lucrarea sa „Die Rakete zu den Planetenraum" a arătat că ar trebui făcute câteva experienţe prealabile, anume de a trimite racheta în straturile înalte ale cerului, spre a analiza densitatea lor, şi apoi de a o transforma în satelit pământesc. In urmă — spune dânsul — ar fi uşor să se trimită acest aparat, fie în Lună, fie în oricare altă planetă.

O rachetă stratosferică, aceasta ar fi primul act de înfăptuire. Aparatul ce s'ar construi ar trebui să aibe cinci metri lungime, 55 cm. lăţime şi ar fi alcătuit din trei părţi, care se pot desface pe măsura arderii lor. Două dirijabile ar sui aparatul până la 5.500 m. Aci rachetele succesive l-ar duce până la o înălţime de 56.200 m. şi apoi ultima rachetă s'ar desface, spre a atinge 1960 kilometri, punct culminant al experienţei. Racheta stinsă ar readuce pe pământ aparatul înregistrator intact, graţie unei paraşute „ad-hoc".

Inginerul Höfft nu e mai puţin precis. Procedeul său însă e cu totul diferit. Rachetele sale, lungi de 32,50 m. ar trebui să-şi ia sborul dela suprafaţa mării. Inălţarea s'ar face în mod vertical, până la o înălţime de 25 klm., după care racheta şi-ar putea lua direcţia voită.

Cercetătorul Ziolkovsky e cel mai cunoscut din U.R.S.S. Fără a da prea multă importanţă problemei formei astronavei, el se străduește să găsească combustibilul ideal şi pledează pentru un amestec de oxigen şi hidrogen lichid.

Dealtminteri, în cele mai multe ţări s'au pus la dispoziţia savanţilor sume considerabile, pentru cercetările lor. Desigur că interesul militar îşi are şi el partea lui. Orice s'ar întâmpla, să nădăjduim că aceste subvenţii vor permite ştiinţei astronautice să realizeze visul strămoşilor noştri.

S. G.

Falimente, dobânzi, CONVERSIUNE ACUM 2000 ANI

S'A afirmat că actuala criză economică, din pricina căreia s'au clintit continentele, a fost cea mai mare, a fost unică... **„Nimic nou sub soare"** spune un dicton latin. Şi iată într'adevăr ce citim într'o corespondenţă latină, de acum 2000 de ani, pe care o găsim sub formă de dialog:

— Ave, iubite prietene. Incotro atât de grăbit? Te duci cumva la terme? Mă iei şi pe mine?

— Nici nu mă gândesc, dragul meu! Pe vremea republicii, ce bine şi fără griji se trăia!

— Dar ce e, Lucullus? Ce griji te copleşesc astfel?

— Ah!... Nu-mi mai vorbi, nici nu ştii ce răspunderi apasă asupra mea. Bursa se clatină. S'a hotărît o şedinţă urgentă. N'ai aflat că Balbius & Ollius şi-au tras obloanele acum două zile? Pe Mercur şi Jupiter! Nici nu ştii câte falimente vor ajunge în faţa pretorului. Roma e în pericol; statul actual se prăbuşeşte, cu sistemul lui cu tot. Salve, Silvius, mă duc în for, să aflu ultimele veşti catastrofale!

— Cum, n'ai aflat vestea cea nouă, Lucullus? Si totuş parcă eşti interesat în afacerile firmei Leukipus & fii! Mi-e teamă că toate valorile greceşti au să cadă...

— Ah! Atotputernice Mercur! Ar fi îngrozitor! De ce nu mi-ai spus mai curând? Să-ţi spun un lucru, Silvius, dar rămâne între noi: Singura noastră scăpare e sistemul bi-metalic! Trebue să dăm argintului valoarea de altădată! Altfel suntem pierduţi. Salve, mă duc la consiliu, trebue să se întâmple ceva!...

Intr'adevăr economia ţărănească nu mai era productivă şi ţăranii începeau să se refugieze la Roma, unde împăraţii împărţeau pâine şi ofereau spectacole. Preţul de cost al grânelor micii proprietăţi devenia tot mai ridicat, în vreme ce produsele marilor moşii deveniau tot mai eftine, fiind lucrate cu sclavi, maşinile agricole ale lumii vechi. Transportul pe uscat era mult mai scump, decât transportul pe apă, astfel că micul producător, care nu locuia în apropiere de Roma, nu putea face concurenţă grâului african, care venia la Roma în cantităţi atât de mari şi atât de eftin. Nu-i mai rămânea micului proprietar decât să-şi arunce grânele în mare, sau să le dea foc.

Când acum 2000 de ani s'a decretat moratoriul firmei Maximos & Vibro panica a fost atât de mare ca astăzi la prăbuşirea unei firme însemnate.

Prin numărul cel mare de pensionari ai răsboaelor continentale, prin teroarea crescândă pe care o exercitau legiunile, singura temelie a ordinei imperiale, guvernele erau de fapt prizonierele armatei şi nici un împărat, dela **Tiberiu** înainte, n'a mai putut domni fără o efectivă dictatură militară, care servia în primul rând militarilor. Cu aprobarea tacită a lui **Tiberiu**, senatul votă o lege, prin care capitaliştii dela oraşe erau siliţi să ajute economia agrară, investind capitalurile lor în terenuri şi unelte. Nu era oare un început de socializare? Urmările acestui fapt se văzură numai decât.

Unii bancheri şi cei mai mulţi senatori se supuseră legii, care însemna o deposedare a capitalului mobiliar în favoarea capitalului imobiliar. Câţiva capitalişti au isbutit să se sustragă legii, sub un motiv sau altul. Mulţi cetăţeni au fost siliţi să-şi retragă depozitele de bani, dela casele de încredere, de unde primiseră până atunci do-

In vechea Romă, ca şi astăzi exista marea concurenţă a agriculturii între state. Atenţia tuturor se îndreaptă asupra câmpiilor cu grâne astăzi ca şi acum 2000 de ani.

Forum Romanum, aşa cum arată astăzi.

destul de frumoase. Din această pricină, firme, care n'aveau bani lichizi, au dat nt, cum a fost cazul cunoscutei case de **Balbius & Ollius** de unde **Publius** er şi-a retras într'o singură zi cinci ne de sesterţi. Celelalte bănci n'au mai oscut valorile casei **Balbius & Ollius.** **Quintus Maximus & Lucius Vibro** arte îndatorată casei deexport de purpură us din **Tir,** care sucursale la **Efes** **Antiochia.** Şi a- firmă se lupta utăţi. Din pricina greve din **Tir,** n'a vut marfă de loc, din directorii

Dobânda exagerată împotriva căreia cei care trec azi pe la ghişeele băncilor strigă atât de mult, exista şi atunci.

firmei fu arestat. Firma **Malcus,** atât de celebră în vremea ei, ca azi firma **Morgan,** bunăoară, dete faliment.

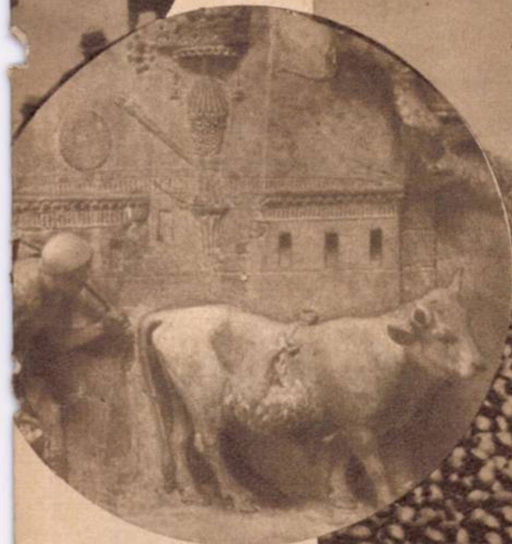
Când aceste veşti ajunseră la Roma, gurile rele din **Via Sacra** răspândiră svonul că nici **Maximus & Vibro** nu vor putea rezista, şi, din lipsă de încredere a publicului, dete faliment şi această reputată firmă. Ea atrase în cădere banca fraţilor **Pattius,** cu care era în legătură. Era o bancă celebră, care avea multe sucursale în **Galia de Nord.** O bună parte din capitalurile deponenţilor fusese dată nobililor belgieni, pe dobânzi cămătăreşti. In timpuri normale s'ar fi putut sconta poliţele nobililor belgieni, căci erau socotiţi solvabili.

Pentru a se pune capăt dezastrului s'a decretat moratoriul şi o vreme nimeni nu şi-a mai putut încasa datoriile. Nimeni n'a mai putut plasa nicăeri hârtii de valoare, garantate prin iscălituri şi ipoteci.

Pattius şi firma **Maximus & Vibro** au fost siliţi să-şi tragă obloanele în aceeaş zi.

Oameni bogaţi săraciră peste noapte. Oameni săraci, cari păstraseră ceva bani, i-au folosit cu dobânzi cămătăreşti pe termene scurte, călcând legile, şi s'au îmbogăţit fantastic. Palate, vile erau scoase la licitaţie, pe sume ridicole. Mărfuri, mobile, sclavi, alimente şi vestminte se vindeau pe orice preţ, oricât de mic, numai

O reproducere după un relief în marmoră reprezentând ţăranul roman mergând cu alimente în piaţă.

dacă se găsia vreun cumpărător. Panica cuprinse pe toată lumea: bogați, săraci, autorități. Prețul pământului, bogăția cea mai sigură până atunci a imperiului roman, căzu în chip catastrofal. Cine-ar fi avut bani și oameni înarmați, ca să-și apere mai târziu avutul, ar fi putut cumpăra toată Italia, precum înaintea conversiunii doi bancheri îndrăzneți ar fi putut cumpăra, pe un preț de nimic toată România.

Vestea că'n nordul **Africei** se făcuse o recoltă nemaipomenită, agravă criza, iar când flotele cu grânele Egiptului sosiră la **Ostia**, s'a crezut că imperiul se va prăbuși sub propriul lui belșug, rău distribuit. Oameni politici cu multe simpatii la țară, cerură numai decât instituirea unor mari taxe vamale, pentru grânele străine, iar alți oameni politici începură să construiască o teorie a Italiei **„autonome"** — adevărata autarchie, de care se vorbește în zilele noastre.

Un decret imperial obligă băncile rămase în ființă, să finanțeze industriile și meseriile lipsite de credit, timp de trei ani, fără nici o dobândă. Garanția împrumutului se făcea cu proprietăți rurale. In felul acesta, prețul terenului se urcă brusc. Și cu el toate celelalte valori, în primul rând grânele, mărfurile. Dobânzile scăzură simțitor. Vești mai bune sosiră și din **Alexandria**, **Cartagina** și **Corint**. Panica dispăru pe'ncetul. Afacerile își reluară cursul. Criza trecuse.

In vremea aceea, desigur, opinia publică se interesa numai de evenimentele la ordinea zilei, care erau toate de natură economică și financiară. Evenimente mai mici nu puteau atrage prea mult atenția nimănui. Un astfel de eveniment mic a fost semnalat la Roma, într'un raport oficial din **Iudela**. Se spunea că **Pontius Pillatus**, guvernatorul roman înăbușise o răscoală națională iudee, încă dela începutul ei, crucificând căpetenia răsvrătiților, un anume **Iisus**, împreună cu doi tâlhari de drumul mare...

W.

D-na Malwina Tawridova, distinsa maestră de balet a teatrului Alhambra — care ne-a dat frumoasele balete din revista „Alhambrita"

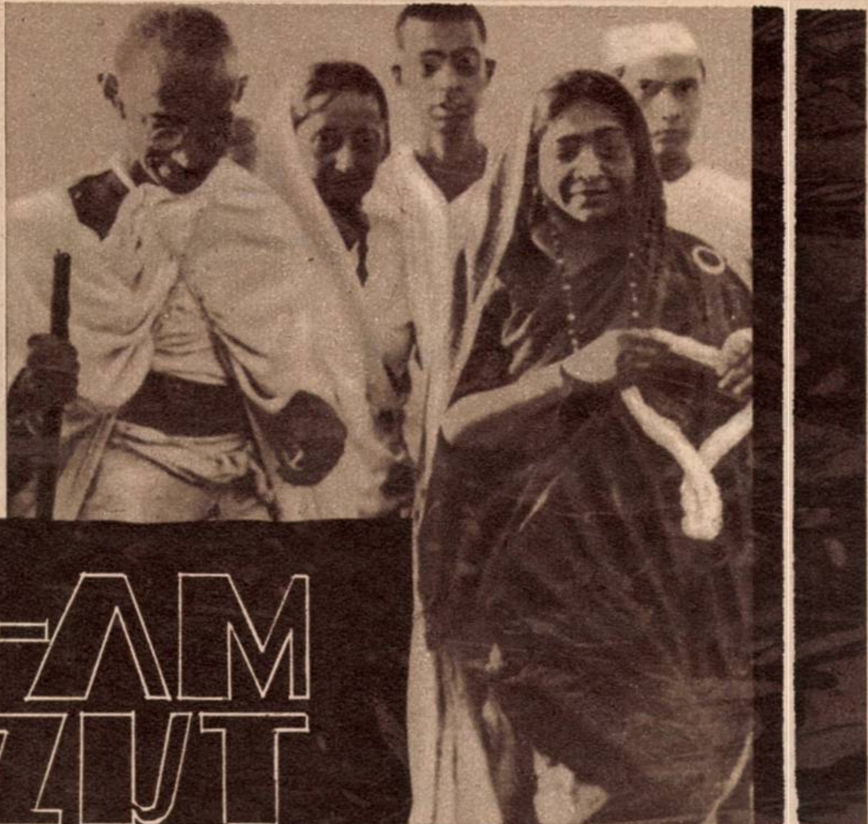
ROMAIN COLUS LA SOCIETATEA AUTORILOR DRAMATICI

Cu prilejul vizitei făcută în România, celebrul scriitor francez Romain Colus a fost la Societatea Autorilor Dramatici Români. In fotografia noastră îl vedem alături de d-nii Caton Teodorian, Ion Marin Sadoveanu, Ion Minulescu, Paul Prodan, Corneliu Moldovanu, Victor Ion Popa.

Săptămâna trecută a avut loc întrunirea funcționarilor publici în sala Izbânda. Fotografia noastră îi reprezintă pe funcționari la adunare.

Marii luptători naționaliști ai Indiei: Gandhi și Saroina Naida, părăsind locul uneia din celebrele lor adunări.

O tânără americană, Nila Cram Cook Hutchins, sedusă de tot ce-a aflat despre Gandhi și de doctrina lui, ne povestește aci experiența pe care a făcut-o alături de celebrul leader și în cercurile politice hinduse. Dealtminteri, foarte curând a revenit la realitate. Principiile sale de austeritate și ascetism s'au spulberat curând, când a văzut de aproape existența contradictorie a celebrului leader. Lumea imaginară în care a trăit oarecare vreme, unde a împărtășit chiar viața discipolilor lui Gandhi, unde a cunoscut existența austeră și respingătoare a „ashramilor", au convins-o să se înapoeze într'o lume mai reală. Pe vaporul care o aducea în America, Nila Cram Cook, a făcut cunoștința unui tânăr american cu care s'a căsătorit puțin timp după sosirea sa la New-York.

CE-AM VAZUT în India

de *NILA KRAM COOK HUTCHINS*

Prima dată când l'am văzut pe Mahatma Gandhi a fost în închisoarea din Poona, pe când se înapoia din Londra, după ce luase parte la conferința **„Mesei rotunde"**. Fără să fi înaintat cu un pas în chestiunea independenții țării sale, el a întreprins din nou campania sa de nesupunere civilă și fusese din nou închis.

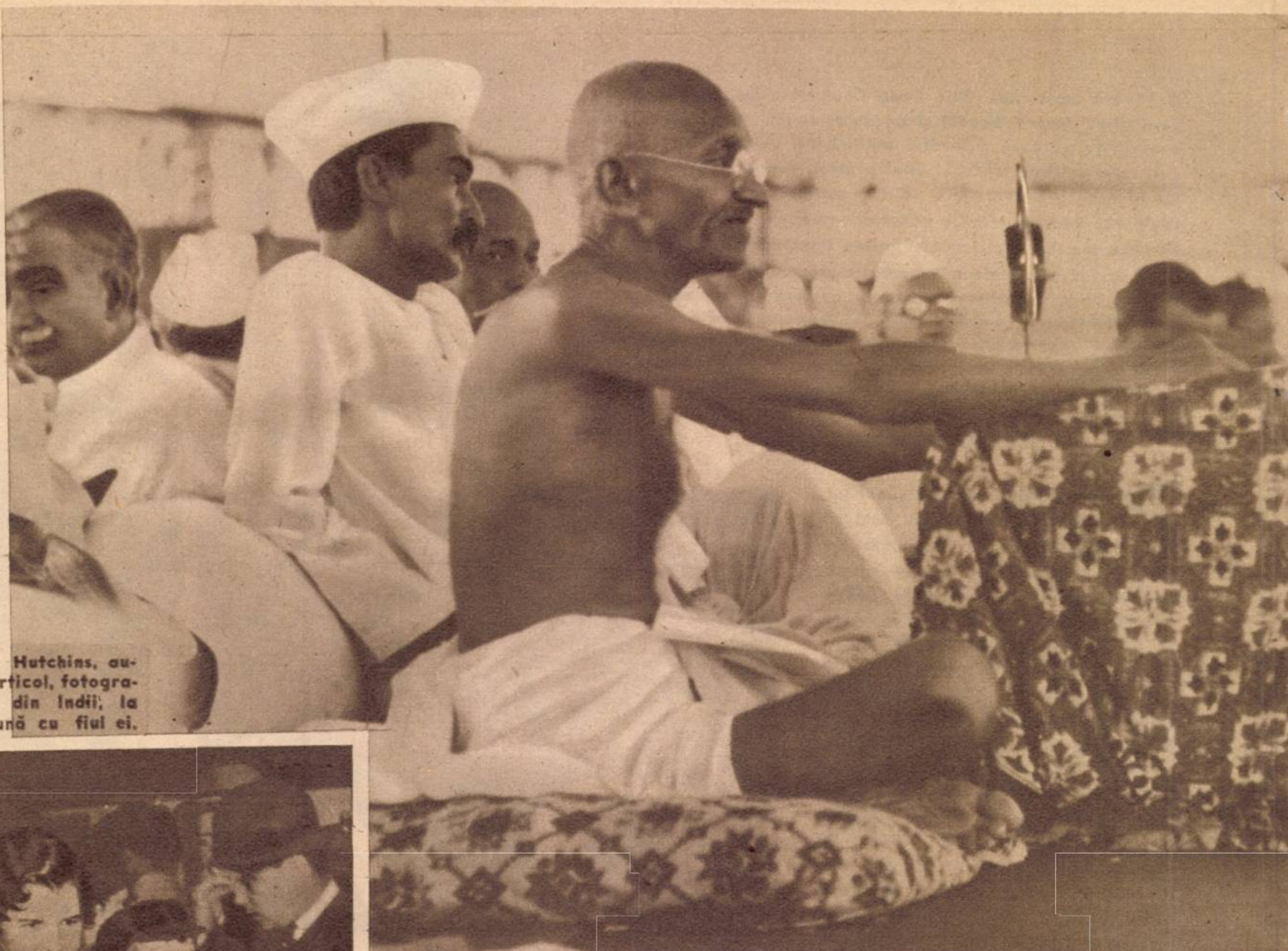
Mă aflam de doi ani în India, atrasă în această țară de tot ceeace era frumos în filosofia poporului ei. Aveam pe atunci 22 ani. La Kashmir am fost primită în comunitatea hindusă de către preoții religiei ortodoxe și am fost botezată de dânșii „Nila Nagini Devi", după păzitorul spiritual al Kashmir-ului, Nila Naja, „șarpele veciniciei". Curând am fost captivată de farmecul acestui Orient misterios, care legănase toate visurile mele de copil. Trăiam în palate minunate de marmoră și asistam la toate manifestațiile grandioase ale acestei lumi care părea că iese dintr'o feerie stranie.

Dar toată India se rezuma pentru mine la un nume; Gandhi. Ardeam de nerăbdare să-l cunosc și să-l urmez pretutindeni, să îmbrățișez cauza lui, să devin una dintre discipolele sale cele mai fervente. I-am scris deci și am avut fericirea fără margini de a primi o scrisoare prin care îmi îngăduia să vin să-l văd în închisoare.

Călătoria dela Bangalore la Poona a însemnat două zile în tren. Am

Un grup din impozantul cortegiu al femeilor care s'a dus să salute pe președintele congresului tuturor Indiilor care a avut loc la Bombay.

Gandhi fotografiat la congresul tuturor Indiilor de la Bombay.

Nila Cram Cook Hutchins, autoarea acestui articol, fotografiată la sosirea din Indii, la New-York împreună cu fiul ei.

Primul autograf al lui Gandhi pentru România: (în limba franceză): „Toată simpatia mea pentru România".

Toute sympathie pour la Roumanie

M K Gandhi

Şi un autograf în limba sanscrită: Nu poți să înveți fără profesor și fără cugetare".

ajuns la închisoare puțin înainte de 9 ore dimineața. După câteva clipe am fost introdusă într'o curte imensă, la Mahatma. N'aş putea spune exact ce m'aşteptam să văd: un mare leader, un ascet sau un sfânt? Ştiu doar atât c'am fost extrem de emoționată, pentru că-l consideram pe Mahatma ca pe singura ființă în stare să mă conducă spre adevăr și spre frumusețe, în viață.

De cum l'am văzut am simțit un fior prin spate și dorința subită de a face cale întoarsă și de a o lua la goană. In viața mea n'am văzut o ființă atât de respingătoare. Stătea aşezat pe un scaun sub un magnolia şi avea alături de dânsul pe secretara sa, Mahadev Desai. Pe masa aşezată în fața lui se afla un teanc de scrisori şi de ziare. Nici o fotografie n'a redat vreodată o impresie atât de vie de diformitățile sale fizice. Slăbiciunea lui spăimântătoare e şi mai accentuată prin chipul rânjit cu pomeții foarte ieşiți. Când zâmbeşte, puținii dinți pe care-i mai are, fac din acest zâmbet un rictus care şi el impresionează urât. Prima frază pe care mi-a adresat-o a fost aceasta:

— Ați mâncat?

Şi acest cuvânt mi-a făcut impresia unui caraghioslâc fără seamăn în gura unui ascet. Se pare că Gandhi nu are pentru această problemă materială care se numeşte hrană un dispreț atât de mare pe cât se crede în general. Intr'adevăr, câteva minute după aceea, secretara lui s'a înapoiat încărcată cu portocale, smochine, pâine şi miere, şi mi s'a părut că Gandhi a onorat în aceeaş măsură dejunul, ca şi mine.

Curând mi-am dat seama că direcția închisorii primise ordinul să dea lui Gandhi tot ceeace doreşte, în ceeace priveşte hrana sau altceva.

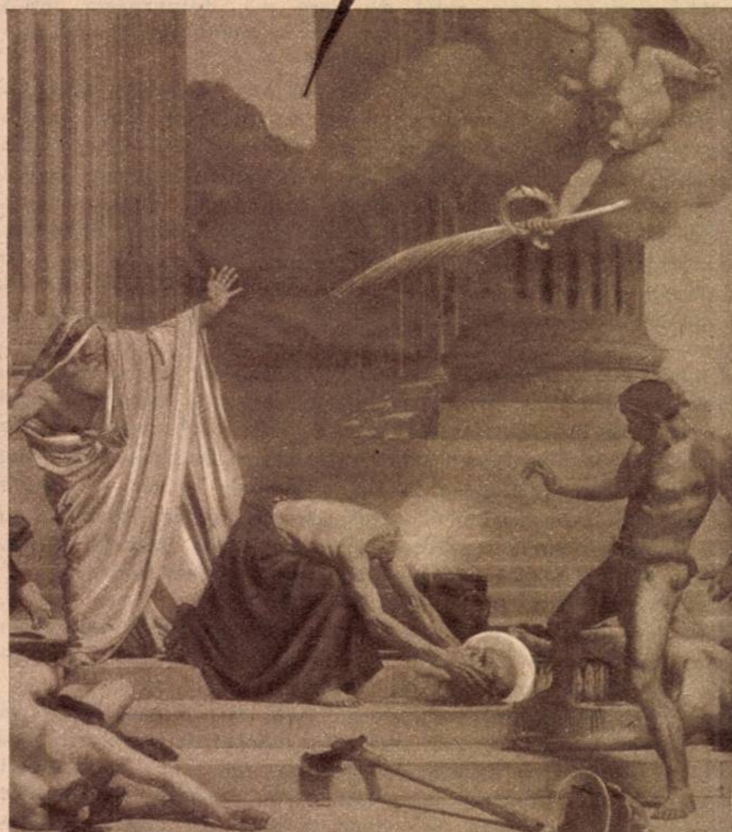
Pe când vorbea, el exercita asupra mea un fel de fluid magnetic, care puțin câte puțin, m'a făcut să uit urâțenia lui, spre a mă interesa de figura sa uimitor de expresivă şi humorul care-i este propriu n'a întârziat să mă câştige. Am discutat chestiunea oamenilor „paria", care îmi sta pe inimă, iar Mahatma a făcut tot posibilul ca să mă simt la largul meu, în această vizită.

Când întrevederea noastră s'a sfârşit, doi dintre discipolii săi, tatăl şi fiica, m'au condus până la palatul de marmoră al lady-ei Thackersey, aşezat pe cea mai înaltă colină din Poona. Lady Thackersey, o hindusă, este una dintre cele mai entuziaste admiratoare ale lui Mahatma. De câte ori vine la Poona şi nu e prizonier, locuește la reşedința ei, pe care o împarte, dealtminteri, cu discipolii săi, cari găsesc tot confortul şi toată bunăstarea. De fapt, în toate deplasările sale prin Indii, Gandhi e primit de către notabilitățile oraşelor, care îl întâmpină în modul cel mai generos din lume. A primi pe Mahatma este o deosebită onoare, pe care o dispută personalitățile Indiei, chiar acelea care nu împărtăşesc doctrinele sale. Fie că s'ar găsi în închisoare, la dânsul acasă sau în călătorie, celebrul leader nu-i lipsit niciodată de nimic. Zece zile dearândul m'am tot dus în închisoarea lui şi în cursul conversațiilor noastre i-am deschis toată inima. Gandhi a primit să împărtăşesc existența lui austeră şi să trăesc după principiile sale severe.

— Omul trebue să trăiască pentru ideile lui, — mi-a spus

dânsul, pe când mânca cu multă mulțumire, dintr'o felie de pâine unsă cu miere.
Când i-am spus că spre a trăi conform principiilor mele trebuia să-mi iau rămas bun dela toată existența mea anterioară și dela obiceiurile mele, să împărtășesc felul de trai al „impurilor" și să-mi câștig existența prin muncă, m'a felicitat cu vioiciune și mi-a declarat că era cea mai potrivită aplicare a credinței în acțiune. L-am întrebat atunci ce trebuia să fac cu fiul meu Sirios, pe care-l avusesem dela soțul de care mă despărțisem. Mi-a răspuns că întotdeauna copilul este una cu mama lui și că prin urmare trebue să împărtășească existența ei.
Băusem la fântâna lui Gandhi și mă simțeam oarecum amețită. Repede am plecat la Bangalore, unde am făcut un autodafé din tot ce mă lega de viața mea trecută, din cărți, din scrisori, din fotografiile mele, din rochii și m'am îmbrăcat cu costumul național indian, spre a mă duce să trăesc într'un sat de „p a r i a", departe de orice civilizație, acolo unde locuitorii trăesc în colibe. Casa comunității era puțin mai confortabilă. Fiul meu și cu mine ne hrăneam cu fructe, cu lapte, cu legume, ce ne erau trimise din câmpiile învecinate. Sirios alerga toată ziua prin plantațiile de bumbac, în vreme ce eu, spre a trăi, făceam un lucru manual. Spre a-mi încerca puterea și curajul, am hotărît să petrec noaptea, singură, pe vârful unui munte învecinat, care era bântuit de tigri și de tot felul de animale sălbatece. Sirios îmi făgăduise să fie cuminte până la înapoierea mea și aceasta mă liniștise. In ceeace mă privește voiam să înving teama, și simțiam în mine o putere și un curaj pe care nu l-ar fi putut înfrânge nimeni. De fapt, nu mi s'a întâmplat nimic supărător, și când m'am înapoiat acasă, am găsit pe Sirios mâncând orez cu lapte, perfect liniștit.
Câștigasem asupră-mi o biruință strălucită.
Căldura verii creștea repede și lipsurile pe care mi le impusesem au consumat o mare parte din puterile mele. Mai mult, am căpătat niște abcese mari care-mi creșteau pe tot corpul.
Gandhi fiind încunoștiințat de starea mea, mi-a trimis răspuns să mă înapoiez îndată la Poona. Aci mi-a sugerat să spun prin scris pentru ce am voit să locuesc în satul de „paria", și care a fost motivul care m'a îndemnat la aceasta. Am pregătit o declarație lungă, în care îi spuneam că, voind să scap de ipocrizia omenească, pe care o consideram ca o formă de imoralitate, am voit să trăesc printre oameni cinstiți.
Nu știu pentru ce cuvântul „imoralitate" mi-a pricinuit tot felul de neplăceri. Scrisoarea mea fiind pe deaîntregul publicată într'un ziar a lui Gandhi, mi-a atras dușmănia tuturor cititorilor săi. Am fost în așa fel hărțuită, încât am fost silită, spre a ispăși vina mea, să hotărăsc să nu vorbesc un timp îndelungat. Mahatma a socotit că cel mai bun refugiu pentru mine ar fi Ashram. Aceasta este o adunare austeră, ai cărei membri contribue, fiecare în parte, la întreținerea proprie. Există mai multe „ashram" în India, și fiecare cuprinde mai multe sute de persoane. Totuș, socotind să găsesc acolo liniștea spiritului, am fost adânc desamăgită. Acest refugiu e așezat în regiunea cea mai călduroasă a Indiilor și ne aflam în epoca cea mai caldă a anului. Treisute de persoane de toate vârstele trăiau acolo. Casa centrală e imensă și de o oarecare curățenie. De jur împrejur există case mici pentru cei căsătoriți. Fiecare membru permanent al coloniei trebue să se supună la cinci legi: abținerea dela orice violență, sinceritate absolută, castitate, sărăcie materială și folosirea pentru hrană a ceeace se produce în „ashram", prin lucrul mâinilor propriilor locuitori. Dar între noi fie spus, aceste legi nu sunt urmate cu prea multă strictețe de membrii „ashramului".
Femeile din „ashram" trăesc în aceeaș casă și n'au drept mobilier altceva decât o saltea. Imi amintesc că n'am văzut nicăeri vreo oglindă. Vanitatea femenină este deci cu totul exclusă. Fiecare femee are trei haine de schimb: una pe care o poartă, a doua pe care o spală și a treia în caz urgent, de pildă dacă a fost surprinsă de ploaie și hainele pe care le are asupră-i s'ar fi udat prea tare. In afară de munca pe care fiecare o are de făcut, o oră este consacrată în fiecare zi, pentru torsul bumbacului, care va sluji la mărirea fondurilor comune. Cât despre mine pot spune că în tot timpul zilei n'aveam o secundă liberă. Eram ocupată când să spăl, când să mătur, când să fac cele o mie de lucruri mici casnice, fără să mai pun la socoteală că micul meu Sirios îmi dădea și el destul de mult de lucru. Gandhi, care se afla încă în închisoare la Poona, îmi scria în fiecare zi, spre a-mi atrage atenția să mă îngrijesc, să nu mă îmbolnăvesc, să beau lapte și să continui a persevera pe calea lăudabilă pe care am apucat-o.
La orele 5 luam pe Sirios și alți câțiva copii până la marginea râului. Fără acest râu care dădea puțină răcoare, cred că n'aș fi putut îndura vara aceasta.
După câtva timp, traiul acesta a început să-mi devie greu de suportat. Atmosfera locului devenia de nerespirat. Perechile căsătorite, care încercaseră să trăiască împreună, respectând însă legea de castitate, nu păreau deloc fericite. Gandhi totuș insista asupra faptului că singură castitatea se afla la temelia preceptelor divine. **„Simțurile noastre depind de noi, —** spunea dânsul. **Nu trebue să fim sclavii lor. Nu trebue ca simțul gustului să facă din hrană o desfătare. Aceasta trebue să fie pentru noi ca un soi de medicament, numai ca o nevoe fizică ce trebue satisfăcută. Folosirea sării trebue făcută numai în scopul unic de-a păstra vigoarea corpului și nu spre a da mai mult gust alimentului."**
Acestea erau teoriile sale. Totuș mi-am dat seama de mai multe ori că dânsul era departe de a-și pune principiile în practică. La vremea mesei se putea vedea foarte bine că leader-ul gusta cu desfătare bucatele care-i erau servite și pe care le pregătiseră mâini amice. Aflasem chiar că admiratorii săi îl copleșau în așa fel, încât a trebuit să ia hotărîrea ca să nu mai mănânce mai mult de cinci feluri diferite pe zi. Dealtminteri și aceasta era destul de frumos.
Căldura devenia din zi în zi mai înăbușitoare și am constatat cu desesperare că sănătatea micului meu Sirios se afla în primejdie. A fost atins chiar de niște friguri periculoase. Fiindu-mi teamă să nu-l pierd, am hotărît să schimb aerul și să mă duc spre vârful vreunui munte. Dar Gandhi mi-a scris că adevăratul principiu al ascetismului ordona să-mi sacrific copilul pentru cauză. M'a convins în așa fel, încât nu numai c'am rămas, dar m'am supus la un regim din ce în ce mai sever și am luat hotărîrea tăcerii depline. Nu mai vorbiam nici cu Sirios.
Câtva timp în urmă, Gandhi a fost liberat și a venit să mă vadă. N'o să uit niciodată primirea însuflețită care i s'a făcut. A fost un adevărat delir. Dar voind să continue campania lui de nesupunere civilă, leader-ul ne-a părăsit curând. Atunci guvernul a luat măsuri energice împotriva noastră. Clădirile „ashram-ului" au fost ocupate de către autorități și am trebuit să plecăm în altă parte. Am fost transportată într'un alt „ashram" unde Gandhi a venit din nou să mă vadă și m'a îndemnat să-l urmez. Niciodată n'au fost procesiuni mai triumfătoare. Niciodată nu s'a simțit bătând mai arzător inima unui popor.
Ajunsă la Wardha, am intrat în faza definitivă a experienței mele. Atunci am început să-l văd mare, cum nu-l văzusem încă niciodată, și în cele din urmă am înțeles că dânsul voia să nu-mi fac nici o iluzie referitor la el.
„Câtă vreme trăesc — îmi spunea dânsul — **toți acei cari devin după moartea lor sfinți, nu sunt decât impostori".**
Seara, toate femeile din „ashram" își disputau onoarea de a-i face patul. Uneori le ținea câte-o predică, sfătuindu-le să nu se arate egoiste, în dorința pe care ele o aveau de a-l sluji. Unele dintre noi dormeau pe o saltea svârlită în fața ușii lui. La unsprezece dimineața era marele eveniment al zilei: baia leader-ului. Madeleine Slade, fiica amiralului englez, prezida ea însăș acest act. Ii spăla hainele și apoi curăța baia cu un devotament extatic. Poate că-și dădea seama de scepticismul meu din ce în ce mai accentuat? Fapt este c'a făcut tot posibilul spre a mă scoate încetul cu încetul de sub influența lui. M'a făcut să înțeleg indirect că nu eram în niciun fel legată față de dânsul sau față de doctrina sa, iar într'o zi, în timpul unei cuvântări pe care mi-a ținut-o, a pronunțat următoarele cuvinte:
„N'am pus nici-un fel de barieră în jurul acestui „ashram". Oricare femee care a atins majoratul e liberă să plece și să urmeze pe oricare Romeo ar dori."
Aceasta era destul de lămurit, cu atât mai mult, cu cât spunând aceste cuvinte, el mă privia fix.
Acest moment a hotărît plecarea mea. Tot ce văzusem din doctrinele lui Gandhi era departe de a mă convinge și m'am înapoiat la o înțelegere mai dreaptă a lucrurilor. Voiam deci să părăsesc o lume imaginară spre a trăi într'o lume reală. Deaceea am plecat imediat la Calcutta, unde m'am refugiat într'o mănăstire, așteptând ca autoritățile consulare americane să facă cele necesare pentru plecarea mea. Puțin timp înainte de a mă îmbarca, lady Willigton, vice-regina Indiilor, mi-a trimis doi cozonaci mari, cari au fost pentru mine simbolul înapoierii la viața normală și sfârșitul tristei mele experiențe hinduse.

CAT DUREAZĂ Emoţia

Martirul din Saint Denis de Leon Bonnat.

Experienţe din care ar rezulta că poţi fi „furios" pe cineva numai a doua suta parte dintr'o secundă, că poţi gusta o fericire extatică numai în răstimpul fracţiunii ce reprezintă a 25-a parte dintr'o secundă, şi că plictiseala care pare interminabilă, durează cu puţin mai mult de o secundă.

CE domină în spiritul unei persoane care, lipsită fiind de paraşută, cade dela o înălţime?

„Spaima, în toată intensitatea ei" ar răspunde oricare dintre dv. şi victima ar confirma-o, dacă printr'un miracol ar putea fi salvată, pentrucă, probabil, asta ar fi tot ce şi-ar aminti.

Dar o lungă serie de experienţe, făcute cu aparatul fotografic, a dat la ivială faptul că o neîntreruptă stare de spaimă pură, nu poate domina spiritul omenesc mai mult de a douăzecişicincia parte dintr'o secundă, ceeace e foarte mult, în comparaţie cu şocul care nu ocupă mai mult de 1/300 dintr'o secundă. Plictiseala care pare a fi Matusalemul emoţiilor, trece cu foarte puţin peste o secundă. După această secundă, deşi situaţia a rămas aceeaş, emoţia este înlocuită de o alta, sau se amestecă cu succesoarea sa.

Spaima în mintea omului, care cade dintr'un aeroplan, poate fi urmată de furia în contra omului căruia i se datoreşte această nenorocire, iar această după 1/200 dintr'o secundă înlocuită de altceva, poate de un acces de isterie, ce nu durează mai mult de 1/50 dintr'o secundă.

Acesta la rândul său se poate disolva în frica obicinuită (de durere) care poate dura o zecime de secundă. Apoi, spaima iniţială se poate întoarce iar şi iar, aşa că victima poate fi sub stăpânirea ei, când vine sfârşitul; sau poate fi dominată de una din acele emoţii **„susţinute"** cum ar fi desperarea sau curiozitatea, asupra posibilităţilor unei vieţi de apoi, şi care durează o secundă întreagă.

Ştiinţa a constatat că emoţiile sunt trecătoare, dar niciodată nu şi-a dat seama cât de scurtă le e viaţa. Aceste precizări aruncă o nouă lumină asupra multor probleme ciudate, cum ar fi faptul că moartea lasă pe figura unora o expresie cu totul diferită, de ceeace ne-am fi aşteptat să vedem, şi asupra mult discutatei chestiuni ce urma să stabilească câtă vreme persistă conştienţa în creerul omenesc, după ce capul a fost retezat de topor, sau de cuţitul ghilotinei. Noua măsurare în timp a emoţiilor şi constatarea că celulele creerului pot rămâne active atâta vreme cât au oxigen, fac ca unele dintre legendele capetelor tăiate, să nu mai pară imposibile.

Două momente ale emoţiei exteriorizate la interval de o clipă pe figura aceleiaşi persoane. Intre crisparea dintr'o figură şi expresia de surprindere din alta este o diferenţă capitală.

Se spune astfel că după executarea revoluţionarei franceze **Charlotte Corday**, călăul s'ar fi plecat şi ar fi pălmuit capul tăiat. Atât acesta cât şi alţii, cari au fost de faţă, spuneau, în urmă că figura victimei a exprimat atunci o intensă indignare.

Istoria Sfântă conţine şi ea o legendă cam analoagă, ce spune că după ce a fost decapitat martirul **Sfântul Dionisie**, şi-a luat capul şi a plecat cu el, depunându-l acolo unde se află şi acum păstrat, în mânăstirea **St. Denys**, la Paris.

Măsurarea duratei emoţiilor n'a fost făcută de vreun savant şi nici n'a avut vreun scop ştiinţific. **Leo Aarons**, un fotograf new-yorkez, s'a văzut silit să facă aceste cercetări. Atunci s'a lovit de oarecare dificultăţi în încercarea de-a prinde expresia necesară, într'o serie de fotografii cu subiecte dramatice. El îşi punea modelele în situaţiuni ce le făceau să încerce emoţiile pe care voia să le ilustreze şi când vedea pe faţa lor expresia necesară, se grăbia s'o prindă. Dar la developarea plăcei, expresia nu exista. Fotografia era indiferentă, sau reprezenta cu totul altă emoţie. In fracţiunea de secundă dintre clipa când văzuse expresia ce-i trebuia şi aceea în care operase, emoţia apăruse şi dispăruse. Aceasta îl determină să înceapă o serie de experienţe, în urma cărora învăţă să anticipeze emoţia, aşa cum vânătorul învaţă să ţintească din sbor o pasăre.

Măsurând durata reacţiilor în cazul a câtorva mii de persoane, **Aarons** a constituit următoarea tabelă, ce reprezintă viaţa normală a diferitor emoţii:

Surpriza	1/300	dintr'o secundă.
Groaza	1/200	„ „
Furia	1/200	„ „
Sfidarea	1/100	„ „
Turburarea . . .	1/100	„ „
Enervarea . . .	1/50	„ „
Bucuria	1/25	„ „
Spaima	1/25	„ „
Frica	1/10	„ „

Şi acum, iată câteva din cele mai frecvente emoţii **„susţinute"** numite astfel, pentrucă durează o secundă întreagă:

Melancolia, supărarea, desperarea, plăcerea, afecţiunea, nervozitatea, tortura, simpatia, mila, curiozitatea, plictiseala, desgustul, ura.

Psichologii nu vor admite desigur că durata emoţiilor se poate determina cu precizia cu care vrea fotograful american s'o facă. Această scară variază dela individ la individ. Este totuş adevărat că emoţiile sunt foarte trecătoare şi aceasta constitue un mare noroc pentru noi, căci dacă una din aceste stări de spirit, ce ies de sub controlul raţiunei, ar pune stăpânire, în permanenţă, asupra cuiva, victima ar trebui internată într'un ospiciu. Astfel se explică pentruce cuvintele **furios** şi **nebun** au pentru multă lume aproape acelaş înţeles. Persoana care suferă de **melancolie**, este o victimă cronică a emoţiei ce se numeşte **desperare**. Şi totuş, chiar emoţia permanentă, ce domină o persoană bolnavă, este după Aarons mereu întreruptă, deşi se produce mereu.

Unii psichologi sunt de părere că emoţiile ar fi desvoltarea şi combinarea a şase reacţii primare, care sunt **durerea, plăcerea, furia, frica, desgustul** şi **uimirea.**

Din punctul de vedere al psihologului, fiecare emoţie primară este efectul reflex, pe care un individ îl încearcă, în faţa unui fapt sau obiect, producător de emoţii. Astfel un copil mic, încearcă un sentiment de uimire, când vede o lumină puternică, sau aude un sgomot; iar dacă se înţeapă într'un ac, senzaţia e atât de intensă, încât ţipă, cât îl ţine gura. Cât despre furie, oricine a văzut un copilaş încurcat în aşternut, ştie că această mică creeatură poate foarte bine să fie furioasă.

Dacă o persoană poate să ajungă a încerca o emoţie pe calea raţiunei, emoţia în sine, atâta vreme cât durează, iese adesea de sub controlul raţiunei şi deci e un noroc pentru noi, că aceşti iresponsabili dictatori trebue să-şi părăsească tronul, în cel mult o secundă. Emoţiile sunt salvatoare în împrejurările ce nu ne dau timp de gândit. Un lucrător care alunecă de pe un eşafodaj înalt, dispune doar de o fracţiune de secundă pentru a vedea dacă nu există ceva de care să se agaţe.

In cazul acesta, acţiunea precedează gândirea. Individul rece, calm, concentrat, care nu se lasă niciodată dominat de emoţii, e preţios în împrejurări unde e nevoe de chibzuială şi unde e şi timp pentru aceasta. Dacă prima emoţie rămâne stăpână pe situaţie, moare de bătrâneţe, în caz contrar se iveşte o alta, care-i ia locul. Lucrătorul care cade se prinde poate de o grindă şi încearcă bucuria salvării. Omul în prada unui acces de furie îşi doboară adversarul şi atunci furia se preschimbă în milă, dacă nu intenţionase să-l lovească atât de tare. Dar dacă celălalt se dovedeşte mai puternic decât el, frica ia locul milei.

Savantul francez modern, **Edouard Cordette**, care-a făcut îndelungi cercetări pentru a determina dacă un cap mai poate încerca senzaţii după decapitare, declară următoarele:

„Există o sumedenie de fapte ce dovedesc că după decapitare, victima încearcă dureri intense atât în trup cât şi în cap şi că moartea prin ghilotină, departe de-a fi mai uşoară decât strangularea, este una dintre cele mai neplăcute. Oricare ar fi senzaţiile încercate la separarea capului de trup, există câteva fapte ciudate, ce aruncă oarecare lumină asupra chestiunei.

„Se spune că un profesor de psichologie, expunând două capete, un sfert de oră în urma decapitării, la o lumină puternică pleoapele s'au strâns subit. Limba ce atârna afară din gură, fiind înţepată, s'a retras la loc, şi figura a căpătat o expresie de durere. Supunându-se unei serii de experienţe, capul marelui criminal Tillier, s'a constatat, imediat după ghilotinare, că ochii săi se întorceau în fiecare direcţie, de unde-şi auzia numele strigat.

„Fontenelle declară că a văzut adesea capete de ghilotinaţi mişcând buzele, ca şi cum ar fi şoptit blesteme la adresa celor cari-i trataseră cu atâta cruzime. Dacă aceasta e adevărat, nu mai e mirare că figura Charlottei Corday a exprimat indignare, atunci când călăul a lovit capul tăiat.

Tot în analele decapitaţilor găsim experienţa galvanică făcută cu un fost consumator de stupefiante. La primirea primului şoc, trunchiul lipsit de cap a prins a se mişca, degetul cel mare s'a apropiat de arătător, braţul drept s'a ridicat, în gestul obicinuit al prizărei şi a încercat pare-se o mare uimire, ne-mai găsind nasul, care să primească tributul."

Stimularea electrică a muşchilor unei persoane ucise de curând, poate determina diferite mişcări, dar mâna cocainomanului nu putea exprima în nici un caz surpriză. Această reacţie trebuia să se producă în capul tăiat.

In urma unei spaime, oamenii spun aproape întotdeauna că au fost stăpâniţi de această emoţie, câteva minute fără întrerupere, dar se pare că sunt cu totul greşiţi.

Examinaţi mai întâi cazul unei persoane care vede un spălător de geamuri, căzând dela o mare înălţime — situaţie ilustrată de cele două fotografii ce apar în pagina precedentă. Fata care vede o astfel de nenorocire, încearcă o serie întreagă de emoţii. Cele mai definite sunt la începutul şi la sfârşitul accidentului. Intâi, fata va simţi şi va exprima frica, în momentul când vede pe spălător clătinându-se în gol şi-şi dă seama de primejdia în care se află. Dacă omul se balansează astfel cinci sau zece minute, ea va încerca o varietate de emoţii iar când îl vede căzând, în acea fracţiune de secundă va simţi spaima, spaima pură, aşa cum o descriu psichologii şi cum a prins-o **Aarons**, în cel de al doilea clişeu.

Spaima, fiind cea mai puternică dintre emoţii, lasă natural şi cea mai profundă impresie. Deci amintirea tragediei este dominată de această emoţie într'o asemenea măsură, încât toate celelalte senzaţii pe care le-a încercat privind accidentul s'au şters.

Să ne ocupăm acum de plictiseală, emoţia care trăieşte cel mai mult. Victimile oratorilor ce se improvizează la un banchet, spun că **„s'au plictisit de moarte"** în timpul interminabilului discurs ţinut de d. sau d-na X. Ei sunt sinceri când fac această afirmaţie, dar **Aarons** spune că e o imposibilitate. Prima emoţie, trebue să fi fost un amestec de speranţă şi curiozitate. Găsind apoi că d. X, nu avea nimic interesant de spus, au avut o secundă de pură şi neagră plictiseală. După aceasta, a revenit probabil curiozitatea, auditorii întrebându-se ce satisfacţie poate avea el dintr'o astfel de cruzime, sau dacă nu-şi închipue cumva că oaspeţilor le place acest supliciu. Şi în sfârşit, a revenit plictiseala. Dacă şi-ar face un efort de memorie, ei v'ar spune că în câteva rânduri au încercat bucurie şi speranţă, atunci când oratorul părea a se apropia de încheere.

Accesele de isterie par a dura mult. Dar **Aarons** spune că isteria pură nu ţine mai mult de 1/50-a dintr'o secundă. El a descoperit că emoţiile se declanşază la femei mai repede şi dispar mai curând decât la bărbaţi.

Persoanele nervoase, deşi sunt o calamitate pentru familie şi prieteni, trăiesc viaţa mai intens, pentrucă simt mai mult.

Şapte ani dela moartea lui Ion I. C. Brătianu

Cu prilejul împlinirii a şapte ani dela moartea lui Ion I. C. Brătianu, a avut loc Duminică la Florica solemnitatea aşezării osemintelor sale din criptă în sarcofag.

Au luat parte în afară de membrii familiei, Patriarhul Miron, toţi membrii guvernului în frunte cu d. Gh. Tătărăscu, preşedinţii Camerii şi Senatului, general Ilasievici mareşalul Palatului şi numeroase alte personalităţi şi delegaţii.

Au ţinut cuvântări: Patriarhul Miron Cristea, primul ministru - şi din cuvântarea d-lui Tătărăscu cităm următorul semnificativ pasagiu:

„Trecerea, de o clipă, a rămăşiţelor sale în umbra criptei de eternă pace, înseamnă azi o chemare la ordine, un suprem apel la unire şi înfrăţire, ce ne trimite de dincolo de hotarele vieţei. Fie ca acest apel să răsune, în toate inimile româneşti!"

Au mai vorbit apoi d-nii Leonte Moldovanu şi N. N. Săveanu. Fotografiile noastre au fost luate în timpul solemnităţii.

Duminică s'a disputat în Capitală matchul de foot-ball pentru divizia naţională între Juventus (Bucureşti) şi Chinezul (Timişoara). După o luptă aprigă în care bucureştenii au fost superiori, matchul s'a terminat nedecis, 2-2. — Fotografiile noastre reprezintă pe cele două echipe înainte de match.

SÂNGE POLONEZ

„Sânge polonez" (Polenblut) este transpunerea pe ecran a celebrei operete cu acelaş titlu de Nedbal care a ajuns astăzi la o reputaţie extraordinară. Neîntrecutul regisor Carl Lamac, realizatorul tuturor filmelor de mare succes ale îndrăcitei vedete Anny Ondra, a transpus pe ecran şi opereta lui Nedbal. Lamac a pus la contribuţie întreaga-lui imaginaţie şi fantezie, pentru ca opereta lui Nedbal să se transforme într'un veritabil triumf.

Marea surpriză a filmului, o constitue fără îndoială cei doi interpreţi ai rolurilor principale: Ivan Petrovici şi Anny Ondra. Primul cântă ca un veritabil tenor de operetă, iar îndrăcita Ondra are cel mai bun rol din glorioasa-i carieră.

Tatăl drăgălaşei Anny este în acest film neîntrecutul comic Hans Moser a cărui apariţie va stârni hohote de râs. Rudolph Carl, Margarete Kupfer şi alţi opt interpreţi apar în celelalte roluri principale. „Sânge polonez" va fi prezentat de Cinema Trianon.

81/D

Decorurile unei opere in podul palmei

CINEMATOGRAFUL ne-a obicinuit cu schimbări de decor instantanee. Scenele urmează una după alta, felurite şi repezi. Obicinuindu-ne cu acest fel nu ne mai putem lipsi de el. Teatrul e în urma ecranului; schimbările de decor sunt încă primitive şi toate accesoriile păstrează prea mult realism: o mobilă, o masă, un fotoliu strică, din pricina „materialităţii" lor, poeziei, muzicei sau fanteziei operei reprezentate. Dacă mai ţinem

Un model de decor luminos

seama că „vremurile sunt grele" pentru teatru, că punerea în scenă şi montările cu păduri „adevărate", cu stofe „adevărate", cu oglinzi „adevărate". etc., costă foarte scump, vom înţelege pentru ce cercetătorii s'au străduit să înlocuiască materialele ponderabile cu iluzii scenice, totdeodată artistice şi mai puţin costisitoare.

Trapele, perdelele, galeriile. s'au eliminat din decoruri; au fost înlocuite cu o serie nesfârşită de nuanţe luminoase realizate ca în desenul nostru

Inovaţia s'a făcut la Opera din Paris. Ea e datorată unui tânăr decorator, care în acelaş timp e muzician şi chimist, domnul Ernst Klaus. Dânsul a perfecţionat un procedeu cunoscut de proecţiune a imaginilor în culori, pe fondul de pânză. Înaintea intervenţiei lui, clişeele se spărgeau repede din pricina căldurii intense a lămpilor, iar culorile transparente îşi pierdeau curând strălucirea. Ştiinţa domnului Klaus a remediat toate acestea.

Până acum două opere au decoruri luminoase: Hamlet şi Damnaţiunea lui Faust; pentru fiecare se folosesc 39 de plăci, în trei proectoare diferite. Acestea sunt instalate în fundul scenei, la 14 metri dinapoia pânzei de proecţie, care este muiată într'o soluţie specială, menită s'o facă străvăzătoare. Această pânză se găseşte la 16 metri de rampă. Suprapunerea parţială a fascicolelor luminoase dau spectatorului, din partea cealaltă a baricadei, iluzia reliefului şi a celor trei dimensiuni. Plăcile de sticlă, pe care artistul decorator a pictat de-adreptul, au o suprafaţă foarte redusă; 10 cm. pe 9,5 cm. Toate decorurile unei opere încap, din cauza aceasta, într'o cutie care nu e mai mare decât palma!

Prin urmare, s'a terminat cu mijloacele scenice grosolane: trape, perdele, galerii, stinghii, care rămân în seama panoramelor; astăzi „fundalurile" sunt create de o gamă aproape nesfârşită de nuanţe în stare să producă cele mai poetice efecte. Aceasta probabil nu numai că va reînoi vechiul repertoriu, dar va şi inspira pe libretişti şi pe compozitori.

J. s. T.

CATIFEA

de dimineață până seara

Moda sezonului care vine

IN ultimii ani am fost foarte puțin stabile în alegerea materialului pentru rochiile noastre. Principiul modei noastre este: simplicitatea. Această influență ne-a venit desigur din America, după ale cărei sugestii ne-am luat, mai mult decât ne dăm seama. Linia dreaptă, care accentua capetele tunse tineresc, încălțămintea cu vârful pătrat, și care consta din rochia englezească, mantoul de sport și jacheta scurtă de blană, avea nevoie ca material prim, de stofa mată, englezească. Toate mătăsurile lucioese, care până acum vreo șase ani se purtau și după amiază, au dispărut cu încetul din modă, adică din vitrinele magazinelor și dela expozițiile caselor de modă. Chiar pentru seară s'au preferat mătăsurile mate, pe care avea mult efect un brocart de culoare mai deschisă sau lamé-uri de argint și aur. Nici o mirare deci că această „dictatură" a modei care a exclus tot felul de cute să fi distrus și catifeaua din „Codex"-ul ei.

Vremea în care catifeaua de toate felurile era modernă, e destul de îndepărtată. Puțin înainte de răsboi, și apoi în anii 1924 și 1925 putea fi văzută în toate vitrinele. Rochiile de seară se confecționau din catifea-pan și velour-chiffon; catifelele șifonate aveau mai multe nume și se găsiau în comerț în modelele cele mai variate. Jachetele scurte de catifea, cu gulere mari de blană, sortiesurile de seară și mai ales rochiile de seară, care păreau născute pentru acest material moale și fin, au devenit marea modă, ca apoi să dispară deodată. Desigur, că din când în când tot se mai vedeau rochii de seară din velour-chiffon, simple, și fără garnituri. Dar după cum spuneam, tot mătăsurile mate constituiau voga. In iarna asta, vedem iar, după multă vreme, catifele. Moda a început cu mătăsuri lucioase, brocarturi pentru rochiile de seară și stofele de lână. Mătasea cu fâșii fine de brocart, cafeniu închisă sau neagră distonează foarte frumos cu părul roșu, atât de preferat în sezonul care bate la ușe. Pentru brune sau șatene e foarte recomandabil verdele. Tipul nostru va începe iar să se apropie de moda franceză, nu numai în alegerea croielii, dar chiar și la material. Bucle și catifea, acesta este tipul iernii care vine. Deocamdată bucle scurte; totuș este un progres și..., cine

știe ce aduce primăvara. Deocamdată catifeau se evidențiază: rochia elegantă de după amiază din catifea, ușor evazată, garnisită cu un jabot de dantelă, va constitui clou-ul. Căci catifeaua își aduce tovarășul nedespărțit: dantela. Foarte elegant pentru primele zile reci de toamnă va fi tailleur-ul din catifea fină, cu jacheta scurtă sau trei sferturi, împodobită cu un guler bogat de vulpe. Și mai elegantă va fi catifeaua pan, ale cărei dungi vor evidenția siluetele svelte. O cravată cenușie din Breitschwanz va deschide puțin rochia de culoare închisă. Și încă o noutate, doamnele mele: mantia de seară reînvie! Toaleta nelipsită a bunicilor și a mamelor noastre, în tinerețe.

Mantia de seară constitue un simbol, care nu va întârzia să influențeze tendința modei timpului nostru.

CE PURTAM

Cu foarte mici variațiuni, timpul se menține frumos. Limpezimea unor dimineți pe care soarele le străbate discret ca o înfiorare, dau interioarelor o atmosferă de colivie, din care simți că trebue să ieși cu orice preț, să rătăcești, așa, în neștire, pentru simpla bucurie a mișcării într'un spațiu cât mai puțin limitat. Și aceste mici evadări — ce fac de altfel parte integrantă din programul femeei, pe care o preocupă armonia liniilor și a mișcărilor sale — apar o sumedenie de siluete, pentrucă neexistând o „ținută de rigoarea alegem la întâmplare taillerul, mantoul, capa, redingota sau trois-quart-ul de blană.

Pentru plimbările în sensul sportiv al cuvântului, se preferă însă costumul de tweed, cu jacheta scurtă, sau mai lungă cu și fără cordon.

Redingota însoțită de o fustă rayată formează deasemeni ansamblul unei siluete foarte expresive pentru dimineață. Confecționată din stofă neagră, acest vestmânt evocă prin severitatea liniei vestmântul masculin dar pălăria de un cenușiu închis însoțită de mănuși asortate, îndulcesc impresia printr'o notă de feminitate.

Dar dacă ținem să dăm o descriere exactă a siluetei pe care toamna aceasta a adus-o elegantelor, nu trebue să uităm capa care apare sub tot felul de aspecte și dimensiuni, garnisită întotdeauna cu blană. Și pentrucă veni vorba de această nelipsită podoabă a perioadei reci, vom observa că blănurile plate ca astrachanul și breitschwanzul, de preferință în negru apar în mantouri de formă rusească evazate spre poale și strânse în talie printr'un cordon de piele. Ele n'au gulere și se termină brusc la baza gâtului pentru a nu încărca linia. Desigur că cu venirea frigului blănurile se vor ridica din nou în jurul figurei dar la siluetele alerte și active ale momentului observăm că gâtul e întotdeauna liber iar pălăriile sunt lipsite de boruri reducându-se la o tocă bine vârâtă pe cap, înaltă, suplă și drapată.

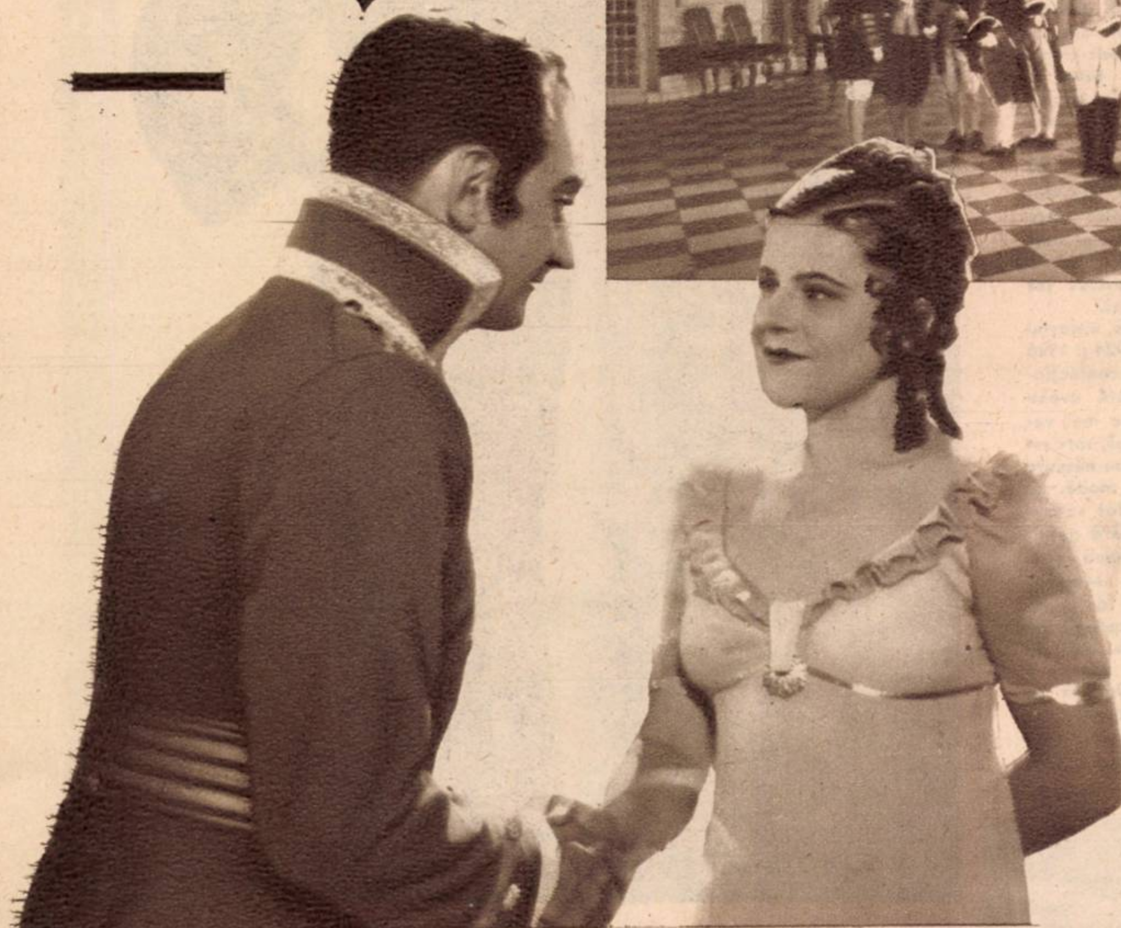
In domeniul mantourilor destinate iernei propriu zise, blănurile n'au mai găsit nicicând o mai largă și mai variată întrebuințare. In cazul hainelor de stofă garnisite cu blană, aceasta e montată uneori în partea de jos a mânecilor alteori aplicată pe bust simulând un bolero sau într'un guler suplu înnodat ca o eșarfă. E cu neputință să descrim toată gama acestor mișcări.

Intr'o altă categorie unde intervenția blănurilor e mai liberă, cităm mantourile-cape jumătate din stofă și jumătate din blană plată sau mantourile de stofă completate de cape de blană și de un manșon.

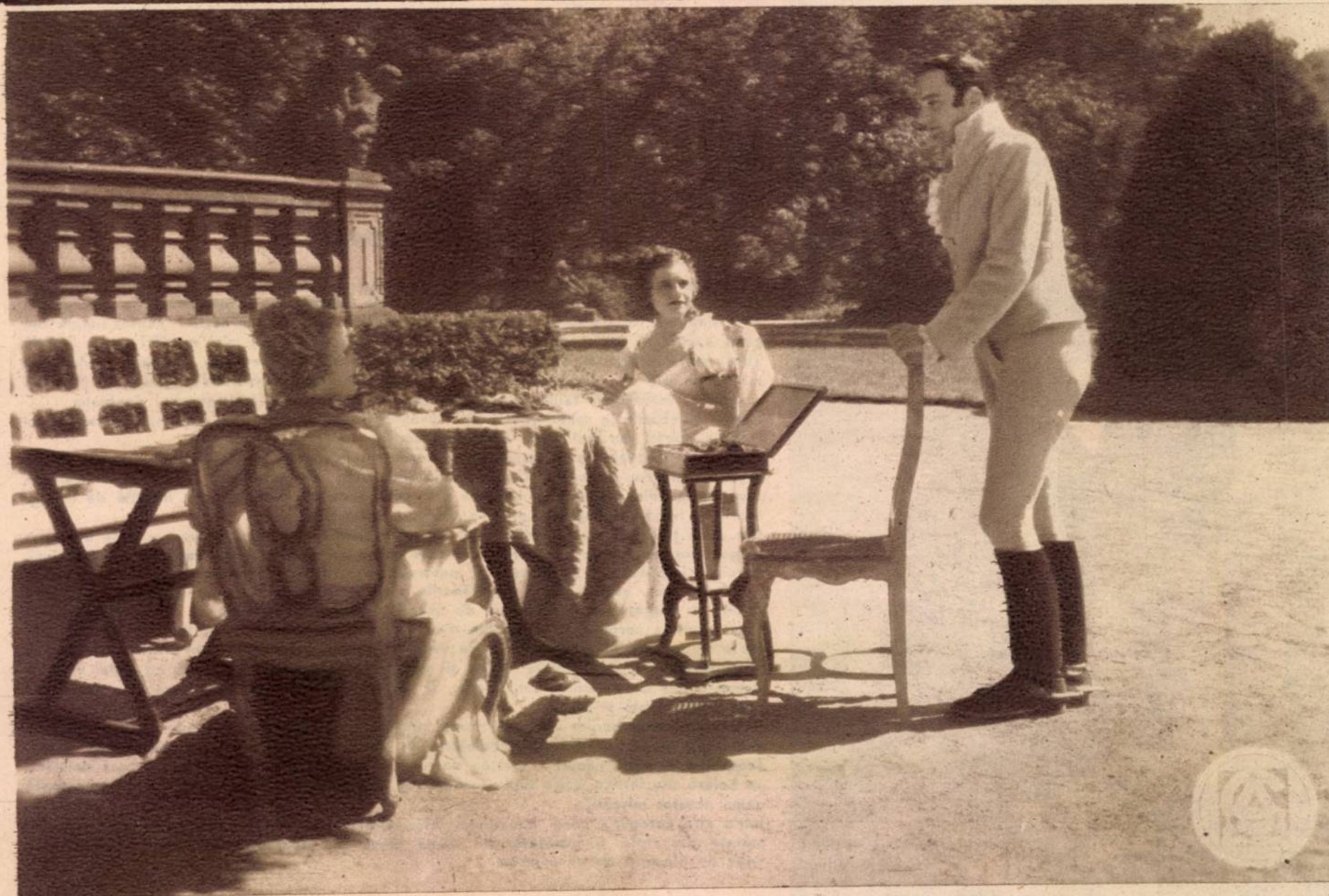
DORO.

Așa se termină IUBIREA

Napoleon s'a despărțit de Josephina.
O alteță imperială austriacă urmează să-i devie soție, pentru a-i dărui un moștenitor. Se tratează cu Metternich, care o destinase pe Maria Louisa, tânăra, strălucitor de frumoasa fiică a împăratului Austriei, ca soție a lui Napoleon. Fără să știe nimic, Maria Louisa trăește departe de Viena, în Ungaria, cu mama ei vitregă și cu surorile ei, îndrăgostindu-se din toată inima de tânărul duce de Modena, pe care Metternich îl desemnase să găsească o soție pentru Napoleon. Un cumplit conflict sufletesc zdruncină tânăra fericire, până în clipa când Maria Louisa se hotărăște să-și sacrifice dragostea, pentru patrie. Aceasta este tema filmului minune „Așa se termină iubirea". Rolurile principale sunt interpretate de Paula Wesselly (arhiducesa Maria Louisa), Willy Forst (ducele de Modena), Gustav Gründgens (Metternich).
In fotografiile noastre vedem trei sugestive momente din film. Sus marea sală de serbări dela palatul imperial; alăturat Willy Forst și Paula Wesselly în două dintre cele mai emoționante scene ale filmului.
„Așa se termină iubirea" prezentat de Vesca-film la Cinema Regal

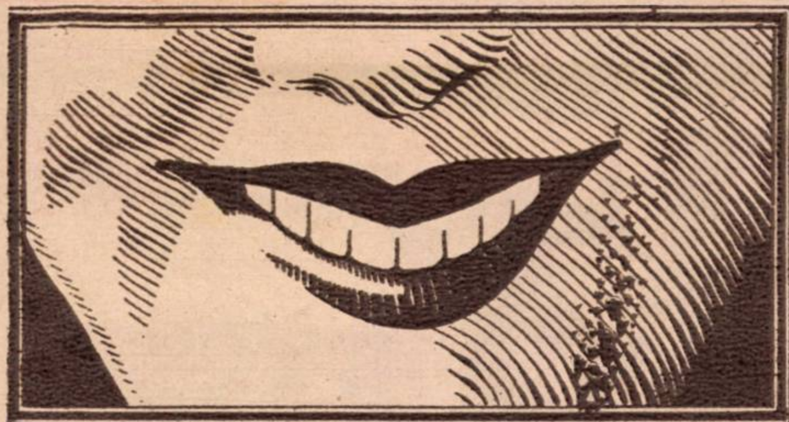

PAULA WESSELY

WILLY FORST

in filmul minune

„AŞA SE TERMINĂ IUBIREA"

Chiar dacă
DINȚII Dv. sunt rezistenți ca
STANCILE de GRANIT
tot sunt expuși cariei!

ACIDITATEA (acreala) gurei este dușmanul cel mai înverșunat al dinților

PASTA DE DINȚI ODOL combate aciditatea CU SUCCES

DINȚII Dv. au o înfățișare atât de sănătoasă și atât de rezistentă, încât pot fi asemuiți cu pietrele de granit. Cu toate acestea, ei sunt veșnic expuși *cariei* din cauza acidității din gură. Aciditatea se formează în gură în urma procesului de mistuire a mâncărurilor și prin descompunerea resturilor de mâncare rămase în gură. O altă cauză, care accentuează aciditatea gurei, este aciditatea stomacului.

Reacțiunea alcalină a pastei de dinți Odol menține dinții sănătoși!

Dacă luați în considerație numai cauza reală a acidității gurei și efectul distrugător ce-l poate avea asupra dinților — astfel cum le explică știința — e de ajuns ca să vă puteți da seama dece pasta de dinți Odol este un mijloc atât de prețios pentru menținerea sănătății dinților. Această pastă de dinți nu curăță numai dinții și îi face să sclipească, rolul ei e infinit mai mare și trece dincolo de limitele unei paste de dinți obicinuite. Datorită reacțiunii sale alcaline, pasta de dinți Odol neutralizează aciditatea gurei, făcând-o inofensivă și înlăturând astfel primejdia cariei dinților. Deci, prin întrebuințarea pastei de dinți Odol, dinții Dv. se mențin nu numai curați și albi, ci și sănătoși. Acesta este motivul pentru care specialiștii din toată lumea recomandă cu toată căldura pasta de dinți Odol.

DE TREI ORI PE ZI!

Funcțiunile naturale ale organismului pricinuesc formarea neîncetată a acidității în gură. Pentru ca să împiedicați aciditatea să vă carieze dinții, întrebuințați pasta de dinți Odol după fiecare masă. Prețul scăzut al paste de dinți Odol vă îngăduie acest obicei fără sacrificii.

Frumusețea — iată răsplata!

Dinți sănătoși, albi ca zăpada, aceasta este răsplata acelora cari întrebuințează pasta de dinți Odol după fiecare masă.

PASTA DE DINȚI
ODOL
combate
aciditatea
gurei

REALITATEA ilustrată

NUNTA DELA CURTEA ANGLIEI

Ducele de Kent își îmbrățișează logodnica, Principesa Marina

Perechea princiară în automobil, înainte de căsătorie

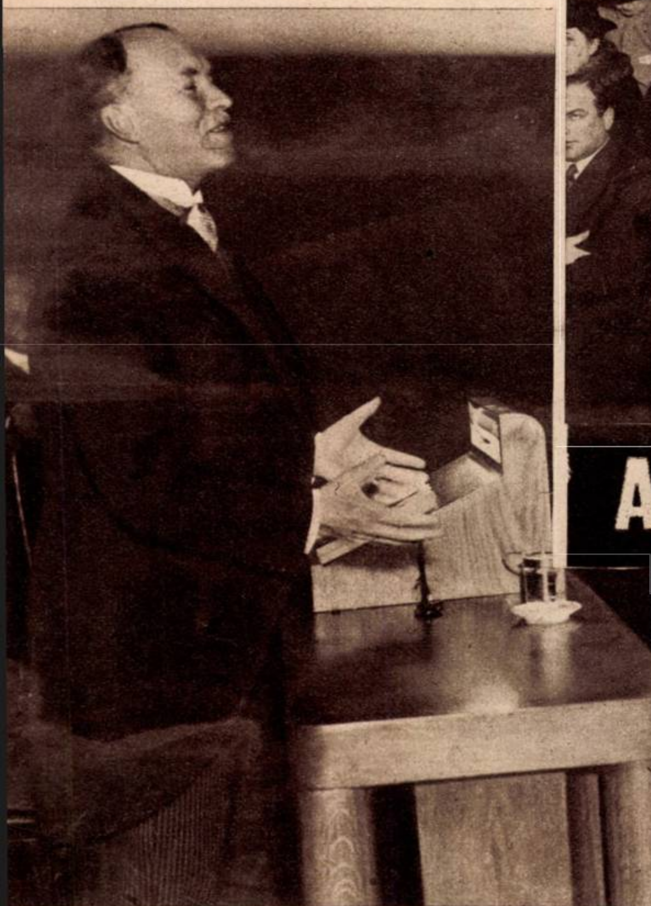

ANUL VIII No. 411

5 DECEMBRIE 1934

10 LEI

D. Louis Musy, fost preşedinte al confederaţiei elveţiene, ne-a vizitat săptămâna trecută, ţinând o conferinţă la Fundaţia Dalles. Fotografia noastră îl reprezintă pe d. Louis Musy, ţinându-şi conferinţa ; alăturat, asistenţa la sala Dalles.

ACTUALITĂŢI DIN ŢARĂ

Membrii coloniei albaneze din Capitală, în frunte cu d. consul general Dogani, au sărbătorit săptămâna trecută, aniversarea independenţei Albaniei. Fotografia noastră îi reprezintă după oficierea serviciului divin.

Şcoala superioară de comerţ din Capitală şi-a sărbătorit săptămâna trecută a 70-a aniversare. In fotografiile noastre vedem: faţada şcoalei superioare de comerţ şi pe d. director Rădulescu rostindu-şi discursul de deschidere a festivităţii.

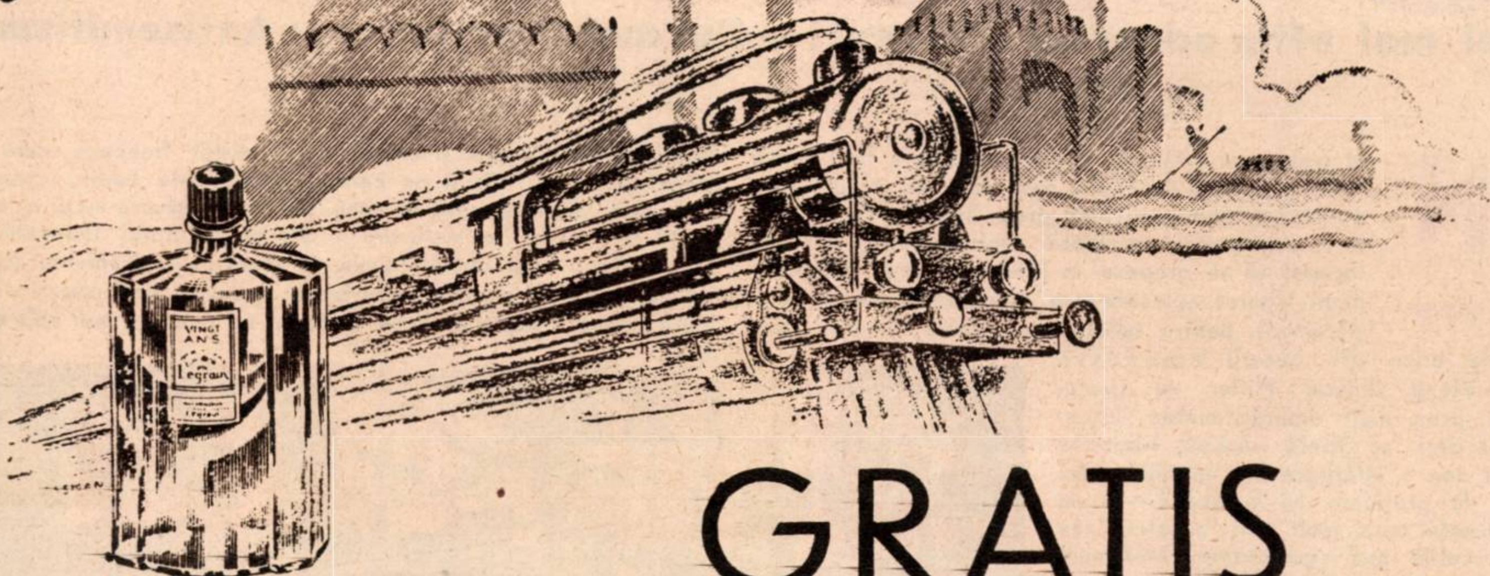

REALITATEA ILUSTRATĂ
Director: NIC. CONSTANTIN
Apare săptămânal în 32 pagini mari, cu un supliment gratuit de 48 pagini. Un exemplar 10 Lei

PREŢUL ABONAMENTULUI:
PE UN AN . . . . . 400 LEI
PE ŞASE LUNI . . . . . 200 „
PE TREI LUNI . . . . . 100 „
REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA
Bucureşti Str. CONST. MILLE 5-7-9
TELEFON 3-84-30
Imprimată la foto-rotogravură in atelierele „Adeverul" S. A

Minunate călătorii în străinătate!

GRATIS

O RAITĂ IN DOI PRIN LUMEA LARGĂ!

Pare de necrezut şi totuşi este ceva real! Parisul, Veneţia, Viena, Constantinopolul, Budapesta, vă aşteaptă. Desigur că asemenea excursii sunt costisitoare şi nu la îndemâna oricui. In cazul de faţă însă toate cheltuelile sunt suportate de CASA LEGRAIN care îşi serbează în curând jubileul de 20 ani de existenţă. Cu ocazia acestei serbări,

LEGRAIN organizează pentru clienţii săi, excursii în străinătate,

excursii care par a fi din domeniul visurilor. In acest scop renumitele produse APA DE COLONIA·

ROYALE AMBRÉE • GUIRLANDE DE FLEURS • FLEURS D'AVRIL NAIADA • TULIPE NOIRE • RUSSE şi noua creaţiune NIL VERT, etc.,

vor fi puse în vânzare într'un flacon special, artistic „de jubileu", cu capsulă de bakelită, fără nici o majorare de preţ. Ambalajul este deci absolut gratuit. FIECARE CUMPĂRĂTOR AL UNUI FLACON DE 1/4 LITRU „ORIGINAL LEGRAIN", AL EDIŢIEI JUBILIARE, VA GĂSI UN CUPON DE PREMII. Acest cupon îi dă dreptul să participe la tragerea unică ce va avea loc în prezenţa unor personalităţi marcante. La cumpărarea unui flacon de 1/2 litru sau de 1 litru cuponul poartă DOUĂ respectiv PATRU numere, ceiace măreşte corespunzător şansele Dvs. de câştig. Şi dacă norocul vă surâde, atunci faceţi un voiaj în lume, într'un compartiment confortabil de clasa doua, cu găzduire şi pensiune de primul rang. ŞI TOATE ACESTEA PENTRU DOUĂ PERSOANE ŞI FĂRĂ SĂ VĂ COSTE UN BAN.

Premiul I: Budapesta - Viena - Paris - Veneţia (2 persoane, 14 zile)
Premiul II: Budapesta - Viena .. .. (2 persoane, 8 zile)
Premiul III: Constantinopole .. .. (2 persoane, 5 zile)

Câştigătorul premiului întâi are dreptul să'l preschimbe într'un aranjament de mobilă confortabilă pentru 2 camere. Afară de acestea mai oferim 100 PREMII DE CONSOLARE, constând din câte zece produse originale LEGRAIN, într'un etui de lux, fiecare în valoare minimă de Lei 600.— La aceste din urmă premii, participă şi cumpărătorii unui flacon jubiliar de apă de colonia chiar numai de 100 grame.

APA DE COLONIA
LEGRAIN
este pură şi veritabilă numai în ambalajul original LEGRAIN sigilat.

Cine mai ezită oare? Cine lasă norocul din mână?

Cereţi la furnizorul Dvs. prospectul LEGRAIN privitor la premiile de mai sus.

Legrain

Hitler PUMNUL GERMANIEI

Cel mai eftin adversar: Evreul! — Cel mai sigur succes: Antisemitismul!

CAP. II.

NU trebue să uităm că Hitler la Viena a trăit numai între anii 1905-1912 şi a fost deci un tânăr între 16-22 ani. Nimic nu este prea limpede în mintea lui; sentimentele oscilează contradictoriu, deşi au început să se grupeze în jurul axei unui temperament viguros, aplecate spre exercitarea acestui temperament, pentru satisfacerea căruia renunţă bucuros la orice alte bucurii omeneşti. La Viena, tânărul Hitler nu preţueşte prea mult îmbrăcămintea luxoasă — deşi cu toată sărăcia isbuteşte să-şi dea o înfăţişare mai îngrijită, căci ţine la preţioasa lui persoană —; nu preţueşte prea mult nici bucatele sau petrecerile mai sgomotoase. Mai mult decât oricare alt tânăr din Viena, el trebue să fi suferit cumplit în ziua în care a „decăzut" în braţele femeilor — el, care visa o viaţă de ascet şi dorise să fie preot. Dar asemenea aplecări erau greu de întreţinut în Viena valsului şi a Dunării visătoare. Cei cari l-au cunoscut pe Adolf Hitler în vremea aceea şi-şi mai aduc aminte, povestesc într'adevăr de câteva relaţii întâmplătoare cu femei, fără alte semnificaţii, şi chiar cu o „artistă" franceză, care ar fi trăind şi azi la Paris şi pe care o pensie dela Berlin, destul de frumuşică ar îndemna-o să tacă. Mărturisiri asupra vieţii amoroase la 19 ani a unui ins oarecare — fie el dictatorul Germaniei de mai târziu — n'ar dovedi nimic, în afară de amuzamentul scabros, de care cititorii ziarelor şi revistelor galante, simt uneori atât de mare nevoe; faptul însă că la Berlin se crede şi azi atât de necesară tăcerea unei actriţe de grădină de vară, de acum un sfert de veac, dovedeşte cât de mult preţueşte dictatorul Germaniei „puritatea" de moravuri — pe care tânărul din Viena ispititoare n'a putut-o păstra! — şi cât de adevărată trebue să fie cealaltă întâmplare, povestită de un fost prieten, când tânărul Hitler, la o cafenea unde un camarad de masă încercase să ridice poalele chelnăriţei, se indignează, îl insultă copios şi părăseşte pentru multă vreme tovărăşia. A nu bea vin sau bere, a nu consuma carne, sunt obicinuite la caracterele care, pentru a justifica unele supreme cruzimi şi revoltătoare intoleranţe, se bizuie pe o „moralitate" anume, creeată inconştient, pentru a nu da frâu liber unor instincte, mult mai tiranice. E aproape sigur că tânărul Hitler a început dela Viena să se înarmeze pentru înfiorătoarele exclusivisme de mai târziu, mulţumindu-se cu alimentele sobre ale unei lăptării, cu lectura îndârjită a ziarelor unde se desbăteau marile probleme ale dominaţiei. Hitler va numi cei şapte ani petrecuţi la Viena „cei mai trişti" ai vieţii. Mulţi au crezut — ca şi Hitler când şi-a scris în 1923 cartea fundamentală a firii lui „Lupta mea" — că această „tristeţe" fusese

Adolf Hitler părăsind o întrunire a partidului său, pe vremea când era în opoziţie.

Casa de ţară a lui Adolf Hitler în Obersalzberg (Bavaria).

pricinuită de lupta amarnică pentru viaţă, de nevoia de a a munci din greu pentru pâine şi adăpost...

Cine ar crede însă astfel — cu toată mărturisirea precisă a lui Hitler — ar însemna să se lase înşelat şi să nu înţeleagă nici-odată adevăratul caracter al fiului de vameş. Nu lupta grea pentru viaţă au „întristat" acei şapte ani ai vieţii lui Hitler, luptă care l-a hrănit şi i-a aţâţat toate forţele de rezistenţă. Uzinele, fabricile, şantierele, uliţele Vienei erau pline de tineri de vârsta lui, cari-şi câştigau pâinea de fiece zi din greu şi aveau poate şi răspunderea unei familii sărace şi totuş ei cântau şi fluerau de dimineaţă până seara, valsul şi lied-ul la modă. Căci tinerii din vremea aceea erau împăcaţi în cugetul lor şi cu toate luptele politice şi sociale aveau poate presimţirea că trăiau într'unul din imperiile cele mai bogate, în oraşul cel mai vesel şi mai fericit al lumii. Viena! 1905-1912!... Epoca şi locul au rămas legendare şi din strălucirea de atunci mai ajung până la noi, ca o consolare a zilelor tragice în care trăim şi care ne ameninţă, scenele şi muzica oferite de iluzia cinematografică.

In marea, vesela, strălucita şi fericita Vienă, dela începutul acestui veac, trăia un suflet amărît, torturat şi chinuit: era Adolf Hitler, care-şi simţia o menire supremă şi totuş lucra pe schelele unor zugravi şi zidari, care se sbătea între presupuneri şi bănueli, semidoct muncit amarnic de o voinţă învârtinduse în gol.

Sus: Adolf Hitler ca inculpat într'un proces de calomnie prin presă care i-a fost intentat de căpitanul Stennes. Acesta fusese acuzat prin gazeta lui Hitler ca spion.

Hitler părăsind legaţia Brunswickului, după ce a depus jurământul de consilier al Brunswickului. Acest post i-a dat în acelaş timp şi cetăţenia germană.

Mulţi tineri în împrejurări asemănătoare s'au sinucis. Ce slăbiciune sau ce speranţă l-a ţinut pe tânărul descumpănit şi trist, în viaţă, zugrav de rând, apoi pictor începător, fără talent şi fără clienţi, pedepsit să-şi desfacă singur marfa, şi însfârşit desenator de arhitectură, meserie cu care va fugi la München... Greu de răspuns. Asupra acestei întrebări hotărîtoare n'avem nici o mărturisire a niciunui contemporan, căci Hitler trebue să fi fost foarte închis în el şi n'avem nici amintirile lui de la această răscruce a destinului.

Hitler nu s'a sinucis. Deşi Viena frivolă şi cosmopolită dela 1905 nu oferea năzuinţelor lui ascetice, tendinţelor lui inchizitoriale — toate acestea desigur, în embrion — niciun mijloc de satisfacere deplină şi (ceeace e mult grav!) aproape nici o speranţă, tânărul a trăit până la 22 de ani, torturat de nesiguranţe, eliminând pe'ncetul tot ce era contradictoriu firii lui esenţiale, când a trebuit să intre în armată.

Este greu de crezut că atunci când camarazii de lucru l-au ameninţat că-l aruncă depe schelă dacă nu se înscrie la sindicat sau dacă nu părăseşte serviciul, tânărul Hitler să fi ajuns dintr'o dată la convingerea că teroarea socialistă, pusă în slujba unor idealuri „nesănătoase", „antipatriotice", trebue distrusă cu altă teroare, „sănătoasă", „patriotică". Astfel de idei, astfel de simţiminte, mărturisite mult mai târziu, la München, trădează prea mult pe omul

în deplină posesiune a mijloacelor lui electorale... E mai probabil că tânărul Hitler să fi suferit în adevăr în conştiinţa lui de această dualitate fatală de al cărei înţeles încă nu-şi da seama.

In vremea aceea, partidul social democrat german, era sub conducerea lui Victor Adler şi împărtăşia toate idealurile Internaţionalei a II-a, destul de romantice, ca să nu supere serios pe vreun adevărat om de stat. Tânărul Hitler suferia, nu din pricina că muncitorimea germană din Austria cerea condiţii de muncă şi salarizare mai bune — de care el însuş, noul salariat avea atâta nevoie pentru propria lui educaţie — cât din pricina că această muncitorime naţională se întovărăşia cu toate celelalte naţionalităţi ale imperiului şi anula astfel năzuinţa cea mai adâncă, mai organică, a tânărului dela hotarul bavarez, creearea unei aristocraţii, începând cu a naţionalităţii privilegiate, deasupra căreia să domine o voinţă şi mai exclusivă, şi mai privilegiată!... (Repetăm: năzuinţele unui adolescent de 19 ani şi nu idei limpezi!)

Exista în Austria imperială un partid naţional german, pentru care tânărul se simţia mult mai atras, fără să fi ajuns însă la acea maturitate de convingere şi încredere, care să-l îndemne să se alăture hotărît. Acest mic partid şovin, reacţionar, era sub conducerea unui aristocrat, **Georg von Schönerer**, care dorea din toată inima alipirea Austriei de Germania, unde valorile medievale erau mult mai sigure şi mai bine apărate! — dar care se slujia tot de metodele parlamentare, fatal insuficiente, şi care-l duceau tot în parlamentul unde votul majorităţii îl sdrobia totdeauna. Mai târziu, Hitler va povesti că vizitând odată Parlamentul din Viena a fost isbit de faptul întâmplător, dar atât de semnificativ, că acel car triumfal roman din culmea clădirii, era tras de cai înspre toate cele patru puncte cardinale: simbol al luptelor interne din Austria şi al viitoarei ei desmembrări.

Să fi avut într'adevăr tânărul care se simţia atât de înstrăinat la Viena, această intuiţie?... N'ar fi exclus. Comentariul lui însă era fals. Căci Austria urma să se prăbuşească, nu din pricina unei politici de patru puncte cardinale — cum credea Hitler şi naţionaliştii — ci tocmai dimpotrivă, din pricina unei politici de hegemonie şi asuprire a naţionalităţilor din imperiu. Dacă şi politica austriacă dela începutul veacului ar fi urmat cu adevărat indicaţia carului triumfal din culmea Parlamentului, istoria universală ar fi avut alt curs, iar Viena, azi, alt destin.

Dar precum am spus mai sus, luptele politice propriu zise, preocupau prea puţin pe Hitler, care — fapt semnificativ — nu s'a înscris, în vremea aceea, în nici un partid politic, nici în partidul ale cărui idei şi năzuinţi simţia că le împărtăşeşte mai mult. Acest fapt justifică pe deplin credinţa noastră în starea nebuloasă a firii tânărului Hitler, până la 1912, nebuloasă pe care Hitler mai târziu caută s'o ascundă şi asupra căreia n'a stăruit încă nimeni, cu toată însemnătatea ei.

Una din contradicţiile cele mai dureroase trebue să fi alcătuit pentru Hitler problema evreească. Se cunoaşte antisemitismul lui intransigent, radical, purtarea lui neomenoasă, când a luat puterea, chiar faţă de evreii germani cari au luptat pe front, faţă de foştii lui camarazi de tranşee. Nu s'a sfiit să isgonească din Germania — în afară de mulţi oameni de finanţe, cari l-au ajutat — artişti şi savanţi germani de origine evreească, şi cari aduseseră şi aduceau Germaniei servicii uriaşe. Au trebuit să fugă: un geniu al matematicii ca Einstein, un geniu al scenei ca Reinhardt, o actriţă ca Elisabeth Bergner, un geniu al literelor ca Döbling. Cei cari au crezut că antisemitismul lui Hitler era doar o unealtă electorală, cea mai eftină, cea care asigură în massele populare ignorante şi flămânde un succes rapid şi sigur, s'au înşelat. Antisemitismul lui Hitler s'a dovedit — dacă putem spune astfel — aproape organic. El n'a putut accepta în corpul Germaniei organisme oricât de preţioase, de origine semită, precum el însuş nu acceptă în trupul lui savoarea tutunului, deliciul fripturilor, optimismul şi voia bună a alcoolului, tovărăşia fecundă a femeii. Indată după inscăunarea în rangul suprem al Reich-ului, dictator pe viaţă, un reprezentant al unui stat străin a stat de vorbă cu Hitler vreme ceva mai îndelungată, şi asupra unor chestiuni care nu ţineau neapărat de politică. Hitler arăta acelui ministru destulă încredere şi toată plăcerea unei asemenea conversaţii. Şi atunci ministrul a încercat să aducă discuţia — a încercat de două ori — asupra evreilor germani, maltrataţi, jefuiţi şi masacraţi în chip neomenos. Ministrul a voit să aducă oarecari dovezi de serviciile făcute Germaniei de evreii germani, a voit să-i prezinte oarecari trăsături de caracter ale evreilor germani... Hitler n'a voit să audă, n'a voit să ştie, n'a voit să vadă nimic. Pentru tolerarea evreilor germani — a evreilor cari au creat un **idiom** german, cari au dat cel mai mare număr de **germani**, în toate domeniile de activitate — Hitler n'are nici urechi, nici ochi, nici minte şi nimeni n'ar isbuti să-l facă să recunoască drepturile lor, precum nimeni n'ar isbuti să-l facă, bunăoară, să se însoare sau să fumeze. Cei cari în alte ţări, căci în Germania după victoria lui Hitler nu mai era cu putinţă, au adus argumente istorice, antropologice, juridice, sau pur şi simplu umane, pentru a vădi monstruozitatea purtării lui Hitler faţă de evrei, au fost şi mai puţin raţionali decât el: au lătrat la stele.

Hitler n'are raţiune, ci un caracter, în slujba căruia tiranic şi exclusivist, a pus şi va pune toate argumentele pe care i le vor furniza raţiunile altora. Acum când e în puterea vârstei, nici o îndoială nu mai poate fi, e absolut sigur, că elementele fundamentale ale caracterului lui călit pe front şi într'un deceniu de lupte politice violente, nu se vor mai schimba.

Totuş Hitler nu s'a născut antisemit — nimeni nu se naşte cu ură împotriva evreilor, cum se naşte cu păr bălai sau cu ochi căprii. Antisemitismul e o atitudine adoptată, din superstiţie sau interes, în diferite epoci ale vieţii, atitudine care poate fi părăsită sau reluată, după împrejurări. Nu vedem forţele care l-ar sili pe Hitler să-şi schimbe atitudinea... dar nu putem anticipa. Uşurinţa cu care Hitler a putut suprima o parte a populaţiei germane acuzată că n'are sânge „arian", dovedeşte ce desarmaţi erau evreii, ca evrei în Germania, cât de mult se socoteau germani, dacă n'au luat niciodată nici o măsură preventivă de ocrotire împotriva unei tiranii ca a lui Hitler, pe care n'o socoteau posibilă... Pentru a adopta şi el această atitudine, tânărul Hitler — mărturiseşte însuş mai târziu — că a avut de dus o „aspră luptă interioară". In afară de oarecare condiţiuni vestimentare şi de toaletă — cazuri rare — evreii din Austria nu se deosebeau de ceilalţi cetăţeni. Pentru tânărul naţionalist, ei aveau o superioritate faţă de celelalte seminţii negermane din imperiul habsburgic: nu cereau nici un fel de neatârnare politică sau teritorială şi cea mai mare dorinţă a lor era să fie socotiţi ca toţi ceilalţi cetăţeni austriaci. Incă o superioritate — căreia tânărul Hitler îi datora atât de mult, el care nu învăţase mai nimic în provincie şi avea totul de învăţat singur în Viena cu şcolile ei pentru el închise — erau ziarele redactate de publicişti evrei, **Neue Freie Presse, Wiener Tageblatt**, pe vremea aceea ziare de valoare mondială, ca azi **Le Temps** în Franţa, sau **Corriere de la Sera** în Italia. E sigur că tânărul Hitler, înainte de a fi luat o atitudine politică şi înainte de a fi ajuns la maturitatea de a-şi alege armele de luptă, trebue să fi fost atras cu multă putere de religiositatea sinceră, puternică, a multor evrei, precum şi de virtuţile lor de familie.

„Aspra luptă interioară" de care vorbeşte Hitler mult mai târziu, n'a dobândit formele violente care i-au dat trista celebritate de azi, niciodată în tot timpul şederii lui la Viena.

Fără a destăinui adevăratul impuls care l-a silit să ia o atitudine, de la care atâtea alte impulsuri, adânc înrădăcinate în firea lui, în alte împrejurări l'ar fi îndepărtat, Hitler crede că antisemitismul lui s'ar datora unui proces raţional şi cunoaşterii mai apropiate a evreilor. Adevărul e că pe evrei nu i-a prea cunoscut — nici pe religioşi nici pe atei — şi a luat **atitudinea** prea curând ca să mai aibe răgazul şi libertatea de a-i cunoaşte şi a-i folosi. Dar procesul raţional pe care-l invoacă spre a se justifica e atât de sărăcăcios şi neconvingător, încât ruşinează însăş raţiunea cea mai binevoitoare.

De câteva ori m'am pus în starea de spirit a tânărului Hitler, în epoca lui dela Viena, când mărturiseşte că i-au căzut „zgaibele depe ochi", a văzut însfârşit adevărul şi **„o lungă luptă interioară a luat sfârşit"**. M'am ajutat şi de imaginea în adolescentă a unui profesor de liceu, originar de prin părţile Ardealului, tip îndârjit, de o „moralitate" dusă până la manii multiple; antialcoolic, antitabagist, vegetarian, antifeminist, burlac şi — evident — antisemit. In toate aceste experienţe n'am putut găsi urmă de raţiune şi efortul cel mai sincer, cel mai stăruitor de înţelegere mă duce pururea în beznele temperamentale, din orice parte a raţiunii aş încerca să intru.

Hitler spune că i s'au purificat luminile ochilor la Viena — de fapt la München unde a scris „Lupta mea", după ce toate „moralităţile" lui fuseseră invertite în politică de stradă — băgând de seamă că evreii sunt mincinoşi. Aşa zisa desbinare între evreii sionişti şi evreii asimilişti ar fi numai o farsă pentru înşelarea creştinilor, evreii urmărind de fapt impilarea tuturor celorlalte popoare. Tot atât de mincinoşi ar fi evreii când fac pe socialişti: Ei nu sunt adversarii evreilor burghezi, cu care s'ar fi înţelegând într'ascuns, ci urmăresc doar slăbirea bazelor societăţii actuale, a cărei ierarhie este o rânduire dumnezeiască. Marx, întemeetorul socialismului ştiinţific, şi familia Rotschild, creatoarea unui mare capital financiar şi industrial în câteva ţări europene, ar fi — după Hitler — aliaţi!... Nu ştim, într'adevăr, ce raţiune ar primi această răstălmăcire a unor realităţi atât de izbitoare,

Fiind vinovaţi de crime atât de uriaşe, evreii pot fi găsiţi, afirmă

Hitler, și în crime mai mici. Astfel toate artele contemporane ar fi tremurând de o sensualitate, care s'ar fi datorind evreilor. Hitler ar fi băgat de seamă că toți evreii sunt libidinoși — ceeace contrazice efortul spre ascetism al semințiilor într'adevăr superioare. Marile ziare vieneze pe care tânărul Hitler le citea cu atât folos, nu se sfiau să publice uneori nuvele galante și chiar să recomande, în foiletoanele lor, literatura franceză pe care o socoteau ca singurele autentice valori artistice, în ultimele decenii de cultură. Necesitatea de a pune capăt unei lungi și aspre lupte interioare, trebue să fi fost atât de arzătoare pentru sobrul Hitler, încât nu se sfiește să denunțe una din cele mai rușinoase inițieri și experiențe pentru un tânăr de „moralitatea" lui: că evreii fac comerț de femei și dețin multe case de toleranță din Viena!

Tânărul Hitler nu s'a întrebat însă, dacă evreii cu astfel de meserii sunt mai vinovați decât concurența creștină și deci interzicând evreilor această „imoralitate", locul lor la Viena n'ar fi fost ocupat numaidecât de către admirabilii proxeneți de origină ariană! Căci prostituția — se știe — e universală...

Trăia pe vremea aceea la Viena doctorul Lueger, un antisemit din convingere creștină, care, mulțumită însușirilor lui politice a izbutit, cu toată împotrivirea serioasă a celor 200.000 de evrei din Capitala habsburgică, să se aleagă primar. Dar Lueger era pentru Hitler, un antisemit prea gingaș: el cerea evreilor vienezi un singur lucru, trecerea la religia creștină, ca să-i accepte în familia austriacă.

Hitler este protagonistul unui antisemitism radical — fapt pe care l-a recunoscut nu la Viena, unde personalitatea doctorului Lueger l-a înrâurit profund, ci la München — pentrucă Hitler are nevoie de o temelie solidă spre a cuceri puterea. O atitudine nesigură, o bază șubredă ca a lui Lueger, atât de șubredă, încât îngăduia o împăcare, cu întâii „adversari", nu intrau în mijloacele de acțiune ale viitorului dictator, dacă voia o biruință rapidă și totală. Evreii tind dintotdeauna spre recunoașterea unor valori universale — o moralitate universală, o monetă de valoare universală, o justiție universală — chiar când se bucură de privilegii de națiune sau de clasă. Privilegiile supreme cerute de temperamentul lui Hitler nu îngădue nici un fel de universalism. Evreii nu rezistă, n'au rezistat niciodată in luptele de stradă brutale. Deaceea, poate, și-au pierdut de câteva ori patria. Hitler își alege astfel adversarul cel mai ușor de biruit, satisfacția cea mai lesnicioasă, victoria cea mai sigură! Cine, voind să distrugă, n'a distrus pe evrei, de când sunt evrei pe lumea aceasta?... Cum nu era să-i distrugă Hitler, când s'au dovedit victorioși adversari de o structură sufletească mult mai puțin viguroasă?

Germanilor, cumplit înfrânți în 1918, după ce vreme de o jumătate de veac păreau a fi statornicit în favoarea lor o adevărată hegemonie militară, Hitler le oferea o biruință și o hegemonie imediată, a căror valoare sufletească — dacă nu se putea una teritorială! — era imensă, aproape indispensabilă.

Instinctul, nu rațiunea, a dat lui Hitler arma cea mai sigură și mai lesnicioasă în cariera lui politică. La Viena se pregătea sufletește. Și temperamentul lui era atât de vijelios, încât el și arma lui au alcătuit o singură ființă, de nedespărțit. Hitler ar trebui să fie recunoscător evreilor. Fără prezența și însușirile lor, nu știm dacă ar fi găsit vreodată o trambulină mai bună și dacă s'ar fi putut înfățișa celor 65 de milioane de inși gregari, ca un mântuitor... Dacă Hitler are într'adevăr rațiune, la fiecare aniversare a biruinții lui ar trebui să se ducă într'ascuns, travestit, la templul din Berlin și să sărute sulurile Legii lui Moise.

F. ADERCA

In numărul viitor: **Intâia dezertare.**

Inapoindu-se la Hollywod dintr'o călătorie făcută în Tirol, Marion Davies este primită în studio de colegele ei Jean Harlow, Constance Bennett și Gloria Swanson

DELA O săptămână LA ALTA

de F. DIMA

Miercuri

Stăpânul de alături nu e un vițel de aur. E un taur de piatră, de dimensiuni uriașe. Pare însă că încarnează aceeaș idee : pofta sfântă de aur. Monumentul se află la **Mysore,** în India. A fost cioplit în piscul de granit al unui munte, la poalele căruia se așterne orașul **Indus.** Când negustorii din vale ridică capul spre cer, ochii lor se opresc, pentru a contempla imagina boului evocator de belșug și de putere. De aceeai-au împodobit gâtul și crupa cu gologani, iar grumazul cu clopote. Clopotul e simbolul primitiv al reclamei, care este, după cum se știe, sufletul comerțului.

Cu un veac în urmă i se mai aduceau acestui rumegător impozant jertfe omenești. Firește că dervișii, cari îl păzesc până'n ziua de azi, nu-și pierd timpul de geaba.

Mistica aurului a fost în toate timpurile o afacere rodnică.

Vineri

In numele boului de mai sus muncesc de zor 500 de fete, în această sală spațioasă.

In miile de cutii înșirate pe mese și sub mese se ascunde o vastă escrocherie americană. Misiunea funcționarelor este să controleze cu cât a fost furat fiecare abonat, de către societatea de telefoane din Statul american **Illinois.**

Acolo e introdus sistemul de plată pentru fiecare convorbire. **„Illinois Telephone Company Chicago"** a tras din condei și a încărcat pe abonații săi cu suma rotundă de două miliarde de lei.

Abonații au plătit, căci direcția are puterea magică de-a închide gura cetățenilor.

Când s'au trezit că plătesc și pentru tăcerea lor, au dat în judecată societatea. Procesul a durat șease ani. Societatea a fost condamnatăsă restitue fiecărui abonat ceeace i-a luat pe nedrept. Pentru a stabili cu ce sumă a fost jefuit fiecare abonat în parte, s'au angajat 500 de fete.

Dar victorii de astea nu se întâmplă de cât foarte rar ; de obicei etaurul de aur mult mai puternic...

Joi

Mitocanii din Lipsca s'au încolonat, cu trompete și tobe în frunte, pentru a dărâma, prin intermediul strategic al sunetelor stridente, zidurile Ierihonului.

De fapt avem de-aface cu o demonstrație muzicală, împotriva vițelului de aur. Sgomotul organizat al Germaniei hitleriste crede că, pe această cale, se pot rezolva problemele sociale.

Ce s'a întâmplat ?

Din cauză că Führerul îi sminteşte cu alarma de răsboi, germanii — adică germanii instăriți — au început să se aprovizioneze cu alimente și obiecte de prima necesitate, ca pe timp de răsboi. Mărfurile au început să dispară ; viața s'a scumpit.

L-au dibuit pe un oarecare director **Otto**

Lippold, care şi-a cumpărat 300 de pachete de praf de săpun şi câteva duzini de cutii de conserve. Impotriva acestui Lippold cântă mahalaua; el e vinovat că **Hitler** se pregăteşte de război şi că a început să dispară până şi praful de săpun...

Sâmbătă

Afară de cântare se mai face şi multă oratorie in Imperiul No. 3. De când s'a introdus fetişul microfonului, a apărut o nouă tagmă de dervişi urlători.

Aceşti dervişi fixează cutia aparatului de radio şi urlă, ca păzitorii turmelor de oi la lună. Germanul urlător de pe fotografia noastră e şeful propagandei frontului german, din ţinutul Sarre.

Ce vrea?

Vrea să induplece pe taurul internaţional, ca să-i de-a îndărăt minele de cărbuni şi uzinele, care valorează cât un munte de aur. Flăcăii de lângă el stau drepţi şi muţi, ca nişte lumânări aprinse, în cinstea fetişului.

Duminică

e zi de odihnă, de linişte, de pace. Aş vrea să dezertez din coşmarul european. Aş vrea să fug departe, unde nu se aud trompete şi discursuri. Aş vrea să vă invit şi pe dv. într'un crâng exotic, fără miros de benzină, fără claxoane, fără păsări răpitoare; unde lăcomia nu şi-a ridicat monumente din metal şi piatră; unde cântăreţii înaripaţi nu se sperie de apropierea omului şi nu-şi întrerup ciripitul.

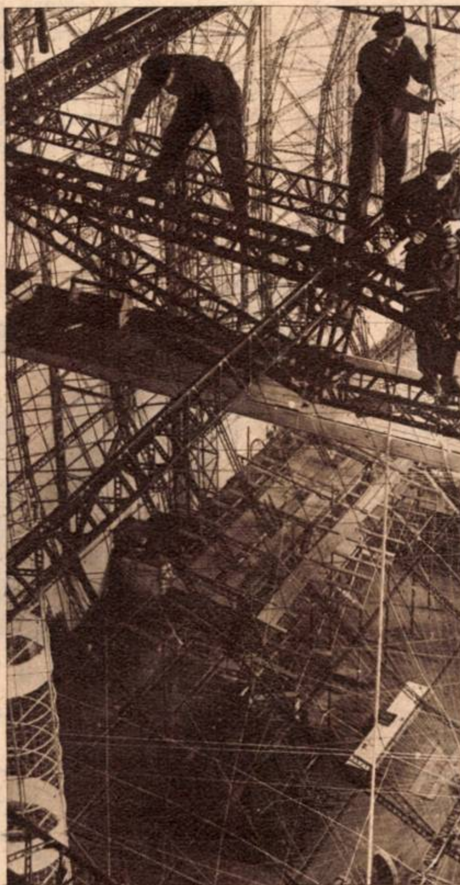
De aceea vă prezint, pe o linguriţă de cafea, o familie de păsărele: o cloşcă cu puii ei. E un cuib de colibri. Linguriţa de argint e o locuinţă prea încăpătoare, pentru acest neam pacific.

Luni

Vă rog să mă scuzaţi c'am îndrăznit să fug pentru o clipă din cotidian. Să revenim. Luni reîncepe lucrul. Să ne ocupăm de chestii mai serioase.

Am vorbit de pasărea cea mai mică, de-o creatură infimă, lipsită de cele mai elementare sentimente imperialiste.

Să vorbim de pasărea cea mai mare, destinată să cucerească înălţimile cerului şi întinderile pământului.

Iată scheletul de fer al lui „**L Z 129**", cea mai uriaşă navă aeriană, ce se construeşte în momentul de faţă în şantierele germane, din **Friedrichshafen.**

Ce e un colibri faţă de împăratul zepelinurilor? Un punct. Atât!

Dar acest punct are o inimă, mai mică decât un punct; pe când zepelinul are tot ce vreţi, numai punctul îi lipseşte...

Marţi

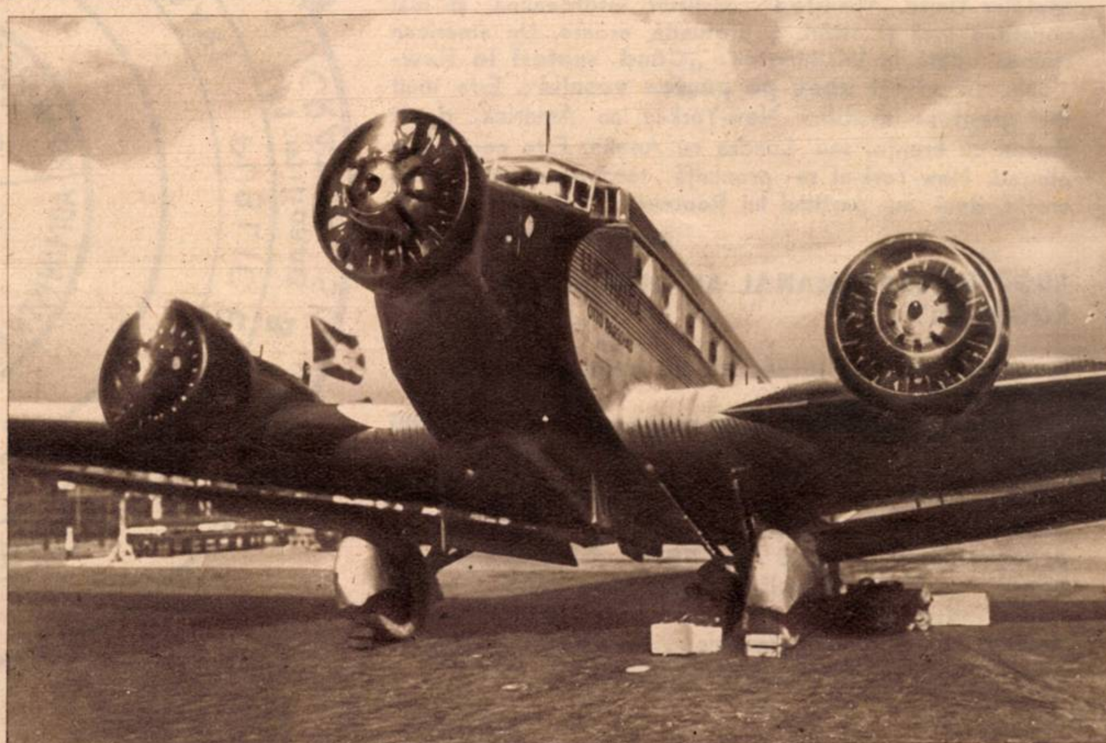
Nu trebue să regretăm prea mult că maşinile n'au inimă. Motorul este un aparat mai puţin fragil şi mult mai folositor. Nu e capricios şi nu e dificil. Şi mai cu seamă se poate construi în serie, ceeace e foarte important, fiindcă trăim în epoca nivelării.

Statul — şi ce e mai presus decâtStatul? — nu are nevoie de indivizi mofturoşi, ci de maşini, cu conducere automată, dela distanţă, pe care le îndrumezi, apăsând pe un buton.

Alături, imagina unor avioane, cu pilot automat. Se pot bate între ele, fără intervenţia aviatorilor. Ideal!

Un război motorizat până la capăt, se poate deci dispensa de soldaţi. Minunat. Plătim maşinile pe care le stricăm, ca să putem construi altele noui, dar cel puţin scăpămde contribuţia sângelui....

F. Dima

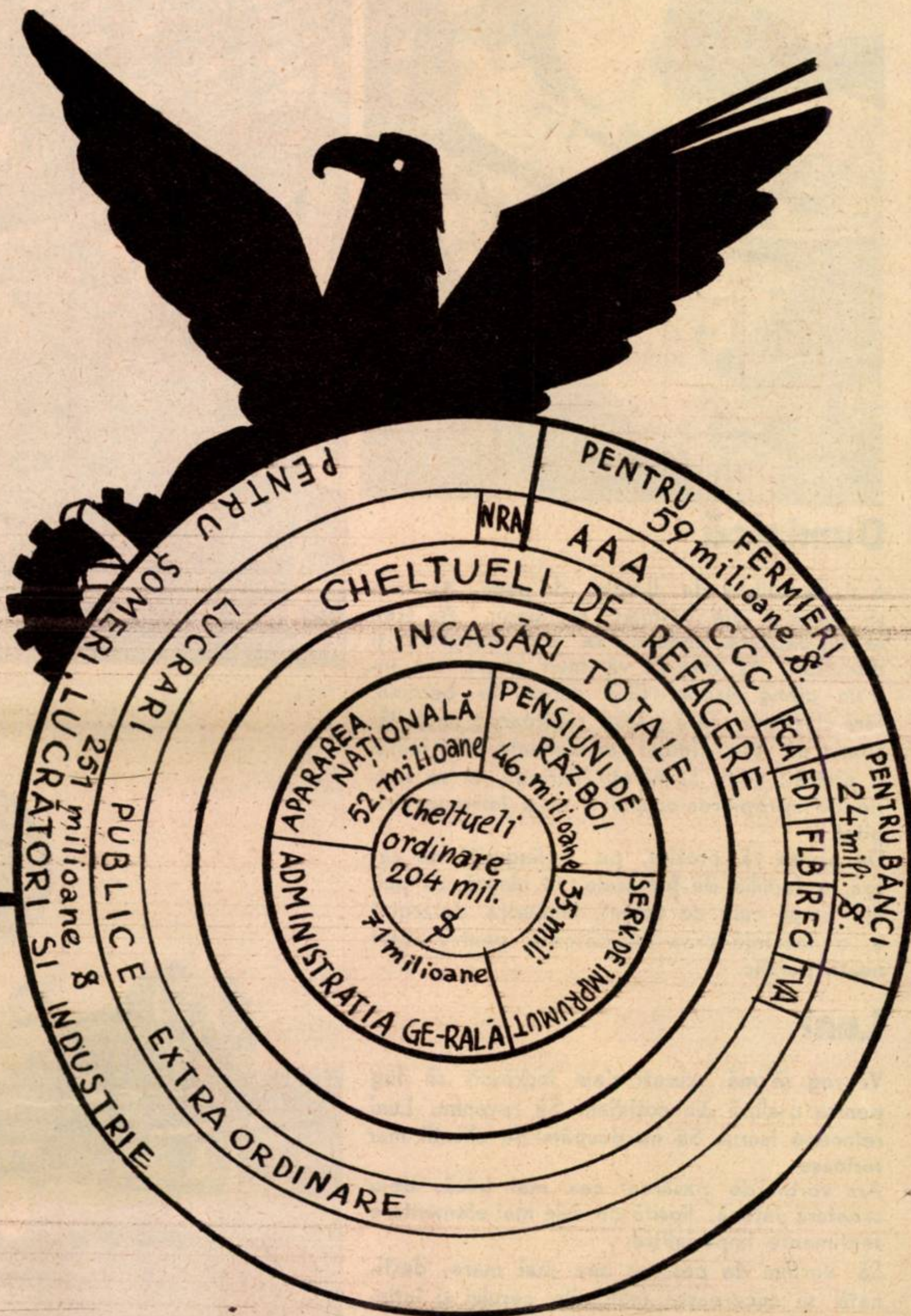

A INVINS Roosevelt

ALEGERILE americane au constituit o surpriză. Democrații se așteptau, în cazul cel mai favorabil, să nu piardă prea mult din terenul cucerit ; prevederile cele mai optimiste scontau o pierdere de douăzeci de locuri, în favoarea republicanilor. Mistica Roosevelt apare mai puternică însă, decât credeau chiar cei mai entuziaști adepți ai ei, în urma victoriei obținute de președinte cu prilejul ultimelor alegeri. Secretul acestui succes se va desprinde din rândurile de mai jos, care zugrăvesc situația actuală din Statele Unite.

„Cazul Roosevelt" ni se părea din ce în ce mai enigmatic, nouă Europenilor. Citim în fiecare zi criticile acerbe ce se ridică în America, împotriva măsurilor luate de președintele Statelor Unite, aflăm zilnic de noile eșecuri ale sistemului Roosevelt și de certitudinea falimentului său, ca și de consecințele înspăimântătoare pe care le-a provocat acest sistem întregii economii mondiale. Pe de altă parte, este evident că popularitatea lui Roosevelt în America, fără să fie scăzută cu nimic, este dimpotrivă din zi în zi mai mare. In vreme ce predecesorul lui Roosevelt, președintele Hoover, suferia un an și jumătate după venirea sa la putere, o scădere importantă la alegerile parlamentului, partidul lui Roosevelt a eșit victorios, cu o majoritate puternică, în alegerile care-au avut loc în Noembrie. Cu alte cuvinte, trâmbițatele insuccese ale lui Roosevelt nu sunt atât de grave cum se crede și cum se spune. Pentru a explica această contrazicere aparentă, trebue să luăm în considerație doi factori : în primul rând faptul că Roosevelt, în momentul culminant al crizei, din primăvara anului 1933, a fost investit cu puteri dictatoriale, într'un chip cât se poate de democratic. Este evident că regimul din Statele Unite este un regim de dictatură. In ceeace privește însă factorul moral și în special libertatea presei, Statele Unite n'au nimic comun cu țările europene, supuse dictaturii. S'ar putea spune chiar că în America opoziția împotriva șefului de stat și a guvernului are posibilitatea — de care se și folosește în mare măsură — să se exprime în termeni mult mai violenți, decât în anumite democrații europene, cum ar fi bunăoară in Anglia, sau în țările Scandinave. Nu acesta este însă elementul cel mai caracteristic.

Dacă vrem să ne facem o idee precisă asupra atmosferei politice din Statele Unite, un alt factor prezintă o importanță mult mai mare. Europa vede în general evenimentele din America, în oglinda New-York-ului. Ceeace se spune la New-York, ceeace scriu marile cotidiane ale acestui oraș — slujește drept bază opiniei mondiale asupra Statelor Unite. Aceasta a constituit întotdeauna, și mai constitue încă și astăzi, o profundă eroare. Un american spunea odată la Washington : **„Când sunteți la New-York, vă aflați abea pe puntea vasului"**. Este mult mai greșit să identifici New-York-ul cu America, decât Parisul cu Franța, sau Londra cu Anglia. Este cert că în alegeri, New-York-ul se pronunță totdeauna cu democrația, deci cu partidul lui Roosevelt. New-yorkezii sunt însă niște democrați cu totul speciali. Democrația lor este marcată de urmele Wall-Street-ului, de bănci și de bursă. Interesele economice se identifică în mare parte cu interesele acelui **„big business"** al potentaților trusturilor și al fabricanților de milioane. Ei reprezintă deci atât din punct de vedere moral, cât și din punct de vedere politic, gruparea căreia Roosevelt i-a declarat războ. Nu trebue să surprindă pe nimeni deci, că aceștia combat cu îndârjire, prin mijloace directe sau indirecte experiențele lui Roosevelt. Washington și Wall Street se găsesc astăzi la antipozi. Pentru a cântări deci succesul sau insuccesul sistemului Roosevelt, se cuvine să îndepărtăm oglinda New-York-ului și să facem un axamen direct al situației. Ce voia Roosevelt ? Intenția lui nu a fost — așa cum pretind adversarii — să socializeze America, să facă din Statele Unite o nouă Uniune sovietică. El a vrut să ridice prețurile produselor agricole, prin îmbunătățirea situației fermierilor și să creeze prin aceasta un punct de plecare, pentru o renaștere economică generală. A vrut să micșoreze puterea marilor industriași, să întărească situația socială a lucrătorilor și să scadă numărul șomeurilor, grație unei repartiții mai bune a posibilităților de muncă. Iată principalele puncte ale programului său economic, social și politic. Pe scurt, a vrut să stabilească un nou

BUGETUL SAPTAMANAL AL GUVERNULUI ROOSEVELT :

Incasările totale, întrec cu 82 milioane de dolari, cheltuielile ordinare.
Din pricina cheltuielilor de refacere însă, deficitul se ridică la 47% din buget.

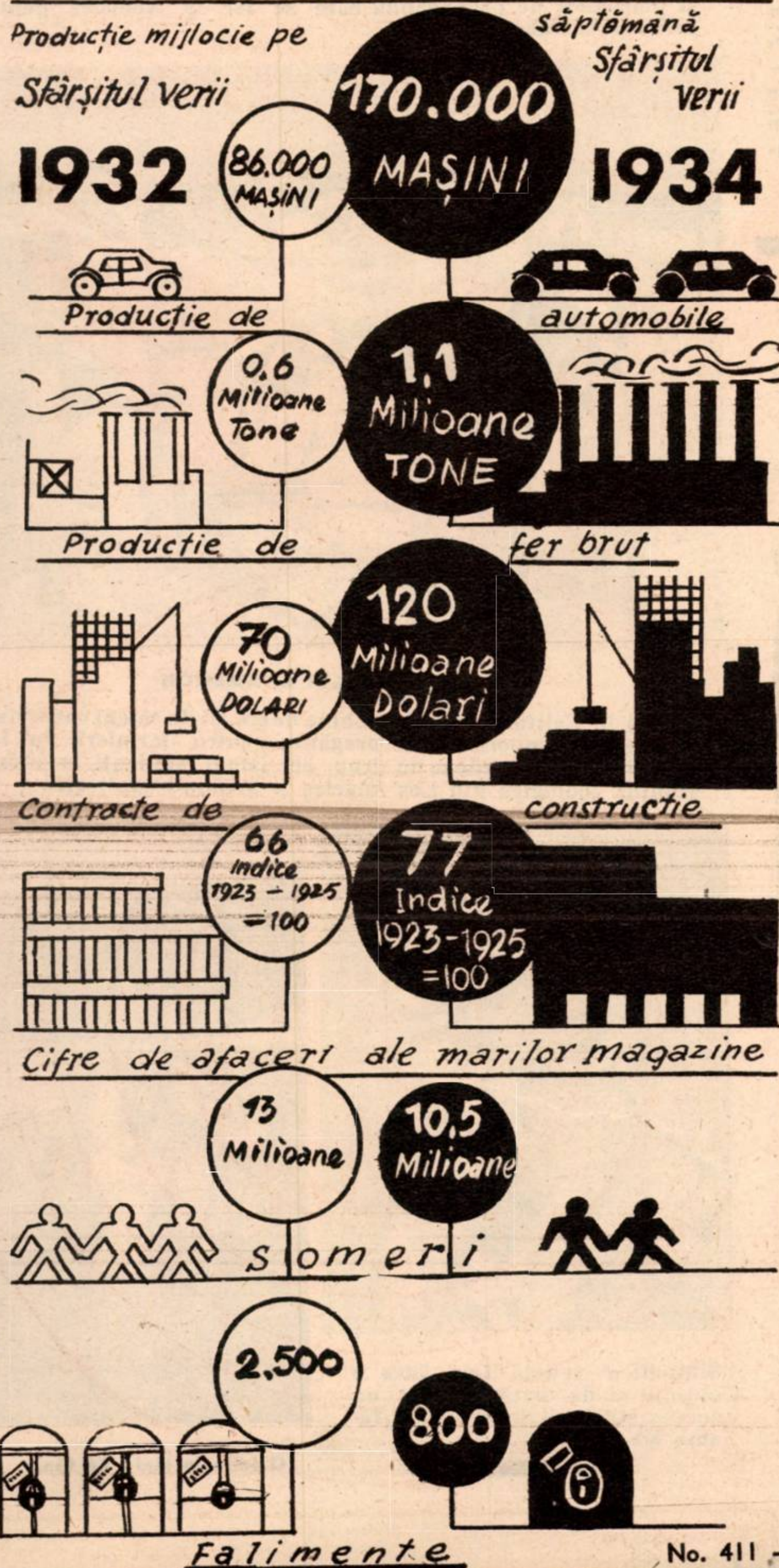
AAA = Ingrijirea agriculturii ; — CCC = credit pentru materiile prime ; — FCA = credit pentru producțiunea agricolă ; — FDI = asigurare pentru bănci ; — FLD = credit funciar ; — NRA = refacerea industrială ; — PWA = lucrări publice extraordinare — RFC = Refacerea financiară ; — TVA = întreprinderea electricității statului.

echilibru, între oraş şi ţară de o parte, şi între patroni şi lucrători pe de altă parte. Roosevelt a devalorizat dolarul pentru a veni în ajutorul fermierilor. Şi se cuvine să însemnăm cu acest prilej că această devalorizare a fost consfinţită oficial, într'un simplu paragraf al unei legi pentru ajutorarea agriculturii. Această experienţă a lui Roosevelt, a întrecut toate speranţele lui. Cele două principale produse agricole ale Statelor Unite, grâul şi bumbacul, au cunoscut, imediat după deprecierea dolarului, o urcare puternică şi chiar în raport cu etalonul aur, n'au căzut niciodată atât de jos, cum erau înainte de experienţa Roosevelt. In dolari hârtie, cursul grâului şi al bumbacului s'a dublat şi chiar s'a triplat, dela ultima perioadă a guvernării Hoover şi, abstracţie făcând de fluctuaţiunile normale, se menţine la acest nivel.

Totalul veniturilor fermierilor a crescut în 1933 la 3,3 miliarde dolari, faţă de 2,1 miliarde în 1932. Această creştere de 55% a fost realizată în momentul când dolarul nu era încă depreciat încă cu un sfert şi când preţurile produselor industriale nu suferiseră încă această depreciere. Era deci pentru cultivatori un beneficiu net, primul an bun, nu numai de la începutul crizei generale, ci chiar dela 1926. Anul 1934, din cauza unei secete grozave şi deci a unei recolte proaste, n'a justificat speranţele agriculturii. Dar chiar în acest an, cultivatorii şi-au

Roosevelt, preşedintele Statelor Unite.

putut vinde grâul la un preţ relativ ridicat, iar totalul veniturilor lor nu este inferior celui din anul precedent, decât în măsură foarte mică.

Dealtminteri, urcarea preţurilor nu constituie decât o parte din progresele realizate de economia agricolă, sub regimul lui Roosevelt. Tot atât de mare importanţă au pentru fermieri creditele, pe care guvernul le-a acordat sub diferite forme. Deşi există încă lichidările judiciare, ţăranul american nu se mai prăpădeşte sub povara datoriilor. Crahul băncilor de credit agricol nu se mai repetă. Fermierul primeşte din nou împrumuturile necesare exploatării sale, iar statul a preluat în mare parte asupra sa, garanţia datoriilor anterioare. Acest sistem ascunde poate pericole, când este lungit prea mult, dar pentru moment, fermierul a tras beneficii evidente. In asemenea condiţiuni, nu trebue să surprindă pe nimeni că populaţiunea agricolă a Statelor Unite, adică treizeci de milioane de suflete, este astăzi plină de recunoştiinţă faţă de Roosevelt. Partea din programul lui Roosevelt care priveşte industria, nu se poate lăuda cu rezultate tot atât de fericite, din punct de vedere pur economic, ca cea care priveşte agricultura. Fără îndoială că şi industria a fost stimulată de deprecierea dolarului şi renaşterea industriilor americane de export s'a menţinut până azi. Pe piaţa internă totuş, progresul nu a fost atât de rapid cum se nădăjduia.

Dificultăţile în faţa cărora s'a găsit Roosevelt, în ultima vreme, proveniau numai de la organizaţie. Decis să lupte eficace împotriva puternicilor conducători ai industriei americane, Roosevelt a decretat, în 1933, o **„lege pentru refacerea industriei naţionale"** şi a creeat o nouă instituţie, faimoasa **N. R. A.** In fruntea ei, a plasat pe energicul general Hugh J. Johnson. Această instituţie a fost dela început mai mult socialo-politică, decât economico-politică. Ea a fost chemată să uniformizeze condiţiunile de lucru ale diferitelor ramuri industriale, să fixeze zilele de lucru şi salariile minimale, în scop de-a reduce pe cât posibil numărul şomeurilor şi de-a asigura, chiar cu un număr redus de ore de lucru, o existenţă convenabilă.

Marea industrie s'a opus din răsputeri la reformă. Nu pentru c'ar fi găsit prea ridicate salariile impuse de generalul Johnson. Pentru ea, era vorba da un principiu. Până la reformă, patronii erau în America, stăpâni incontestabili, în întreprinderile lor. Şi iată că o instituţie de stat, le dădea ordine! Aceasta se opunea concepţiei lor de libertate economică. La început îl stigmatizau pe Roosevelt ca pe un socialist-sovietic înfocat. Dacă nu-l socotiau încă un Lenin deplin, îl considerau cel puţin ca pe un Kerensky, care deschide bolşevismului porţile Americii.

Astăzi, după un an şi jumătate de activitate a N. R. A.-ului, dacă examinăm rezultatele obţinute, nu putem — cu cea mai mare bunăvoinţă, să descoperim tendinţele unei economii socialiste. Intenţiunile economico-politice ale N. R. A.-ului se orientează înspre corporativismul european.

Acolo unde N. R. A. a produs o veritabilă schimbare în America, este domeniul politicii sociale. Cele câteva sute de coduri industriale impuse de generalul Johnson aproape tuturor branşelor industriale, constitue baza unei legislaţii de lucru american uniform.

Această uniformizare a pus însă o problemă nouă. Când se

închee contracte colective între patroni şi lucrători, nu ajunge ca numai patronii să fie organizaţi. Lucrătorii trebue să posede şi ei o organizaţie oficial recunoscută. La această reformă se opune însă până acum o bună parte a marei industrii americane. Pentru a înţelege această stare de lucruri, este bine să cunoaştem atitudinea adoptată de America în trecut şi astăzi încă faţă de acest soi de organizaţii. Henry Ford refuză să angajeze lucrători, cari aderă la sindicat. In Anglia, sindicatele sunt recunoscute de două generaţii; în ţările industriale depe continent, sindicatele joacă de un secol un rol important în viaţa economică. In America mai se bate lumea în jurul acestor idei.
In această luptă atavică, atitudinea lui Roosevelt este netă: el trece de partea lucrătorilor. El vrea să introducă în America dreptul de coaliţie al lucrătorilor şi să reformeze legislaţia socială, după modelul european.
In timpul anilor de prosperitate, lucrătorii americani nu puneau prea mare preţ pe aceste chestiuni. Astăzi, ei înţeleg importanţa acestor măsuri de protecţie şi sunt recunoscători lui Roosevelt că luptă în favoarea lor.
Desigur Roosevelt n'a înlăturat radical criza, dar graţie creşterii producţiunii, graţie lucrărilor publice, graţie unei mai bune diviziuni a muncii existente, numărul şomerilor a scăzut dela 13 milioane la 10 milioane, iar aceste 10 milioane fără de lucru, nu sunt reduşi ca în timpul lui Hoover, la situaţia de oameni cari trăesc din mila altora. Pe aceste rezultate reale, şi nu pe discursuri de efect, se întemeiază astăzi popularitatea de care se bucură Roosevelt, în rândul marei masse a poporului american. Om politic încercat, el nu ţine numaidecât la succesul sută la sută, ştiind să facă adversarilor săi unele concesii. In linii mari însă — şi recenta reorganizare a N.R.A.-ului după demisia lui Johnson este o dovadă strălucită — el îşi urmăreşte neclintit scopul. Şi iată dece, fără să fie socialist, Roosevelt este preşedintele lucrătorilor şi al ţăranilor.

R. L.

ROOSEVELT DESCHIDE LUPTA IMPOTRIVA TUBERCULOZEI

Preşedintele Roosevelt a primit de curând pe d-nul Francis B. Trudeau fiul pionerului luptei împotriva tuberculozei în Statele Unite. Impreună cu acesta a venit şi o soră de caritate care i-a predat preşedintelui „casa roşie" simbolul chetelor şi placatelor de propagandă care se fac în America pentru înlăturarea tuberculozei.

STUDENŢII - ŢARANI AI AMERICII

Numai în California sunt mai bine de 600 fii de săteni care vizitează şcolile superioare de pregătire pentru fermieri. In fotografia noastră vedem un grup de săteni studenţi, vizitând grădina zoologică din Los Angeles şi primind explicaţii.

Simpatica vedetă **Lulu Savu** a obţinut şi de data aceasta un succes strălucit în revista **„Tănase are cuvântul"**.

O idilă în claia de fân.

TRENUL RACHETA

Pe parcursul New-York—Los Angeles a fost lansat de curând un tren rachetă care parcurge distanța New-York—Los Angeles în 57 de ore cu o medie orară de 180 km. Fotografia noastră reprezintă trenul rachetă la sosire la New-York.

Nunta dela Londra

Nunta principesei Marina a Greciei cu principele George al Angliei, a prilejuit la Londra manifestații grandioase. Capitala Marei Britanii a îmbrăcat haine de sărbătoare și a trăit o zi de adevărat basm.